

2017

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

SIA "AC Konsultācijas"

JELGAVAS NOVADA SOCIĀLĀS APRŪPES UN REHABILITĀCIJAS CENTRA ELEJAS FILIĀLES BĒRNU NODAĻAS UN JAUNIEŠU MĀJAS REORGANIZĀCIJAS PLĀNS

PLĀNA 1. REDAKCIJA

Pasūtītājs: Zemgales plānošanas reģions, Katoļu iela 2b, Jelgava, LV-3001

Izpildītājs: SIA "AC Konsultācijas", Balasta dambis 70a-1, Rīga, LV-1048

Kontaktpersona: Projekta vadītāja Kristīne Vībane, kristine.vibane@ack.lv, t. 67873810

Projekta koordinatore Lelde Šarķe, lelde.sarke@ack.lv, t. 67873810

Satura rādītājs

Saīsinājumu un galveno jēdzienu skaidrojums	3
Ievads.....	4
1. Reorganizācijas mērķis un pamatojums.....	5
2. Esošās situācijas apraksts	8
2.1. BSAC raksturojums un atrašanās vieta	8
2.2. Pakalpojumu pieejamība BSAC apkārtnē	10
2.3. BSAC sasniedzamība	13
2.4. BSAC esošie bērni un to skaita izmaiņas	14
2.5. BSAC personāls	17
2.6. BSAC ēkas infrastruktūra un piederība.....	20
2.7. BSAC budžets	22
3. Reorganizācijas risinājumi	27
3.1. Reorganizācijas risinājums bērnu aprūpei un tam nepieciešamais finansējums	27
3.2. Pakalpojumu attīstīšana esošajā ēkā un tai nepieciešamais finansējums	35
3.3. Finansējuma avoti	37
3.4. Nozīmīgākie veicamie darbi un atbildīgie reorganizācijas procesā	45
Kopsavilkums.....	48
Pielikumi	53

Saīsinājumu un galveno jēdzienu skaidrojums

BSAC – bērnu sociālās aprūpes centrs

ES – Eiropas Savienība

ETS – ES strukturālo un investīciju fondu mērķis „Eiropas teritoriālā sadarbība” 2014.-2020.gadam

FT – funkcionāli traucējumi

GRT – garīga rakstura traucējumi

ĢKC – ģimenes krīzes centrs

PMLP – Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

SARC – Sociālās aprūpes un rehabilitācijas centrs

SIA – sabiedrība ar ierobežotu atbildību

VSAC – valsts sociālās aprūpes centrs

ZPR – Zemgales plānošanas reģions

Deinstitucionalizācija (DI) – pakalpojumu sistēmas izveide, kas sniedz personai, kurai ir ierobežotas spējas sevi aprūpēt, nepieciešamo atbalstu, lai tā spētu dzīvot mājās vai ģimeniskā vidē¹

Ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums - pamatojoties uz Kopīgajām Eiropas vadlīnijām pārejai no institūcijas uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem, ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums ir pakalpojuma forma, kas paredz bērna aprūpes organizēšanu mazās grupās veidā, kas veicina ģimenisku sajūtu, ar vienu vai vairākiem aprūpes speciālistiem, kas pilda vecāku funkcijas (taču šī aprūpe netiek organizēta aprūpes sniedzēju dzīvesvietās, bet speciāli izveidotās grupās).²

Sabiedrībā balstīti pakalpojumi – pakalpojumi, kas personai sniedz atbalstu funkcionālo traucējumu radīto ierobežojumu pārvarēšanai, dodot iespēju dzīvot mājās, un bērnu gadījumā – augt ģimeniskā vai tai pietuvinātā vidē, ietverot preventīvos pasākumus, lai novērstu institūciju pakalpojumu nepieciešamību. Sabiedrībā balstīti pakalpojumi ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem ietver sevī arī aprūpi pie aizbildņa vai audžuģimenē, uzturēšanos ģimeniskai videi pietuvinātā pakalpojumā vai “jauniešu mājā”.³

---

¹ Labklājības ministrija. Rīcības plāns deinstitucionalizācijas īstenošanai 2015.-2020. gadam, 3.lpp.
http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/null/2015_15_07_ricplans_final.pdf

² Common European Guidelines on the Transition from institutional to Community-based Care, 28.lpp

³ Labklājības ministrija. Rīcības plāns deinstitucionalizācijas īstenošanai 2015.-2020. gadam, 3.lpp.
http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/null/2015_15_07_ricplans_final.pdf

Ievads

Pamatojoties uz starp SIA “AC Konsultācijas” un Zemgales plānošanas reģiona 2016. gada 2.decembrī noslēgto Līgumu Nr. 3-41.4/65, SIA “AC Konsultācijas” veic Zemgales plānošanas reģiona bērnu aprūpes iestāžu reorganizācijas plānu izstrādi (iepirkuma ID NR. ZPR2016/8). Pakalpojuma mērķis ir izstrādāt detalizētus reorganizācijas plānus astoņām Zemgales plānošanas reģionā esošām bērnu sociālās aprūpes iestādēm. Šis reorganizācijas plāns tiek izstrādāts Jelgavas novada Sociālās aprūpes un rehabilitācijas centra Elejas filiāles bērnu nodaļai un jauniešu mājai. Reorganizācijas plāna 1.redakcijas izstrāde tika veikta no 2016. gada 2.decembra līdz 2017. gada 3.februārim.

Jelgavas novada Sociālās aprūpes un rehabilitācijas centra Elejas filiāli (turpmāk tekstā – iestāde) veido trīs nodaļas: Bērnu nodaļa, Jauniešu māja un Pilngadīgo personu nodaļa. Iestādes Bērnu nodaļa izvietota Parka ielā 11, Elejā. Šajā pašā ēkā pakalpojumi tiek sniegti arī pilngadīgām personām. Jauniešu māja izvietota Lietuvas ielā 19a, bet turpat netālu – Lietuvas ielā 19 pakalpojumi tiek sniegti vēl vienai daļai pilngadīgu personu. Šis reorganizācijas plāns attiecas tikai uz Bērnu nodaļu un Jauniešu māju (turpmāk tekstā kopā – BSAC).

Reorganizācijas plāna ietvaros veikts esošās situācijas raksturojums, sniegts reorganizācijas risinājuma attiecībā uz turpmāku bērnu aprūpi raksturojums, t.sk. identificējot indikatīvo darbībām nepieciešamo finansējuma apjomu un avotus. Plāna izstrādes ietvaros ir veikts esošo BSAC ēku vispārējs apsekojums, novērtējot ēku stāvokli un identificējot vēlamās darbības attiecībā uz infrastruktūras atjaunošanu ēkās. Šo uzdevumu izpildē izmantotas vairākas datu ieguves metodes – dokumentu un statistikas datu analīze, divas diskusijas-plānošanas semināri ar pašvaldības un iestādes pārstāvjiem, BSAC darbinieku aptauja.

Šis reorganizācijas plāns sastāv no piecām nodaļām – reorganizācijas mērķa un pamatojuma, BSAC esošās situācijas apraksta, priekšlikumiem reorganizācijas risinājumiem, kopsavilkuma un pielikumiem t.sk. projekta politisko, sociālo, saimniecisko, tehnisko, finanšu un personāla risku identificēšana un novērtēšana.

Esošās situācijas aprakstā ietverta informācija par BSAC – tās pamatfaktiem un vēsturi, atrašanās vietu un iestādes sasniedzamību, tuvumā esošajiem pakalpojumiem, iestādē esošajiem bērniem un personālu, kā arī par BSAC ēku infrastruktūru un budžetu.

Priekšlikumu reorganizācijas risinājumiem nodaļā ietverta informācija par iestādes reorganizācijas risinājumu attiecībā uz turpmāko bērnu aprūpi, t.sk. norādot, kādā formā un kur aprūpe tiks organizēta, un par risinājumiem esošās ēkās, kurās šobrīd tiek organizēta bērnu aprūpe, turpmāko izmantošanu. Abos gadījumos nodaļā apkopoti aprēķinu rezultāti par indikatīvajām investīcijām infrastruktūras izveidei vai esošās uzlabošanai un sniegta informācija

par iespējamajiem finansējuma piesaistes avotiem un to apguves nosacījumiem. Nodaļas noslēgumā sniegts indikatīvs projekta īstenošanas aktivitāšu plāns.

1. Reorganizācijas mērķis un pamatojums

Sociālie pakalpojumi ir iekļaujošu izaugsmi veicinošs faktors, jo tajos ieguldītie līdzekļi sekmē cilvēkkapitāla attīstību, tādējādi sniedzot vidēju un ilgtermiņa atdevi kā ekonomiskā aspektā, tā individuālā un sabiedrības līmenī kopumā.⁴ Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam (turpmāk tekstā – Pamatnostādnes) aktualizē nepieciešamību mainīt līdzšinējo pieeju un izpratni par sociālajiem pakalpojumiem, lai tie būtu kā atbalsta instruments indivīdu aktivizēšanai, iekļaušanai sabiedrībā, izglītības sistēmā un darba tirgū.⁵ Lai uzlabotu ārpusģimenes aprūpē esoši bērnu aprūpi, Pamatnostādnēs ir definēts rīcības virziens - veicināt bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu aprūpi ģimeniskā vidē⁶ vai tai pietuvinātā pakalpojumā⁷ un sekmēt bērnu atgriešanos ģimenē.⁸ Tieši bērna atgriešana bioloģiskajā ģimenē vai alternatīvi – augšana audžuģimenē, adopcijā vai pie aizbildņa - ir prioritāra attiecībā uz bērna vajadzībām.

Gadījumos, kad bērna atgriešana bioloģiskajā ģimenē vai alternatīvi – augšana audžuģimenē, adopcijā vai pie aizbildņa – nav iespējama, bērns tiek ievietots bērnu ilgstošas aprūpes iestādē. Taču esošais aprūpes modelis – tā tradīcijas ir sakņojušās “vecajā aprūpes sistēmā” - nereti ir attāls no tā, kāda bērnu aprūpe būtu ģimeniskai videi pietuvinātā modelī – vienkāršiem vārdiem raksturojot, kā tas būtu situācijā ģimenē. Kā norādīts Kopīgajās Eiropas vadlīnijās pārejai no institūcijas uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem (“Common European Guidelines on the Transition from institutional to Community-based Care”), bērnu aprūpes institūcijas bieži atgādina lielas, apjomīgas iestādes, kas nav bāzētas bērna vajadzībās un kas nav tuvas ģimeniskiem apstākļiem - tām ir institūcijai raksturīgas pazīmes (depersonalizācija, rutīnas

---

⁴ Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam. (sk. 2016.12.2), http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/Impam_290713_sp.pdf, 4.lpp

⁵ Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam. (sk. 2016.12.2), http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/Impam_290713_sp.pdf, 6.lpp

⁶ Ģimeniska vide - pamatojoties uz Kopīgajām Eiropas vadlīnijām pārejai no institūcijas uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem, ģimeniska vide ir īstermiņa vai ilgtermiņa aprūpes forma, kas paredz bērna augšanu ģimenē, kurā ģimenes locekļiem ir piešķirtas tiesības sniegt šāda veida aprūpi un kas ir finansiāli vai citādā veidā tiek materiāli atbalstīta. (28.lpp)

⁷ Ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums – pamatojoties uz Kopīgajām Eiropas vadlīnijām pārejai no institūcijas uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem, ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums ir pakalpojuma forma, kas paredz bērna aprūpes organizēšanu mazās grupās veidā, kas veicina ģimenisku sajūtu, ar vienu vai vairākiem aprūpes speciālistiem, kas pilda vecāku funkcijas (taču šī aprūpe netiek organizēta aprūpes sniedzēju dzīvesvietās, bet speciāli izveidotās grupās). (28.lpp)

⁸ Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam. (sk. 2016.12.2), http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/Impam_290713_sp.pdf, 47.lpp

stingrība, bloku veida aprūpe, socializēšanās ierobežojumi, atkarība no iestādes).⁹ Esošie bērnu aprūpes centri nereti ir veidojušies kā iestādes ar plašiem gaitenīem, daudz dzīvojamām istabām, koncentrējot lielu bērnu skaitu vienuviet. Nereti šajās iestādēs, ņemot vērā lielās telpu platības, ir reģistrēti vairāki pakalpojuma veidi (krīzes centrs, pansionāts, pirmsskolas izglītības iestāde u.c.), bērnu mājām veidojoties pakalpojumu centrā.

Tāpēc jaunajā bērnu aprūpes modelī bērnu grupas veidojamas dzīvojamās ēkās (attiecīgi dzīvokļos daudzdzīvokļu ēkā vai privātmājās), grupas veidojamas mazas – līdz astoņiem bērniem un jauniešu māju gadījumā – līdz 12 bērniem. Tāpat rekomendējams nekonzentrēt lielu skaitu bērnu grupu vienuviet, tāpēc maksimālais grupu skaits vienā ēkā būtu 1-3 grupas. Papildus, ņemot vērā to, ka nereti novērojama situācija, kad bērnu aprūpes iestādes atrodas ārpus apdzīvotu vietu centriem, kur nav pieejami veselības, sociālie un sadzīves pakalpojumi, jauno modeli nepieciešams veidot tādos apdzīvotu vietu centros, kur ir šie pakalpojumi.

Nepieciešamību pēc pārmaiņām bērnu aprūpē papildina pētījumā par ārpusģimenes, aprūpes un adopcijas sistēmu secinātais¹⁰, ka tikai 41% no ārpusģimenes aprūpes iestādē esošajiem bērniem jūtas pilnvērtīgi sagatavoti un ir apguvuši nepieciešamās iemaņas patstāvīgas dzīves uzsākšanai pēc iestādes atstāšanas. Tas nozīmē, ka vairāk nekā puse bērnu, kuri dzīvo ārpusģimenes aprūpes iestādē, nejūtas pilnvērtīgi sagatavoti un nav apguvuši nepieciešamās iemaņas patstāvīgas dzīves uzsākšanai pēc iestādes atstāšanas.¹¹

Lai palīdzētu bērniem apgūt patstāvīgai dzīvei nepieciešamās iemaņas, kā arī veicinātu individuālāku pieeju, kas ir iespējami tuva vēlamajam ģimenes modelim, kādā jādzīvo bērniem ģimenēs, mazinot institūcijas sajūtu raisošus vides apstākļus, nepieciešams mainīt pastāvošo pakalpojuma formu. Viens no risinājumiem ir jau uzsāktā jauniešu māju izveide un attīstība, kur pusaudzis apgūt zināšanas un prasmes personīgā budžeta plānošanai, mājsaimniecības vadīšanai, sevis aprūpei un citām sadzīvē nepieciešamām iemaņām, kas ir būtisks priekšnoteikums sekmīgai patstāvīgas dzīves uzsākšanai pēc iznākšanas no bērnu aprūpes iestādes.¹² Jauniešu mājas paredzētas jauniešiem vecumā no 15 gadiem. Otrs risinājums ir mazskaitlīgu bērnu grupu izveide bērniem vecumā līdz 15 gadiem (ar maksimālo bērnu skaitu vienā grupā astoņi un vienā ēkā - ne vairāk kā trīs grupām). Šis aprūpes modelis paredz iespēju veidot arī mazākas grupas - bērnu skaitu grupā, mājokļa veidu un aprūpes modeli katrai bērnu

⁹ Common European Guidelines on the Transition from institutional to Community-based Care, 26.lpp

¹⁰ Pētījums „Ārpusģimenes, aprūpes (ārpusģimenes aprūpes iestādes, audžuģimenes, aizbildnība) un adopcijas sistēmas izpēte un ieteikumi tās pilnveidošanai”, 21. un 275.lpp., http://www.bti.gov.lv/lat/arpusgimenes_aprupe/statistika_un_petijumi/?doc=1877&page

¹¹ Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam. (sk. 2016.12.2), http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/lmpam_290713_sp.pdf, 24.lpp

¹² Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam. (sk. 2016.12.2), http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/lmpam_290713_sp.pdf, 24.lpp

aprūpes iestādei nepieciešams izstrādāt patstāvīgi, ņemot vērā bērna vajadzības. Veidojot jaunu bērnu aprūpes modeli, ir būtiski uzsvērt, ka joprojām primāri saglabājas ģimenes nedalāmības princips.

Ņemot vērā, ka jaunajā aprūpes modelī centrālā loma ir bērnam un individuālākas pieejas radīšana, tiek plānots, ka aprūpē un rehabilitācijā iesaistītā personāla skaits iestādēs, kuras turpinās darbu, nemazināsies, jo speciālisti būs nepieciešami kvalitatīva pakalpojuma tālākai nodrošināšanai pēc pasākuma īstenošanas.¹³ Attiecībā uz jaunā pakalpojuma modeļa attīstību lielākais izaicinājums ir mainīt pašreizējo domāšanas veidu, primāri domājot par to, kā ģimenē tiktu organizēti procesi un risinātas problēmas, un mainīt pakalpojuma organizācijas veidu – sākot ar bērnu ēdināšanas organizāciju un apģērba iegādi, beidzot ar budžeta plānošanu katrai grupai un sadarbību ar citiem aprūpē iesaistītajiem speciālistiem.

Pamatojoties uz iepriekš minēto informāciju, šī reorganizācijas plānu mērķis ir sadarbībā un iestādi un pašvaldību izstrādāt bērnu ilgstošas aprūpes institūcijas reorganizācijas plānu - nosakot, vai un kā nepieciešams mainīt pakalpojumu, lai tas atbilstu ģimeniskai videi pietuvinātam pakalpojumam, vai pakalpojumu ir nepieciešams saglabāt. Plāna uzdevums ir rosināt diskusiju par jauna bērnu aprūpes modeļa izveidi, aicinot iestādei izstrādāt bērnu vajadzībām atbilstošāko organizācijas modeli, noteikt nepieciešamos speciālistus un viņu slodzes u.c. informāciju, apkopot nozīmīgākos jautājumus un dilemmas, kas reorganizācijas procesā rodas iestādēm. Plānā veiktie indikatīvie aprēķini par nepieciešamo ieguldījumu jaunas infrastruktūras attīstībai un finansējuma avoti kalpo kā palīg līdzeklis turpmākam darbam un lēmumu pieņemšanai attiecībā uz infrastruktūras un aprūpes modeļa izvēli.

Gadījumā, kad plāna izstrādē tiek identificēta nepieciešamība pēc aprūpes modeļa maiņas un bērnu pārvietošanas, reorganizācijas plānā tiek raksturotas pašvaldības ieceres attiecībā uz esošās ēkas infrastruktūras turpmāku izmantošanu citu sabiedrībai vajadzīgu sociālo pakalpojumu attīstībai.¹⁴ Tāpēc šī reorganizācijas plāna izstrādes ietvaros ir ne tikai apkopotas pašvaldību ieceres pakalpojumu attīstībā esošajās ēkās, bet arī apkopota detalizēta informācija par iestādes atrašanās vietu un sasniedzamību, tuvumā esošajiem pakalpojumiem, ēku tehnisko stāvokli, lai palīdzētu noteikt nepieciešamos ieguldījumus esošās infrastruktūras atjaunošanā.

---

¹³ 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa „Paaugstināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem” 9.2.2.1.pasākuma “Deinstitucionalizācija”. Sākotnējais izvērtējums, 2015, 10.lpp

¹⁴ 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa „Paaugstināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem” 9.2.2.1.pasākuma “Deinstitucionalizācija”. Sākotnējais izvērtējums, 2015, 10.lpp

2. Esošās situācijas apraksts

Nodaļā raksturota esošā situācija BSAC – pamatfakti par iestādi un tās vēsturi, atrašanās vietu un sasniedzamību, BSAC tuvumā esošajiem sociālajiem, veselības, izglītības un sadzīves pakalpojumiem. Nodaļas turpinājumā sniegta informācija par BSAC esošajiem bērniem un to skaita izmaiņām pēdējo (2014.-2016.) gadu laikā, BSAC personālu. Nodaļas noslēgumā iekļauta informācija par BSAC ēku infrastruktūru, t.sk. īpašumtiesībām, kā arī par iestādes pēdējo gadu (2014.-2016.) budžetu.

2.1. BSAC raksturojums un atrašanās vieta

Šajā nodaļā sniegts BSAC raksturojums, sniedzot informāciju par tā vēsturi un nodrošinātajiem pakalpojumiem, kā arī raksturojot iestādes novietojumu, to attēlojot arī grafiski.

Sociālās aprūpes un rehabilitācijas centra Elejas filiāle atrodas Zemgales reģiona dienvidu daļā, aptuveni 4,2 km attālumā no Lietuvas robežas (skatīt 1. un 2. attēlu). Elejas pagasts ir viena no Jelgavas novada administratīvajām teritorijām. Pagasts atrodas novada dienvidu daļā un robežojas ar Lielplatones, Platones, Vilces un Sesavas pagastiem, kā arī kaimiņvalsti Lietuvu. Pēc PMLP datiem, deklarēto iedzīvotāju skaits Jelgavas novadā uz 01.07.2016. ir 24 496, no kuriem 2 225 dzīvo Elejas pagastā.¹⁵ Jelgavas novada platība ir 1 319 km², no kuras Elejas pagasta platība veido 66,6 km².

Iestādes novietojums	
Faktiskā adrese	Parka iela 11, Lietuvas iela 19 un Lietuvas iela 19a, Elejas pagasts, Jelgavas novads, LV-3023
Juridiskā adrese	Parka iela 11, Elejas pagasts, Jelgavas novads, LV-3023
Iedzīvotāju skaits Elejas pagastā	2 225 ¹⁶
Iedzīvotāju skaits Jelgavas novadā	24 496 ¹⁷
Attālums līdz tuvākajai republikas nozīmes pilsētai	Jelgava - 26,8 km

Tabula 1. Iestādes novietojums.

¹⁵ Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (01.07.2016). Latvijas iedzīvotāju skaits pašvaldībās. http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/iedzivotaju%20re%C4%A3istrs/0107iedzregj/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaits_pa_gasti.pdf (skatīts 03.01.2017)

¹⁶ PMLP: http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/iedzivotaju%20re%C4%A3istrs/0107iedzregj/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaits_pa_gasti.pdf (dati par 01.07.2016)

¹⁷ PMLP: http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/iedzivotaju%20re%C4%A3istrs/0107iedzregj/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaits_pa_gasti.pdf (dati par 01.07.2016)

Iestāde ir dibināta 1992. gadā kā Elejas bērnu nams. Iestādes dibinātājs ir Jelgavas rajona Tautas deputātu padome, bet **pārraudzītājs** šobrīd – Jelgavas novada pašvaldība. Kopš vienota Jelgavas novada Sociālās aprūpes un rehabilitācijas centra izveides 2011. gada 28. decembrī bijušais Elejas bērnu nams ir kļuvis par centra filiāli ar jau pieminētajām trīs nodaļām (Bērnu nodaļa, Jauniešu māja un Pilngadīgo personu nodaļa). 2012. gada 23. oktobrī Iestādē izveidots un Labklājības ministrijas sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā reģistrēts arī Krīzes centrs, lai sniegtu pakalpojumus ģimenēm ar bērniem. Neilgi pēc tam – 2016. gada 6. aprīlī – izveidots un reģistrēts arī “atelpas brīža” pakalpojums.

Iestādes sniegtie sociālie pakalpojumi uzskaitīti turpinājumā:

- 1) Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi ar izmitināšanu bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, t.sk. jauniešu māja bērniem no 15 gadu vecuma;
- 2) Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi pilngadīgām personām, piemēram, pensijas vecuma personām un invalīdiem ar funkcionāliem traucējumiem (turpmāk tekstā – FT);
- 3) Krīzes centrs, kas nodrošina aprūpi krīzes situācijā nonākušiem bērniem, kuri uzturas kopā ar vecākiem, tuviniekiem vai aizbildņiem
- 4) Pakalpojums “atelpas brīdis” visu vecumu un dzimumu personām ar FT.¹⁸

Attēls 1. BSAC novietojums Zemgales reģionā un Latvijā. Avots: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija¹⁹

¹⁸ Labklājības ministrija (2016). Sociālā apdrošināšana. Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrs. <https://www.lm.gov.lv/text/1047> (skatīts 28.12.2016)

¹⁹ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Plānošanas reģioni <http://www.varam.gov.lv/images/text/PlanRegioni.jpg> (skatīts 22.12.2016)

Attēls 2. Iestādes izvietojums Elejas pagastā. Avots: Google Maps²⁰

2.2. Pakalpojumu pieejamība BSAC apkārtnē

Šajā nodaļā sniegta informācija par BSAC apkārtnē pieejamiem pakalpojumiem, pievēršot uzmanību sociālajiem, veselības aprūpes un sadzīves pakalpojumiem, kā arī raksturojot izglītības ieguves un brīvā laika pavadīšanas iespējas centra tuvumā. Padziļināti aplūkota sociālo pakalpojumu pieejamība, t.sk. apkārtējos novados, jo tā ir būtiska, plānojot jaunu vai esošu sociālo pakalpojumu attīstību novadā, t.sk. reorganizējamajā ēkā Parka ielā 11.

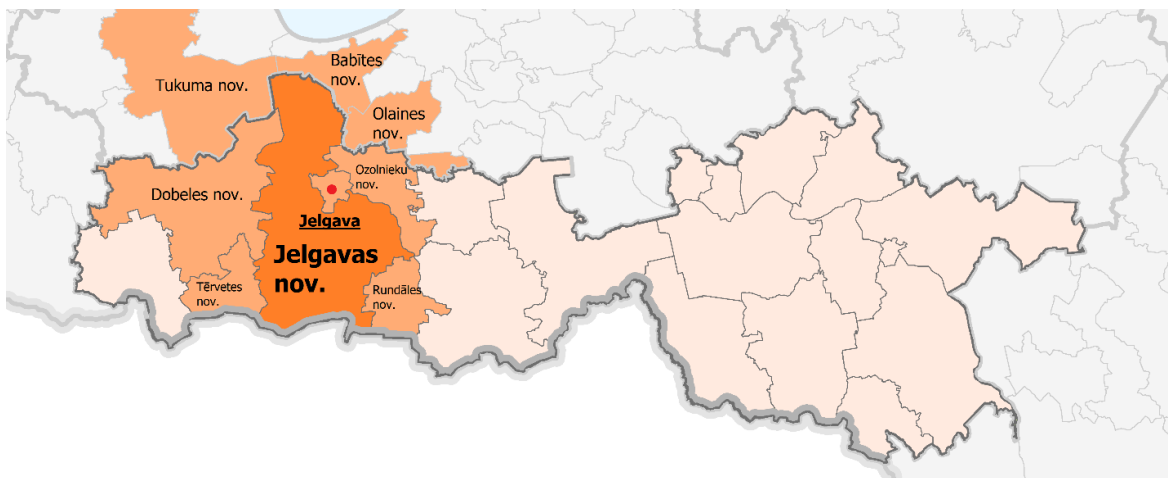
2.2.1. Sociālo pakalpojumu pieejamība BSAC apkārtnē

Pēc Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistra datiem²¹, **Jelgavas novadā** bez Jelgavas novada SARC Elejas filiāles atrodas un **sociālos pakalpojums sniedz** arī vienotā Jelgavas novada SARC Jaunsvirlaukas filiāle, kurā tiek sniegts ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums pilngadīgām personām ar FT un pensijas vecuma personām (atrodas Staļģenē,

²⁰ Google Maps (2016). <https://www.google.lv/maps/> (skatīts 26.12.2016)

²¹ Labklājības ministrija (2016). Sociālā apdrošināšana. Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrs. <https://www.lm.gov.lv/text/1047> (skatīts 28.12.2016)

aptuveni 32 km attālumā no Elejas), un Jelgavas novada SARC Kalnciema filiāle, kurā tiek sniegts ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi un veselības aprūpe pilngadīgām personām ar invaliditāti, pensijas vecuma personām (atrodas Kalnciemā, 52 km attālumā no Elejas). Novadā papildus atrodas VSAC “Zemgale” filiāle “Ziedkalne”, kurā tiek sniegts ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem (turpmāk tekstā – GRT), kura atrodas Mūrmuižā, Vilces pagastā, aptuveni 13 km attālumā no Elejas. Plašāks sociālo pakalpojumu piedāvājums Jelgavas novada iedzīvotājiem pieejams apkārtējos novados un Jelgavā (apkārt esošos novados un to novietojumu skatīt 3. attēlu).

Attēls 3. Jelgavas novada novietojums Zemgales un apkārtējo teritoriju kontekstā. Avots: Zemgales plānošanas reģions.

Apkārt esošajos novados kopumā ir daudzveidīgs piedāvāto sociālo pakalpojumu klāsts, tāpēc, analizējot no pakalpojumu sniedzēju skaita, sociālo pakalpojumu pieejamība vērtējama kā laba. BSAC tuvumā (t.i., apkārtējās pašvaldībās) ir nodrošināta gan ilgstošā aprūpe institūcijās dažādām mērķgrupām (personām ar GRT, bērniem ārpusģimenes aprūpē, pensijas vecuma personām un pilngadīgām personām ar FT), gan sabiedrībā balstīti pakalpojumi dažādām mērķa grupām – krīzes situācijā nonākušām ģimenēm ar bērniem, personām ar GRT, bērniem ar FT u.c. Apkārtesošajās pašvaldībās ir attīstīti tādi pakalpojumi kā dienas centri (dažādu mērķa grupu personām), aprūpe mājās, grupu dzīvokļi personām ar GRT (pilnu apkārtējos novados pieejamo sociālo pakalpojumu piedāvājumu skatīt 1.pielikumā).

Attiecībā uz ilgstošo bērnu aprūpi, kas ir pakalpojums, ko nodrošina SARC Elejas filiālē, pakalpojumu kaimiņu pašvaldībās sniedz četrās iestādēs – Dobeles novadā, Tukuma novadā,

Jelgavas pilsētā un Tērvetes novadā (Tērvetes novadā bērnu nodaļas likvidācija plānota 2017.gada 31.decembrī).²² Attiecībā uz pilngadīgo personu aprūpes pakalpojumu, kas arī kā pakalpojums tiek nodrošināts Elejas filiālē, šo pakalpojumu apkārt esošajos novados, pēc Sociālo pakalpojumu sniedzēja reģistra datiem uz 2017. gada sākumu, sniedz septiņas iestādes:

- 1) Jelgavas novada SARC Jaunsvirlaukas filiāle, kurā tiek sniegts ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums pilngadīgām personām ar FT un pensijas vecuma personām (atrodas Staļģenē, aptuveni 32 km attālumā no Elejas)
- 2) Jelgavas novada SARC Kalnciema filiāle, kurā tiek sniegts ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi un veselības aprūpe pilngadīgām personām ar invaliditāti, pensijas vecuma personām (atrodas Kalnciemā, 52 km attālumā no Elejas)
- 3) Sociālās aprūpes centrs "Tērvete", kas piedāvā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pensijas vecuma personām
- 4) SIA "Irlavas Sarkanā Krusta slimnīca" Pieaugušo ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļa, kas ir ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija personām ar FT un pensijas vecuma personām
- 5) SIA "Irlavas Sarkanā Krusta slimnīca" Pieaugušo ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļa pensijas vecuma personām
- 6) Olaines novada pašvaldības aģentūra „Olaines sociālais dienests”, piedāvājot ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu personām ar FT un pensijas vecuma personām
- 7) SAC "Zemgale" Ozolnieku novadā, kas sniedz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu pilngadīgām personām ar GRT, personām ar FT un pensijas vecuma personām.²³

2.2.2. Veselības, sadzīves, izglītības un brīvā laika pavadīšanas pakalpojumu pieejamība BSAC apkārtnē

Attiecībā uz citiem pakalpojumiem – BSAC apkārtnē Elejā pieejami primārie veselības aprūpes pakalpojumi, sadzīves un izglītības pakalpojumi, kā arī pieejamas brīvā laika pavadīšanas iespējas. Minēto pakalpojumu pieejamība raksturota turpmāk nodaļā.

Veselības aprūpe. Elejas centrā iedzīvotājiem ir pieejams doktorāts, kur ir nodrošināti ģimenes ārsta, zobārsta pakalpojumi un laboratoriskie izmeklējumi. Savukārt, tuvākā apdzīvotā vieta

---

²² Tērvetes novada pašvaldības sniegta informācija

²³ Labklājības ministrija (2016). Sociālā apdrošināšana. Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrs. <https://www.lm.gov.lv/text/1047> (skatīts 28.12.2016)

BSAC, kur pieejami specializēti - ambulatori un stacionāri veselības aprūpes pakalpojumi, ir Jelgava. SIA “Jelgavas pilsētas slimnīca”, kura atrodas 28,4 km attālumā no BSAC, ir reģionālajā daudzprofilu slimnīca ar uzņemšanas, neatliekamās palīdzības un stacionārajām nodaļām.²⁴

Sadzīves pakalpojumi. BSAC atrodas aptuveni 2,5 km attālumā no Elejas centra, kur pieejami lielākā daļa sadzīves pakalpojumu - pasta nodaļa, pārtikas un saimniecības preču veikali, frizieris. Bankas pakalpojumus vistuvāk Elejai iespējams saņemt Jelgavā.

Izglītības pakalpojumi. Elejas iedzīvotājiem ir pieejami turpat Elejā – pirmsskolas izglītība tiek nodrošināta Elejas bērnudārzā “Kamenīte”, kas tāpat kā BSAC bērnu nodaļa atrodas Parka ielā 11, savukārt vispārējā sākumskolas, pamata un vidējā izglītība pieejama Elejas vidusskolā Meža prospektā 5, kas ir aptuveni 3 km attālumā no Parka ielas 11²⁵. Jelgavas novadā kopumā pieejamas 16 pirmsskolas izglītības programmas, 15 pamatskolas izglītības programmas un astoņas vidusskolas izglītības programmas, kā arī Lielplatones internātpamatskola, Jelgavas novada Mūzikas un mākslas skola, dažādas interešu izglītības programmas, karjeras izglītība un mūžizglītība.

Brīvā laika pavadīšanas iespējas. Elejā ir pieejama bibliotēka, saietas nams²⁶, kurā aktīvi darbojas vairāki deju kolektīvi, koris un ansamblis, deķupāžas, gleznošanas un rokdarbu pulciņš, luterāņu baznīca un Elejas muiža ar plašu parku. Elejas vidusskolā pieejami arī sporta pulciņi dažāda vecuma bērniem un jauniešiem²⁷. Jelgavas pilsētā, kas ir nepilnu 30 km attālumā, brīvā laika pavadīšanai ir pieejami gan muzeji, gan kultūras centrs, interešu pulciņi, tirdzniecības centri.

Kopumā sociālo, veselības, sadzīves, izglītības un brīvā laika pavadīšanas pakalpojumu pieejamība BSAC apkārtnē vērtējama kā laba, jo Elejā ir pieejami pakalpojumi atbilstoši ieteiktajam VARAM pakalpojumu klāstam atbilstoši šim apdzīvojuma līmenim²⁸ - pagasta centrs, ciems.

2.3. BSAC sasniedzamība

Šajā nodaļā raksturota BSAC sasniedzamība, sniedzot informāciju par autoceļiem, pa kuriem iespējams nonākt BSAC, to stāvokli un raksturojot BSAC pieejamību ar sabiedrisko transportu, tai skaitā sniedzot informāciju par pieejamā sabiedriskā transporta maršrutiem.

²⁴ <http://www.jpslimnica.lv/index.php/par-slimnicu/musdienas.html>

²⁵ Elejas vidusskola. Elejas vidusskolas kontaktinformācija. <http://www.elejasvsk.lv/kontakti.php>

²⁶ <http://www.jelgavasnovads.lv/lv/sabiedriba/kultura/iestades/kulturas-iestades/11596/elejas-pagasta-saieta-nams/>

²⁷ Jelgavas novads. Jelgavas novada skolēnu sporta programmas 2016./2017.m.g.

<http://www.jelgavasnovads.lv/lv/sabiedriba/izglitiba/interesu-izglitiba/>

²⁸ VARAM. Reģionālās politikas pamatnostādnes 2013.-2019. gadam, 5. pielikums. “Pakalpojumu klāsts („grozs”) atbilstoši apdzīvojuma līmenim (infrastruktūra un pakalpojumi)”

Ceļu infrastruktūra. BSAC tuvākais reģionālais autoceļš P103 (Dobele-Bauska) atrodas 350 m attālumā no Bērnu nodaļas. Tas ir savienots ar valsts galveno autoceļu A8 (Rīga-Jelgava-Lietuvas robeža (Meitene)), kurš ir arī apzīmēts kā E77 un ir Eiropas autoceļš - tas atrodas 1,2 km attālumā no Bērnu nodaļas. Jauniešu nodaļa, kura atrodas Lietuvas ielā 19a, atrodas blakus iepriekš minētajam autoceļam A8. Apkārtējo ceļu kvalitāte vērtējama kā laba. Parka iela, kura pieved pie BSAC, ir asfaltēta.

Pieejamība ar sabiedrisko transportu. SIA “Jelgavas autobusu parks” un SIA “Aips” nodrošina reisu Jelgava-Eleja-Bauska, kur tuvākā pietura – “Parka iela” – atrodas aptuveni 600 m attālumā no centra Bērnu nodaļas. No Jauniešu mājas Lietuvas ielā 19a attālums līdz pieturai ir aptuveni 1,3 km, taču lielāka daļa reisu pietur arī pieturā “Eleja”, vai “Eleja (uz lielā ceļa)”, kuras ir pāris simtu metru attālumā no centra. Reiss tiek nodrošināts piecas reizes dienā virzienā uz Jelgavu un četras reizes virzienā uz Bausku. Ceļā pavadāmais laiks no pieturas Parka ielā līdz Jelgavas autoostai (turpmāk tekstā – AO) ir vidēji 40 minūtes, uz Bauskas AO vidēji stunda. SIA “Aips” katru dienu nodrošina divus reusus Bauska-Kroņauce-Dobele abos virzienos, kur viens reiss kursē rītā un otrs - vakarā. Ceļā pavadītais laiks šī reisa ietvaros uz Bausku ir aptuveni 45 minūtes, līdz Dobelei – aptuveni stunda.

BSAC otra tuvākā starppilsētu sabiedriskā transporta pietura “Eleja (uz lielā ceļa)” atrodas aptuveni 1,4 km attālumā, savukārt attālums no Jauniešu mājas Lietuvas ielā 19a ir aptuveni 200 m. Galvenie pārvadātāji, kuri nodrošina pasažieru pārvadājumus no šīs pieturas ir SIA “Jelgavas autobusu parks”, SIA “Migar” un SIA “Aips”, nodrošinot maršrutus, kuri galvenokārt veido savienojumu ar Jelgavu, Dobeli un Tērveti. Viens reiss nodrošina sasaisti ar Rīgu. Autobusi kursē gandrīz katru dienu (izņēmumi brīvdienās, kad reiss, kas nodrošina savienojamību ar Rīgu, virzienā uz Rīgu dodas piektdienas rītā, bet atpakaļ svētdienas vakarā). Laiks, kas jāpavada ceļa posmā Eleja-Jelgava ir aptuveni pusstunda, līdz Rīgai – pusotra stunda.

Kopumā sabiedriskā transporta pieejamība BSAC tuvumā ir apmierinošā līmenī, jo no abām tuvākajām pieturām tiek nodrošināti reisi visas dienas garumā – ik pārstundas, no plkst. 6:08 līdz plkst. 19:40. Vienīgais šķērslis, ar ko ir jāsaskaras BSAC bērniem, ir attālums, kas jāveic līdz sabiedriskā transporta pieturai “Eleja (uz lielā ceļa)”, kura atrodas vairāk kā kilometra attālumā. Jauniešu mājas iemītniekiem sabiedriskā transporta pieejamība ir labāka, jo pieturas, no kurām tiek nodrošināti reisi, atrodas tuvāk.

2.4. BSAC esošie bērni un to skaita izmaiņas

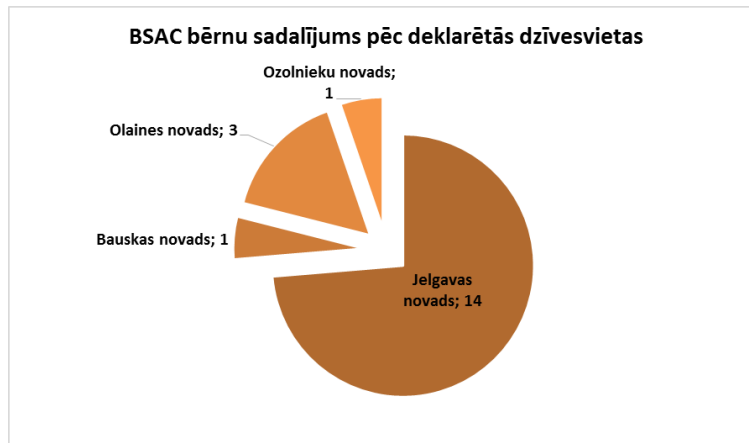
Šajā nodaļā raksturoti BSAC esošie bērni pēc to dzimuma, vecuma, tautības, reliģiskās piederības. Nodaļā sniegta informācija par bērnu izglītību, uzturēšanās ilgumu BSAC, deklarēto adresi, dzīvi pirms nonākšanas BSAC, sociālajām saitēm ar ģimeni. Sniegta informācija arī par bērnu skaita BSAC izmaiņām pēdējo gadu (2014.-2016.) laikā, kā arī izstāšanās iemesliem.

BSAC uz 2016. gada 6. decembri ir reģistrēti 19 bērni – piecas meitenes un 14 zēni, no kuriem divas meitenes un viens zēns atrodas ASV – iegūst izglītību un atrodas pirmsadopcijas aprūpē. Bērni BSAC ir vecumā no viena līdz 17 gadiem. Divi bērni ir vecumā no viena līdz sešiem gadiem, pieci bērni ir vecumā no septiņiem līdz 11 gadiem un 12 bērni ir vecumā 12-17 gadi. No visiem bērniem deviņi ir latviešu tautības, astoņi ir krievu tautības un ir arī divi vācu tautības bērni. Bērniem nav noteiktas reliģiskās piederības. Detalizētāku informāciju skatīt 2. tabulā.

Bērnu skaits	
Dzimums	
<i>Sieviete</i>	5
<i>Vīrietis</i>	14
Vecums	
<i>0-11 mēneši</i>	-
<i>1-3 gadi</i>	1
<i>4-6 gadi</i>	1
<i>7-11 gadi</i>	5
<i>12-17 gadi</i>	12
Tautība	
<i>Latvietis</i>	9
<i>Krievs</i>	8
<i>Vācietis</i>	2
Izglītība	
<i>Bērns līdz 4 gadu vecumam, neapmeklē pirmsskolas izglītības iestādi</i>	1
<i>Vispārējās izglītības programma</i>	8
<i>t.sk. apgūst profesiju</i>	1
<i>Speciālās izglītības programma</i>	9
Bērnu uzturēšanās ilgums BSAC	
<i>līdz 3 mēnešiem</i>	1
<i>3 -11 mēneši</i>	2
<i>1-2 gadi</i>	8
<i>3-5 gadi</i>	5
<i>5 gadi un vairāk</i>	3
Invaliditāte	
<i>Ir</i>	6
<i>Nav</i>	13
Kopā	19

Tabula 2. BSAC bērnus raksturojošie rādītāji.

Pašvaldības, kurās ir deklarēti BSAC esošie bērni, ir Jelgavas novads, Bauskas novads, Olaines novads un Ozolnieku novads (skatīt 4.attēlu).

Attēls 4. BSAC bērnu sadalījums pēc deklarētās dzīvesvietas.

Pirms nonākšanas BSAC visi bērni ir dzīvojuši ģimeniskā aprūpes formā – 14 bērni dzīvojuši bioloģiskajā ģimenē, trīs audžuģimenē un divi aizbildnībā, no kurām dažādu iemeslu dēļ ir izņemti.

Iemesli bērnu nonākšanai BSAC galvenokārt ir alkohola pārmērīga lietošana ģimenē, vardarbība pret bērnu un bērna pamešana novārtā, arī vardarbība pret bērna tuvinieku, vecāka atrašanās ieslodzījuma vietā. Viens bērns uzturas BSAC, jo piedzimis nepilngadīgai meitene - institūcijas audzēknei. Trīs bērni centrā ir ievietoti pēdējā gada laikā, astoņi bērni BSAC uzturas vienu līdz trīs gadus, trīs bērni BSAC uzturas četrus līdz piecus gadus un pieci bērni BSAC ir ilgāk par pieciem gadiem.

Gandrīz visiem – 18 – bērniem kontakts ar vecākiem ir minimāls – tas ir rets, vienpusējs no bērna puses, vai nav vispār, kas samazina iespēju, ka bērns varētu atgriezties ģimenē pie saviem bioloģiskajiem vecākiem. Tikai vienam bērnam kontakts ar vecākiem ir cieši abpusējs, jo māte ir nepilngadīga un dzīvo BSAC. Ar brāļiem un māsām, īpaši ja visi dzīvo iestādē kopā, kontakts tiek uzturēts ciešs. Trim bērniem ir ciešs kontakts ar vectēvu.

Astoņi bērni apgūst vispārējo pirmsskolas, pamata vai vidējās izglītības programmu, kas veicina bērnu integrēšanos sabiedrībā un rada lielākas iespējas bērnam nokļūt audžuģimenē, jo, ikdienu pavadot ārpus aprūpes centra vai citas institūcijas telpām, kopā ar bērniem no citām ģimenēm, viņi attīsta sociālās prasmes, kuru trūkums nereti ir par iemeslu tam, ka bērns un audžuģimene nespēj atrast kopīgu valodu. Jaunākais BSAC mītošais bērns pirmsskolas izglītības iestādē neapmeklē. Desmit bērni iegūst izglītību speciālās izglītības programmās, t.sk. viens bērns izglītību iegūst mājās skolā ASV.

Bērnu skaita izmaiņas BSAC

Pēdējo trīs gadu laikā (neskaitot 2016. gadu) uz ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu uzņemti vidēji 30 bērni gadā, bet izstājušies – vidēji 42 bērni gadā. Uzņemto bērnu skaits ievērojami samazinājies – par 78% divu gadu laikā.

Nedaudz vairāk kā puse (67 no visiem 127 bērniem, kuri trīs gadu laikā ir izstājušies) iestādi atstājuši, atgriezušies ģimenēs. Ievērojams skaits bērnu – 19 – pārvietoti uz citām sociālās aprūpes iestādēm. Kopā trīs gadu laikā 15 bērni izstājušies, nonākot audžuģimenē, septiņi – nonākot aizbildnībā, bet četri – uzsākot patstāvīgu dzīvi. 2013. gadā ievērojams skaits bērnu iestādi atstājuši citu iemeslu dēļ. Vidējais bērnu uzturēšanās ilgums BSAC ir aptuveni četri līdz pieci gadi. BSAC klientu skaita izmaiņas pēdējo 3 gadu laikā attēlotas 3. tabulā.

	2013.	2014.	2015.
Uzņemti	67	9	15
Izstājušies	78	37	12
<i>atgriežoties pie vecākiem</i>	42	21	4
<i>nonākot audžuģimenē</i>	9	3	3
<i>adoptēti</i>	0	0	2
<i>nonākot aizbildnībā</i>	3	4	0
<i>uzsākot patstāvīgu dzīvi</i>	0	2	2
<i>pārvietojot uz pašvaldību bērnu sociālās aprūpes centriem</i>	12	4	1
<i>pārvietojot uz valsts sociālās aprūpes centriem</i>	1	1	0
<i>citu iemeslu dēļ</i>	11	2	0

Tabula 3. BSAC klientu skaita izmaiņas un to iemesli 2013.-2015. gadā.

2.5. BSAC personāls

Šajā nodaļā raksturots BSAC personāls, raksturojot darbinieku dzimumu, vecuma un dzīvesvietas rādītājus, darba stāžu un profesijas vai amatus BSAC, kā arī izglītību. Nodaļā izklāstīti darbinieku tālākās nodarbinātības plāni – lai noskaidrotu gatavību strādāt ar dažādām mērķa grupām sociālo pakalpojumu sniegšanā iestādes reorganizācijas gadījumā. Kā informācijas avots izmantota iestādes sniegtā informācija un veiktās darbinieku aptaujas rezultāti.

BSAC uz 2016. gada 6.decembrī **kopskaitā strādā 24 darbinieki**, no kuriem aprūpē un rehabilitācijā iesaistītais personāls ir 18 (kas veido 75% no darbinieku kopskaita), saimnieciski tehniskais personāls ir trīs (kas veido 12% no darbinieku kopskaita), administratīvais personāls ir viens (kas veido 4% no darbinieku kopskaita) un divi vadītāji – viens iestādei kopumā un viens – BSAC (kas veido 8% no darbinieku kopskaita). Iestādes vadītāja ir Inese Kovaļevska, savukārt BSAC vadītāja ir Nellija Veinberga.

Kopējais BSAC bērnu skaits ir 19 bērni. Uz vienu bērnu iestādē ir 1,26 darbinieki, no kuriem **aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie darbinieki uz vienu bērnu ir 0,95**. Tomēr jāņem vērā, ka faktiskais bērnu skaits BSAC ir 16, jo trīs bērni atrodas ASV – pirmsadopcijas aprūpē. Tāpēc secināms, ka **reālais aprūpē un rehabilitācijā iesaistīto darbinieku skaits uz vienu bērnu faktiski vērtējams kā ausgtāks - 1,13** (0,95 vietā).

Salīdzinot ar vidējo rādītāju starp visām astoņām ZPR esošajām bērnu aprūpes iestādēm (t.sk. SOS un “Centrs Elizabete”), pēc reģistrētā bērnu skaita, secināms, ka Elejas BSAC gadījumā darbinieku skaits vidēji uz vienu bērnu ir otrs augstākais starp visām iestādēm (1,26). ZPR vidējais rādītājs ir 0,99). Arī aprūpē un rehabilitācijā iesaistīto darbinieku skaits uz vienu bērnu BSAC gadījumā ir 0,95, kas arī ir augstāks nekā vidēji ZPR (0,67).

	iestāde 1	iestāde 2	BSAC	iestāde 3	iestāde 4	iestāde 5	iestāde 6	iestāde 7	ZPR vid.
Darbinieku skaits uz vienu bērnu	0,92	0,95	1,26	1,05	0,60	0,81	1,72	0,63	0,99
Aprūpes darbinieku skaits uz vienu bērnu	0,65	0,58	0,95	0,57	0,47	0,44	1,17	0,51	0,67

4.tabula. Darbinieku skaits uz vienu bērnu ZPR esošajās iestādēs pēc reģistrētā bērnu skaita

Turpinājumā īsumā raksturota darbinieku izglītība, dzīvesvieta, darba stāžs u.c. raksturojoši rādītāji, pamatojoties uz veiktās aptaujas rezultātiem. Aptaujā kopskaitā piedalījās visi **23 iestādē esošie darbinieki** (kopskaitā ir 24 darbinieki, taču viens atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā) Pilnu aptaujas rezultātu analīzi skatīt 2. pielikumā.

- No iestādē esošajiem darbiniekiem absolūts vairākums ir sievietes (22) un tikai viens – vīrietis. Līdzīgi kā citās ZPR bērnu aprūpes iestādēs, vīrieši šajā jomā ir nodarbināti skaitliski mazāk nekā sievietes. BSAC tie ir vidēji 4%, kamēr ZPR astoņās bērnu aprūpes iestādēs vīriešu īpatsvars ir lielāks (14%). Tas iezīmē kopumā valstī novērojamo problēmu, ka vīriešu šajā jomā trūkst, kas savukārt ir būtiski, lai bērnu aprūpes modeli veidotu iespējami tuvāku tam, kāds tas būtu ģimenē, kur ir gan māte, gan tēvs.
- Darbinieki ir vecumā no 23 līdz 64 gadiem, darbinieku vidējais vecums ir 44,4 gadi (ZPR vidēji – 46,3 gadi), tādēļ secināms, ka BSAC vidēji strādā nedaudz jaunāks kolektīvs.
- Pēc deklarētās dzīvesvietas lielākā daļa iestādes darbinieku dzīvo Jelgavas novadā (19 darbinieki), divi dzīvo Jelgavas pilsētā, viens Tērvetes novadā un viens Ozolnieku novadā. Lielākajā daļā gadījumu (19 darbinieki) darbinieku deklarētā dzīvesvieta sakrīt ar faktisko dzīvesvietu. Četros gadījumos faktiskā dzīvesvieta ir cita – trīs gadījumos Jelgavas novads un vienā gadījumā Jelgavas pilsēta. Līdz ar to secināms, ka lielai daļai darbinieku ikdienā veicamais attālums uz darbu ir salīdzinoši neliels vai vidējs – 15 darbinieku gadījumā

ikdienā mērojamais attālums līdz darbavietai ir līdz 3 km ieskaitot, papildus četru darbinieku ikdienā mērojamais attālums ir līdz 15 km un vēl četru darbinieku gadījumā ikdienā mērojamais attālums uz darbavietu ir līdz 30 km.

- Pēc amata-profesijas visvairāk iestādē ir aprūpētāju (7) un sociālo aprūpētāju (5). Bez diviem vadītājiem BSAC pa vienam ir nodarbināti šādu profesiju pārstāvji – apkopējs, automobiļa vadītājs, psihologs, medicīnas māsa, sociālais darbinieks, lietvedis, interešu pulciņa audzinātājs, noliktavas pārzine un veļas mazgāšanas operatore.
- Divdesmit vienam iestādes darbiniekiem darbs iestādē ir vienīgā darbavietā – 20 darbiniekiem pilna laika slodze un vienam darbiniekam nepilna slodze. Divi darbinieki darbu iestādē apvieno ar darbu citviet, taču darbs BSAC ir viņu pamata darbavietā. Jomas, kurās šie divi darbinieki ir nodarbināti savā otrā darbavietā, ir ilgstošā sociālā aprūpe citviet, t.sk. pilngadīgām personām, un tirdzniecība (kasieris – pārdevējs). Tātad 91% darbinieku BSAC ir vienīgā darbavietā - tas ir augstākais rādītājs starp visām ZPR esošajām bērnu aprūpes iestādēm (vidēji ZPR rādītājs ir 80%).
- Divu darbinieku gadījumā norādītais darba stāžs BSAC ir nepilnu gadu, pieci darbinieki BSAC ir nodarbināti nepilnus piecus gadus. Iestādē ir vairāki ilglaicīgi darbinieki – deviņi darbinieki iestādē strādā vismaz desmit gadus - tie ir darbinieki, kas ir iesaistīti bērnu aprūpē un rehabilitācijā. Kopējā darba pieredze darbā ar bērniem BSAC darbiniekiem vidēji ir lielāka, nekā darbs iestādē – 13 darbinieki darbā ar bērniem strādā vismaz desmit gadus.
- Pēc iegūtās izglītības 17 darbinieki ir ieguvuši augstāko izglītību (pārsvarā sociālās aprūpes jomā). Profesionālo vidējo izglītību tehniskā jomā ieguvis viens – saimnieciski tehniskais darbinieks. Vispārējo vidējo izglītību kā augstāko iegūto norādījuši četri darbinieki – divi no tiem – aprūpes personāls, no kuriem viens ir izgājis apmācības sociālajā aprūpē, bet otrs – nav. Zemāku izglītības līmeni norādījis viens aprūpes personāla pārstāvis, bet darbiniekam ir kvalifikāciju paaugstinoši kursi, apmācības aprūpes sniegšanā. Visi sociālie aprūpētāji iestādē ir ieguvuši vismaz 1.līmeņa augstāko izglītību.
Darbinieku ar augstāko izglītību īpatsvars BSAC kopumā veido 74%, kas ir augstāks rādītājs nekā ZPR vidēi (54%).
- Lielākā daļa darbinieku (18 no 23) ir izgājuši kvalifikāciju paaugstinošus kursus un apmācības (no 15 aprūpē un rehabilitācijā iesaistītajiem darbiniekiem 12 darbinieki papildus iegūtai izglītībai ir izgājuši kvalifikācijas pilnveides kursus, apmācības). Viens no diviem saimnieciski tehniskā personāla pārstāvjiem ir izgājis apmācības sociālajā aprūpē. Salīdzinot ar ZPR vidējo rādītāju, aprūpē un rehabilitācijā iesaistīto darbinieku īpatsvars, kam ir apgūti papildu kursi (80%), ir līdzvērtīgs ZPR vidējam rādītājam (82%).

Ņemot vērā, ka iestādē ir plānota bērnu aprūpes modeļa reorganizācija, kā rezultātā var mainīties pieprasījums pēc speciālistiem dažādās profesiju grupās, kā arī novadā perspektīvā tiek domāts par dažādu pakalpojumu attīstību (skatīt informāciju pie kopsavilkum), **aptauja tika**

pētīta darbinieku gatavība strādāt ar citām mērķa grupām. Turpinājumā iegūto atbilžu īss apkopojums.

- Ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem vēlētos strādāt 21 no 23 iestādes darbiniekiem, divi nezina. Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos 14 un nezina viens, saimnieciski tehniskais personāls – vēlētos viens, nezina arī viens.
- Ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem strādāt vēlētos 19 iestādes darbinieki, trīs nevēlētos un viens darbinieks pašlaik nezina, vai vēlētos. Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos 14 un nevēlētos viens, saimnieciski tehniskais personāls – vēlētos viens, nevēlētos arī viens.
- Ar pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem vēlētos strādāt septiņi iestādes darbinieki, desmit nevēlētos strādāt un seši šobrīd vēl nezina, vai vēlētos strādāt. Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos četri, nevēlētos septiņi un nezina četri; saimnieciski tehniskais personāls – nevēlētos abi.
- Ar vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti vēlētos strādāt trīs iestādes darbinieki, 11 nevēlētos un deviņi darbinieki šobrīd nezina, vai vēlētos. Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos viens, nevēlētos deviņi un nezina pieci; saimnieciski tehniskais personāls – nevēlētos viens un nezina arī viens. Tādējādi secināms, ka ar citu mērķa grupu – t.i., pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem un vecāka gadagājuma personām, un personām ar smagu invaliditāti - iestādes darbinieki būtu gatavi un ieinteresēti strādāt būtiski retāk nekā ar bērniem ārpusģimenes aprūpē vai bērniem ar funkcionāliem traucējumiem.
- Attiecībā uz nodarbinātību citā jomā - no iestādē strādājošajiem 23 darbiniekiem citā jomā būtu gatavi un vēlētos strādāt trīs iestādes darbinieki, deviņi nevēlētos un desmit darbiniekiem šobrīd ir grūti pateikt.

Ņemot vērā, ka reorganizācijas ietvaros tiks attīstīta jauna pakalpojuma forma, kā arī pastāv iespēja, ka daļa darbinieku var turpināt darbu ar citu mērķa grupu, tika pētīts, kāda veida apmācības darbiniekiem būtu nepieciešamas darbā ar noteiktām mērķagrupām. Šī informācija apkopota 4.pielikumā.

2.6. BSAC ēkas infrastruktūra un piederība

Šajā nodaļā sniegta informācija par BSAC infrastruktūras tehnisko stāvokli, kas noteikts, veicot tehnisko apsekošanu – ēku vispārēju novērtēšanu. Nodaļā raksturotas divas BSAC ēkas, kurās šobrīd tiek sniegts bērnu aprūpes pakalpojums - Parka ielā 11 un Lietuvas ielā 19a. Ēkas

vispārējai novērtēšanai tika veikts ēkas pamatu un pagrabstāva tehniskais apsekojums, tika novērtēts arī iekštelpu un inženierkomunikāciju tehniskais stāvoklis.

2.6.1. BSAC Bērnu nodaļa Parka ielā 11

BSAC bērnu nodaļa - ēka Parka ielā 11 - atrodas Jelgavas novada pašvaldības īpašumā. Ēkas kopējā platība ir 3 166,9 m², no kuras puse jeb 1 583,5 m² aizņem SARC Elejas filiāle (1000m² no tās – BSAC); otru pusi ēkas kopējās platības aizņem pirmsskolas izglītības iestāde “Kamenīte”. Ēkai Parka ielā 11 ir divi stāvi un pagrabstāvs, teritorijas labiekārtojums ir minimāls – ap teritoriju iestādīti lapu koki. Ēku kompleksu ieskauj metāla žogs.

Kopumā BSAC ēka Parka ielā 11 ir apmierinošā tehniskā stāvoklī. Ēkas ārsienas ir siltumizolētas, ēkas pamati un cokols ir siltināti, deformācijas nav novērotas, arī pagraba iekšsienās plaisas nav novērotas. Jumta konstrukcija ir veidota ar iekšējo lietus ūdens novades sistēmu. Pēc iestādes pārvaldnieka sniegtās informācijas jumta iesegums ir neapmierinošā tehniskajā stāvoklī, vietām bojāts. Attiecībā uz iekštelpu tehnisko stāvokli – iekštelpu sienu apdare un kāpņu telpas atrodas apmierinošā tehniskajā stāvoklī, tās aprīkotas ar pacēlājiem personām ar pārvietošanās grūtībām.

Inženierkomunikācijas ēkā funkcionē pilnībā, to tehniskais stāvoklis ir apmierinošs. Ūdensvada un kanalizācijas sistēma ir darbspējīga, karstā ūdens sagatavošanas sistēmai pieslēgti saules kolektori. Iekārtas un ietaises atbilst standartiem. Apkures sistēma nav skalota, un būtu nepieciešamas ierīkot viena tipa sildelementus, kas aprīkoti ar jaunās paaudzes termoregulatoriem, tomēr kopumā tās tehniskais stāvoklis ir apmierinošs.

Ēkas tehnisko rādītāju un ar tiem saistīto citu ekspluatācijas rādītāju stāvokļa pasliktināšanās pakāpe noteiktā laika momentā attiecībā pret jaunu būvi dabas, klimatisko un laika faktoru ietekmē, kā arī cilvēku darbības vai bezdarbības dēļ SARC ēkas nolietojums vērtējams ~ 10% robežās. Noteiktais lielums (procentos) pamatojams ar faktu, ka ēku komplekss kopumā atbilst Ministru kabineta 2015.gada 30.jūnija noteikumu Nr.339 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 002-15 "Ēku norobežojošo konstrukciju siltumtehnika" prasībām, inženierkomunikācijas (apkure) ir pienācīgi uzturētas, ir izbūvēta ārējā un iekšējā ugunsdzēsības sistēma, tomēr galvenais trūkums ēkai ir ventilācijas sistēmas neesamība.

2.6.2. BSAC Jauniešu māja Lietuvas ielā 19a

BSAC Jauniešu māja Lietuvas ielā 19a (oficiāli – Lietuvas ielā 19), kuras kopējā platība ir 153,4 m²,²⁹ atrodas Jelgavas novada pašvaldības īpašumā. Teritorijas labiekārtojums nav veikts – ap māju brīvdabas zālājs, teritorijā aug lapu koki.

Ēkas pamatos vērojama grunts pamatnes sēšanās, kā rezultātā nokrišņi tiek novadīti uz pamatiem. Pamati un cokols nav siltināti. Ārsienās redzamas caurejošas plaisas, no dzegām atdalās apmetums un brūk mūrējums, veidojot bīstamas situācijas cilvēku drošībai. Ārējās kāpnes neatbilst būvnormatīvu prasībām - jābūt minimums trim pakāpieniem. Lietus ūdens kanalizācija nav ierīkota, norautas notekas. Lietus ūdens tekņu un noteku sistēmas izvadi ūdeni novada tieši uz pamatiem.

Iekštelpu telpu sienu apdares tehniskais stāvoklis apmierinošs, arī inženierkomunikācijas ēkā funkcionē pilnībā, to tehniskais stāvoklis ir apmierinošs. Apkures sistēma nesen ierīkota no jauna - siltummezgla iekārtas tehniskais stāvoklis apmierinošs. Uztādītās sanitārtehniskās ierīces mājā apmierinošā tehniskā stāvoklī.

Ēkas tehnisko rādītāju un ar tiem saistīto citu ekspluatācijas rādītāju stāvokļa pasliktināšanās pakāpe noteiktā laika momentā attiecībā pret jaunu būvi dabas, klimatisko un laika faktoru ietekmē, kā arī cilvēku darbības vai bezdarbības dēļ Jauniešu mājas ēkas iekštelpu nolietojums vērtējams ~ 10% robežās, bet pamatu, ārsienu (nepieciešams izdarīt atsegumus plaisu vietās), jumta nolietojums - 80%, turklāt jumta iesegums ir kaitīgs apkārtējai videi. Ēkas stāva plānojums un iekārtojums, kā arī izmantošanas apstākļi minimāli atbilst mūsdienu labiekārtojuma prasībām.

Lai nodrošinātu Būvniecības likuma prasības, Jelgavas novada SARC Elejas filiāles Jauniešu mājā un katlu mājā jāveic padziļināta tehniskā izpēte, t.sk. grunts pamatnes, lai izstrādātu kompleksu abu ēku atjaunošanas (būvdarbi, kuru rezultātā ir nomainīti nolietotojušies būves nesošie elementi vai konstrukcijas vai veikti funkcionāli vai tehniski uzlabojumi, nemainot būves apjomu vai nesošo elementu nestspēju) būvprojektu.

2.7. BSAC budžets

Šajā apakšnodaļā sniegta informācija par BSAC budžetu periodā no 2014.gada līdz 2016.gadam, norādot ieņēmumu un izdevumu apjomu, tā dinamiku pa gadiem un struktūru sadalījumā pa

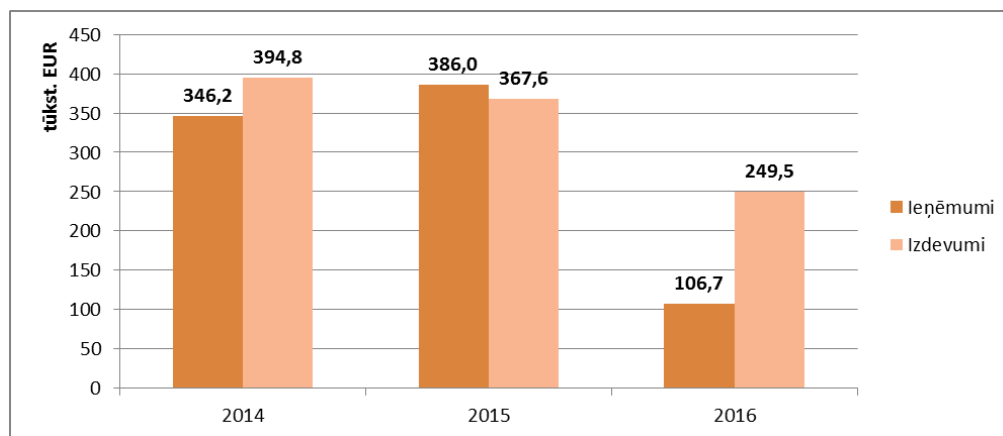
---

²⁹ Aprēķinos izmantotā platība – 150m²

lielākajām tāmes pozīcijām. Informācija sniegta, pamatojoties uz Jelgavas novada finanšu nodaļas un BSAC vadītājas sniegtajiem datiem un budžeta izpildes tāmēm.

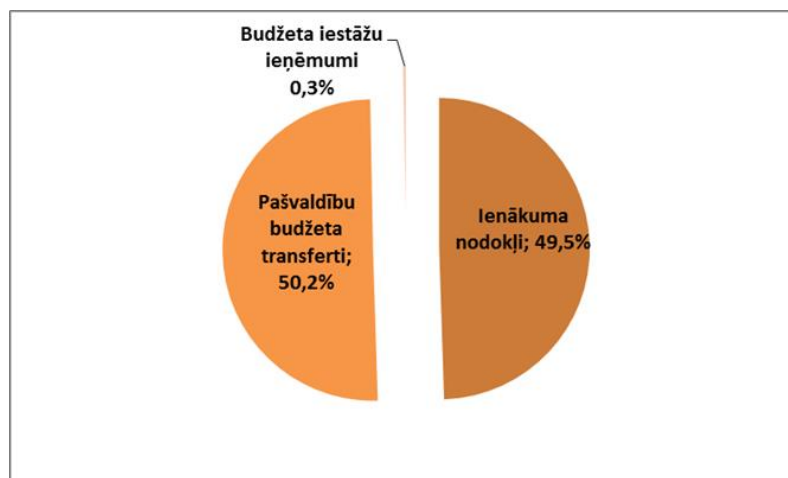
Turpinājumā analizēta informācija no **Bērnu nodaļas un Jauniešu mājas budžeta izpildes tāmēm**, neņemot vērā ieņēmumus un izdevumus, kas tiek iekļauti iestādes pilngadīgo personu nodaļas budžeta izpildes tāmēs. 2016.gadā BSAC ieņēmumi bija 106 747 EUR, kas ir par 72% mazāk nekā 2015.gadā. Straujais samazinājums skaidrojams ar Jelgavas novada grāmatvedības uzskaites centralizāciju 2016.gadā, kuras rezultātā tika veiktas izmaiņas pašvaldības budžeta asignējumu (budžeta izpildes tāmēs pozīcija „Nodokļu ieņēmumi”) pārskaitīšanā novada pagastiem – no pagājušā gada asignējumi tiek pārskaitīti centralizēti no Jelgavas novada, nedalot tos pa pagastiem, līdz ar to atsevišķas iestādes un tās struktūrvienības (šajā gadījumā – Bērnu nodaļas) budžeta izpildes tāmē vairs netiek norādīti. Būtiska ieņēmumu samazināšanās (par 45%) 2016.gadā bija pozīcijā „Pašvaldību saņemtie transferti no citām pašvaldībām”, jo saistībā ar izmaiņām iepirkumu cenās BSAC pārtrauca sniegt pakalpojumu desmit citu pašvaldību bērniem.

Savukārt izdevumi 2016.gadā bija 249 546 EUR, tie ir samazinājušies par 32%, salīdzinot ar 2015.gadu (gan bērnu skaita samazinājuma dēļ, gan samazinoties izdevumiem par elektroenerģiju un citiem pakalpojumiem). Mainītās Jelgavas novada grāmatvedības uzskaites dēļ 2016. gadā budžeta izpildes tāmēs izdevumi pārsniedz ieņēmumus (par vienu trešo daļu), tomēr BSAC izdevumu segšana tiek nodrošināta, piešķirot budžeta asignējumus nepieciešamajā apmērā.

Attēls 5. BSAC budžeta ieņēmumu un izdevumu dinamika 2014.-2016.gadā, tūkst. EUR.

BSAC **budžeta ieņēmumus** 2016.gadā veido pašvaldību budžeta transferti, ienākuma nodokļi (asignējumi) un budžeta iestādes ieņēmumi (skatīt 6.attēlu).

Attēls 6. BSAC budžeta ieņēmumu struktūra 2016.gadā, %.

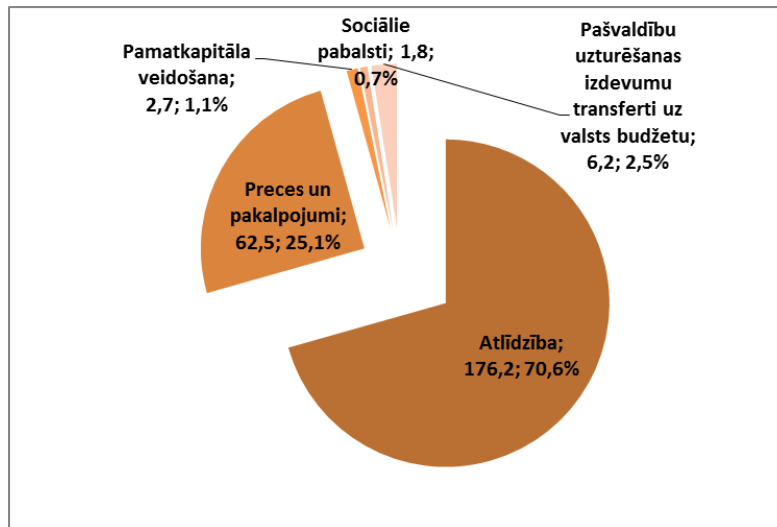
Pašvaldību budžeta transferti BSAC ir tikai ieņēmumi no citām pašvaldībām par tajās deklarētajiem bērniem, kas uzturas BSAC (Bērnu nodaļā). Šo ieņēmumu apjoms pa gadiem ir mainīgs, un, kā jau minēts augstāk, 2016.gadā samazinājies pakalpojumu iepirkuma procesa rezultātā. Ienākumu nodokļu jeb asignējumu apmērs atkarīgs no nepieciešamā finansējuma izdevumu segšanai, un, sākot no 2016.gada tiek uzskaitīts centralizēti, līdz ar to neatspoguļojas iestādes budžeta izpildes tāmē. Budžeta iestāžu ieņēmumi savukārt ir ieņēmumi no sniegtajiem maksas pakalpojumiem, kas BSAC pēdējo trīs gadu laikā galvenokārt bijuši ieņēmumi no nomas maksas (telpu noma un kustama īpašuma iznomāšana). 5. tabulā attēloti BSAC ieņēmumi un to izmaiņas pēdējo trīs gadu laikā.

Gads	2014	2015	2016
Ieņēmumi	346 238	385 957	106 747
Ienākuma nodokļi	257 724	287 661	52 825
Pašvaldību budžeta transferti	88 147	97 759	53 616
<i>t.sk. Pašvaldību saņemtie transferti no citām pašvaldībām</i>	88 147	97 759	53 616
Budžeta iestāžu ieņēmumi	368	536	307
<i>t.sk. Ieņēmumi par nomu un īri</i>	368	368	307
<i>t.sk. Ieņēmumi par pārējiem budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem</i>	0	169	0

Tabula 5. BSAC ieņēmumu struktūra un dinamika 2014.-2016.gadā, EUR.

BSAC Bērnu nodaļa saņem arī **ziedojumus**, un to apjoms 2014.gadā bija 7 728 EUR, 2015.gadā – 7 407 EUR un 2016.gadā – 6 000 EUR. Visi ziedojumi ir saņemti no juridiskām personām, un tie galvenokārt tiek izlietoti inventāra iegādei un pamatkapitāla veidošanai.

Iestādes budžeta **izdevumu** struktūra 2016.gadā redzama 7. attēlā. Lielāko izdevumu daļu veido atlīdzība iestādes darbiniekiem un izdevumi par precēm un pakalpojumiem.

Attēls 7. BSAC budžeta izdevumu struktūra 2016.gadā, tūkst. EUR un %.

Izdevumi par precēm un pakalpojumiem tiek iedalīti vairākās pozīcijās, no kurām lielāko daļu 2016.gadā veidoja izdevumi krājumu, materiālu, energoresursu, preču, biroja preču un inventāra iegādei (45 722 EUR jeb 73% no izdevumiem par precēm un pakalpojumiem). Šajos izdevumos ietilpst arī kurināmā (granulu) iegāde, kas 2016.gadā veidoja izdevumus 10 172 EUR apmērā. Lielāko daļu no izdevumiem krājumu un materiālu iegādei 2016.gadā veidoja izdevumi valsts un pašvaldību aprūpē un apgādē esošo personu uzturēšanai – 23 668 EUR apmērā jeb 62% no izdevumiem krājumu un materiālu iegādei. Lielākais īpatsvars no personu uzturēšanas izdevumiem ir ēdināšanas izdevumiem – 24 221 EUR jeb 86%. Salīdzinot ar 2015.gadu, izdevumi personu uzturēšanai samazinājušies par 40%, kas skaidrojams ar bērnu skaita samazināšanos BSAC.

2016.gadā BSAC izdevumi par remontdarbiem bija 8 002 EUR jeb 13% no izdevumiem par precēm un pakalpojumiem. Salīdzinoši lielāki izdevumi par remontdarbiem BSAC bija 2014. un 2015.gadā (attiecīgi 22 310 EUR un 12 022 EUR), jo šajā periodā tika veikts Bērnu nodaļas kosmētiskais remonts, atjaunota iekšējās kanalizācijas, ūdensvada un ugunsdrošības sistēma, kā arī uzlabota ēkas pieejamība, veikta nojumes būvniecība, katlu mājas atjaunošana u.c. darbi (daļa no remontdarbu izmaksām uzskaitītas arī Pieaugušo personu nodaļas budžeta izpildes tāmēs).

No izdevumiem par komunālajiem pakalpojumiem (kas ir trešā lielākā pozīcija starp izdevumiem par precēm un pakalpojumiem jeb 6% no šiem izdevumiem) 2016.gadā lielāko daļu veido izdevumi par elektroenerģiju (2 144 EUR jeb 59% no komunālo pakalpojumu izdevumiem), kam seko izdevumi par ūdeni un kanalizāciju (1 157 jeb 32%). Šo izdevumu apjoms ir 2016.gadā ir ievērojami samazinājies, salīdzinot ar 2015.gadu (par 70%), jo samazinājies iestādē esošo bērnu skaits, kā arī samazinājies enerģijas patēriņš, kas iepriekšējos gadus tika patērēts remonta

vajadzībām. Izdevumu par komunālajiem pakalpojumiem struktūra un izmaiņas detalizētāk attēlotas 6.tabulā.

Gads	2014	2015	2016
Izdevumi par komunālajiem pakalpojumiem	8 879	12 538	3 608
<i>t.sk. Izdevumi par ūdeni un kanalizāciju</i>	1 766	3 369	1 157
<i>t.sk. Izdevumi par elektroenerģiju</i>	7 113	8 512	2 144
<i>t.sk. Izdevumi par atkritumu izvešanu</i>	0	658	307

Tabula 6. BSAC izdevumu par komunālajiem pakalpojumiem struktūra un dinamika 2014.-2016.gadā, EUR.

3. Reorganizācijas risinājumi

Nodaļas pirmajā apakšnodaļā ietverta informācija par iestādes vīziju attiecībā uz turpmāko bērnu aprūpi reorganizācijas gadījumā, t.sk. norādot, kādā formā un kur aprūpe tiks organizēta un kāds varētu būt indikatīvais aprūpes modelis un nepieciešamās investīcijas. Nodaļas otrajā apakšnodaļā ir raksturota attīstības iecere attiecībā uz pakalpojuma attīstību esošajā BSAC ēkā – Parka ielā 11. Trešajā apakšnodaļā ir sniegti priekšlikumi par reorganizācijas veikšanai – gan attiecībā uz bērnu aprūpi, gan pakalpojuma attīstību esošajā ēkā – nepieciešamā finansējuma piesaistes iespējām. Visbeidzot, ceturtajā nodaļā sniegts indikatīvs projekta īstenošanas aktivitāšu plāns.

3.1. Reorganizācijas risinājums bērnu aprūpei un tam nepieciešamais finansējums

Šajā apakšnodaļā ietverta informācija par reorganizācijas risinājumu bērnu aprūpei nākotnē, raksturojot identificētos risinājumus pakalpojuma pietuvināšanai ģimeniskas vides modelim – organizējot aprūpi jaunā formā. Apakšnodaļā pie identificētajiem risinājumiem sniegtas indikatīvas izmaksu aplēses nepieciešajiem infrastruktūras pielāgojumiem un izveidei jauna aprūpes modeļa nodrošināšanai. Izmaksas ir indikatīvas – precīzus ieguldījumus infrastruktūrā, t.sk. aprīkojuma iegādē, nepieciešams noteikt iestādei sadarbībā ar pašvaldību, izstrādājot tāmi vai tehnisko projektu.

Šobrīd tāpat bērnu ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojums tiek sniegts divās ēkās – divstāvu ēkā Parka ielā 11 ar kopējo platību 3166,9 m², no kuriem BSAC vajadzībām tiek izmantoti 1000 m², un Jauniešu mājā Lietuvas ielā 19a, kuras kopējā platība 153,4 m². Iestāde un pašvaldība attiecībā uz reorganizāciju ir identificējusi divas alternatīvas:

- 1) **Trīs bērnu aprūpes grupas.** Šajā alternatīvā bērnu aprūpes pakalpojumiem tiktu saglabāta esošā jauniešu māja (Lietuvas ielā 19a), savukārt bērni no Parka ielas 11 tiktu pārvietoti uz diviem pašvaldības īpašumā esošiem dzīvokļiem – Kalnciemā un Līvberzē. Jauniešu mājas kapacitāte ir līdz desmit bērniem, savukārt katrā no diviem dzīvokļiem – līdz sešiem bērni (ņemot vērā dzīvokļa platības ierobežojumu, lielāku skaitu bērnu nebūtu iespējams dzīvoklī izvietot). Tādējādi kopējais maksimālais bērnu skaits, kuriem tiktu veidota infrastruktūra, šajā alternatīvā ir 22.
- 2) **Divas bērnu aprūpes grupas.** Tāpat kā pirmajā alternatīvā bērnu aprūpes pakalpojumiem tiktu saglabāta esošajā jauniešu mājā (Lietuvas ielā 19a). Bērni no Parka ielas 11 tiktu pārvietoti uz dzīvojamo māju – tiktu veikta jaunas ēkas būvniecība, t.sk. zemes iegāde. Jauniešu mājas kapacitāte līdzīgi kā pirmajā alternatīvā būtu līdz desmit

bērniem, savukārt jaunbūvējamās dzīvojamā mājas maksimālā ietilpība būtu līdz astoņiem bērniem. Tādējādi kopējais maksimālais bērnu skaits, kuriem tiktu veidota infrastruktūra, šajā alternatīvā ir 18.

Turpinājumā detalizētāk raksturota katra no alternatīvām.

3.1.1. Alternatīvu izvērstāks raksturojums

Pirmā alternatīva

Pirmā alternatīva paredz trīs bērnu aprūpes grupu izveidi:

- 1) Arī turpmāk bērnu aprūpes pakalpojumus nodrošināti esošajā **jauniešu mājā Lietuvas ielā 19a**, saglabājot bērnu grupu vecumā no 15 gadiem. Jauniešu mājā aprūpes modelis paliktu nemainīgs – attiecībā uz aprūpes pilnveidošanu tiktu pilnveidots materiāltehniskais aprīkojums, būtu nepieciešami uzlabojumi ēkas infrastruktūrā - galvenokārt saistāmi ar vides pieejamības nodrošināšanu, lietus ūdens drenāžas sistēmas ierīkošanu, ēkas siltināšanu un jumta maiņu. Rekomendējama padziļināta tehniskā izpēte, t.sk. grunts pamatnes, lai izstrādātu kompleksu abu ēku atjaunošanas (būvdarbi, kuru rezultātā ir nomainīti nolietotojušies būves nesošie elementi vai konstrukcijas vai veikti funkcionāli vai tehniski uzlabojumi, nemainot būves apjomu vai nesošo elementu nestspēju) būvprojektu.
Ieguldījumi jauniešu mājas infrastruktūrā indikatīvi varētu veidot 750 EUR/m², kopsummā veidojot investīciju izmaksas 114,8 tūkst. EUR apmērā. Taču precīzus nepieciešamos ieguldījumus infrastruktūrā, t.sk. aprīkojuma iegādē, nepieciešams noteikt, izstrādājot tāmi vai tehnisko projektu.
- 2) Otra bērnu aprūpes grupa tiktu izveidota **četrstabu dzīvoklī Kalnciemā** Draudzības ielā 12a-95, uz kuru tiktu pārvietoti daļa bērnu no Parka ielas 11. Kalnciems ir ciems Jelgavas novada Kalnciema pagastā, kura platība ir 22,7 km² un iedzīvotāju skaits ir 2 187³⁰. Izglītības, sadzīves un brīvā laika pavadīšanas pakalpojumi ir pieejami tuvu dzīvoklim - bērnudārzs atrodas 215 m attālumā, vidusskola – 330 m attālumā, poliklīnika – 255 m, veikals – 100 m, kultūras nams – 780 m attālumā. Mazāk nekā viena kilometra attālumā atrodas arī pirts un pagasta pārvalde.

---

³⁰ Jelgavas novads (2017). Kalnciema pagasts. <http://www.jelgavasnovads.lv/lv/novads/pagasti/kalnciema-pagasts/> (katīts 31.01.2017.)

Dzīvoklis nav privatizēts. Tas atrodas daudzdzīvokļu ēkas pirmajā stāvā un, pēc BSAC sniegtās informācijas, ir labā tehniskā stāvoklī. Dzīvokļa pamatplatība ir 79,6 m², papildus dzīvoklī ir divas lodžijas, kuru kopējā platība ir 10,4 m². Dzīvoklī ir centralizētā apkure, gāze, koplietošanas ūdens vads, kanalizācija, tomēr nepieciešams kosmētiskais remonts, kā arī nepieciešams izveidot uzbrauktuvi, lai nodrošinātu vides pieejamību. Lai dzīvokli piemērotu ilgstošās aprūpes pakalpojuma sniegšanai, jānomaina logi, durvis, izlietne virtuvē, vanna, kā arī jāveic sienu un griestu kosmētiskais remonts. Grīdai nepieciešama lamināta ieklāšana u.c.

Pēc iestādes sniegtās informācijas nepieciešamie ieguldījumi dzīvokļa kosmētiskajā remontā ir 9 800 EUR, tomēr jāņem vērā, ka šīs aplēses ir indikatīvas un, veicot padziļinātu dzīvokļa izpēti un izmaksu tāmes izstrādi, nepieciešamo ieguldījumu apjoms varētu mainīties. Tāpēc aprēķinos indikatīvi pieņemta rezerve neparedzētiem darbiem un iespējamam būvniecības darbu cenu kāpums, tāpēc tiek pieņemts, ka dzīvokļa Kalnciemā pielāgošanai bērnu aprūpes pakalpojumam būtu nepieciešami 200EUR/m², kas kopsummā veidotu 15,9 tūkst. EUR.

- 3) Trešā bērnu aprūpes grupa tiktu izveidota **četrstabu dzīvoklī Līvberzē Jelgavas ielā 6 a-13**, uz kuru tiktu pārvietoti otra bērnu grupa no Parka ielas 11. Līvberze ir ciems Jelgavas novada Līvberzes pagastā, kura platība ir 146,4 km² un iedzīvotāju skaits ir 2 207³¹. Šis dzīvoklis pēc BSAC sniegtās informācijas pašlaik ir neapmierinošā tehniskā stāvoklī, tā uzlabošanai nepieciešami lielāki ieguldījumi, salīdzinot ar dzīvokli Kalnciemā.

Dzīvoklis atrodas daudzdzīvokļu ēkas pirmajā stāvā, tā kopējā platība ir 78 m², neskaitot balkona platību. Dzīvoklī ir centrālā apkures sistēma, ūdensapgāde ar skaitītāju, kanalizācija ir centralizēta. Lai dzīvoklī attīstītu ilgstošās aprūpes pakalpojumu bērniem, nepieciešams nobruģēt iebrauktuvi, tādējādi nodrošinot vides pieejamību. Nepieciešams veikt arī kosmētisko remontu un nomainīt durvis, logus, veikt elektrības instalācijas maiņu un atjaunot sanitāros mezglus. Aprēķinos pieņemts, ka indikatīvais ieguldījums varētu veidot 300 EUR/m², kas kopsummā veidotu 23,4 tūkst. EUR.

Īstenojot šo – pirmo alternatīvu, tiek pieņemts, ka administratīvā, t.sk. vadības, personāla skaits paliktu nemainīgs – trīs darbinieki. Attiecībā uz saimnieciski-tehnisko personālu – ņemot vērā jaunā modeļa specifiku (daudvairākus darbus iespējams paveikt grupā “uz vietas” – uzkopt, gatavot ēst u.c.), plāna izstrādātāji prognozē, ka saimnieciski tehniskā personāla skaits jaunajā aprūpes modelī samazinātos, salīdzinot ar šo brīdi. Aprēķinos tiek pieņemts, ka šīs alternatīvas gadījumā varētu būt nepieciešams viens speciālists, kas pārraudzītu saimniecību un pildītu

---

³¹ Jelgavas novads (2017). Līvberzes. [http://www.jelgavasnovads.lv/lv/novads/pagasti/livberzes-pagasts/\(skatits 31.01.2017.\)](http://www.jelgavasnovads.lv/lv/novads/pagasti/livberzes-pagasts/(skatits%2031.01.2017.))

automobiļa vadītāja pienākumus un viena apkopēja uz pusslodzi (lai veiktu ģenerāltīrīšanu), kas kopskaitā veidotu 1,5 slodzes. Tas ir par 1,5 slodzēm mazāk, nekā esošajā aprūpes modelī. Šo informāciju iestādei sadarbībā ar pašvaldību nepieciešams precizēt turpmākā reorganizācijas plānu izstrādes gaitā.

Uz pašreizējo dokumenta redakcijas brīdi, pamatojoties uz BSAC un citu bērnu ilgstošas sociālās aprūpes sniegto informāciju, ir pieņemts, ka uz vienu bērnu grupu indikatīvi būtu nepieciešamas 4,2 pilna laika slodzes bērnu aprūpes darbinieku (sociālie aprūpētāji un aprūpētāji), lai bērnu aprūpe tiktu nodrošināta 24 stundas diennaktī. Ņemot vērā, ka darbinieki mēdz būt prombūtnē (darbnespēja, atvaļinājums, apmācības u.c.), un ka var būt nepieciešama palīdzība bērnu aprūpē, nogāde pie ārsta, produktu iegādē u.c. jautājumos – īpaši gadījumos, kad bērnam ir uzvedības vai veselības traucējumi, aprūpes modelī uz divām grupām rezervē un papildu darbiem tiek plānots viens papildus aprūpes darbinieks, kurš attiecīgi aizvietotu darbinieku prombūtnē, palīdzētu specifiskās situācijās, aizvestu un atvestu bērnu no izglītības iestādes u.c.

Papildus bērnu aprūpē un rehabilitācijā nepieciešams iesaistīt citus speciālistus, kā sociālo darbinieku, psihologu, sociālo rehabilitētāju, medicīnas māsu. Plāna izstrādātāji ir pieņēmuši, ka šie speciālisti varētu veikt darbu un būt kopīgi visām bērnu grupām – esot nodarbināti pilna laika slodzē, izņemot medmāsu, kura varētu būt nodarbināta pusslodzē, kopā veidojot **3,5** slodzes.

Ņemot vērā iepriekš rakstīto, bērnu aprūpes iestādē pirmajā alternatīvā personāla kopējais skaits būtu **21,6**.

		PIRMS	1. SCEN
PERSONĀLS	<i>personas</i>	24	21,6
Personāls bērnu aprūpei	<i>personas</i>	18	17,1
Administratīvais personāls	<i>personas</i>	3	3
Saimnieciski tehniskais personāls	<i>personas</i>	3	1,5
BĒRNU SKAITS	<i>personas</i>	19	22
Personāls uz vienu bērnu	<i>skaits</i>	1,26	0,98
Platība bērnu aprūpes pakalpojumiem	<i>m²</i>	1153	311
Platība bērnu aprūpes pakalpojumiem	<i>m²/bērnu</i>	61	14

Tabula 7. Aprūpē esošo bērnu un personāla skaits, izmantojamā platība pirms un pēc projekta īstenošanas.

Otrā alternatīva

Otrajā alternatīvā paredzēta divu bērnu aprūpes grupu izveide:

- 1) Līdzīgi kā pirmās alternatīvas gadījumā arī turpmāk bērnu aprūpes pakalpojumus nodrošināti esošajā **jauniešu mājā Lietuvas ielā 19a**, saglabājot bērnu grupu vecumā no 15 gadiem. Ieguldījumi jauniešu mājas infrastruktūrā tāpat kā pirmajā alternatīvā

indikatīvi veidotu 750 EUR/m² (kopā 114,8 tūkst. EUR apmērā). Taču precīzus nepieciešamos ieguldījumus infrastruktūrā, t.sk. aprīkojuma iegādē, nepieciešams noteikt, izstrādājot tāmi vai tehnisko projektu.

- 2) Otrā bērnu grupa tiktu izveidota **dzīvojamā mājā (moduļa tipa māja) Jelgavas novadā, kas tiktu jaunbūvēta speciāli šim mērķim**. Uz pašreizējo brīdi tiek pieņemts, ka mājas indikatīvā platība būtu 230m² un zemes platība – 1000m². Pašlaik pašvaldības pārstāvji izskata pašvaldībai piederošās zemes, tāpēc mājas atrašanās vieta un konkrēta platība tiks precizēti.

Īstenojot šo - otro alternatīvu, tiek pieņemts, ka administratīvā, t.sk. vadības, personāla skaits paliktu nemainīgs – trīs darbinieki. Attiecībā uz saimnieciski-tehnisko personālu – līdzīgi kā pirmajā alternatīvā tiek pieņemts, ka personāla skaits jaunajā aprūpes modelī samazinātos, veidojot 1,5 pilnas slodzes. Šo informāciju iestādei sadarbībā ar pašvaldību nepieciešams precizēt turpmākā reorganizācijas plānu izstrādes gaitā.

Bērnu aprūpē iesaistīto darbinieku (sociālie aprūpētāji un aprūpētāji) skaits otrajā alternatīvā, atširībā no pirmās samazinātos, jo mazāks būs grupu skaits. Tiek pieņemts, ka tie būtu 9,4 aprūpes darbinieki. Papildus bērnu aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie citi speciālisti - sociālais darbinieks, psihologs, sociālais rehabilitētājs, medicīnas māsa – arī otrajā alternatīvā kopā veidotu 3,5 slodzes. Tas nozīmē, ka bērnu aprūpes iestādē šajā alternatīvā personāla kopējais skaits būtu **17,4** (8.tabula).

		PIRMS	2. SCEN
PERSONĀLS	<i>personas</i>	24	17,4
Personāls bērnu aprūpei	<i>personas</i>	18	12,9
Administratīvais personāls	<i>personas</i>	3	3
Saimnieciski tehniskais personāls	<i>personas</i>	3	1,5
BĒRNU SKAITS	<i>personas</i>	19	18
Personāls uz vienu bērnu	<i>skaitis</i>	1,26	0,97
Platība bērnu aprūpes pakalpojumiem	<i>m²</i>	1153	383
Platība bērnu aprūpes pakalpojumiem	<i>m²/bērnu</i>	61	21

Tabula 8. Aprūpē esošo bērnu un personāla skaits, izmantojamā platība pirms un pēc projekta īstenošanas.

3.1.2. Indikatīvais bērnu aprūpes reorganizācijai nepieciešamais finansējums

Turpinājumā apkopoti indikatīvi aprēķinu rezultāti par nepieciešamajām investīcijām un infrastruktūras uzturēšanas izmaksām bērnu aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai abu alternatīvu gadījumā. Aprēķinos ir apskatīti šādi projekta īstenošanas izmaksu rādītāji:

- Nepieciešamās sākotnējās investīcijas bērnu aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai;
- Infrastruktūras platības un to uzturēšanas izmaksu bērnu aprūpes nodrošināšanai salīdzinājums pirms un pēc projekta realizācijas;
- Darbaspēka atalgojuma izmaiņas pirms un pēc projekta realizācijas.

Analizētās infrastruktūras uzturēšanas izmaksas ietver šādas izmaksu pozīcijas:

- Izdevumi komunālajiem pakalpojumiem (apkure, elektroenerģija, ūdens un kanalizācijas izmaksas un citu komunālo pakalpojumu izmaksas);
- Izdevumi infrastruktūras uzturēšanai (kārtējie remontdarbi un uzturēšanas pakalpojumi un materiāli).
- Papildus apskatīti un salīdzināti personāla atalgojuma izdevumi bērnu aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai pirms un pēc projekta realizēšanas. Ņemot vērā, ka uz šī plāna 1.redakcijas izstrādes brīdi jaunais bērnu aprūpes modelis iestādē vēl tiek izstrādāts (t.sk. precīzs personāla un slodžu sadalījums uz katru grupu), aprēķinos izmantotais nepieciešamais darbinieku skaits ir pieņemts indikatīvi un raksturots iepriekš šajā nodaļā.

Turpinājumā sniegti aprēķinu rezultāti iepriekš par iepriekš minētajām pozīcijām - sākotnējās investīcijas bērnu aprūpei (infrastruktūras izveidei) un uzturēšanas izmaksas, darbaspēka izmaksas.

Indikatīvās sākotnējās investīcijas bērnu aprūpei (infrastruktūras izveidei)

Nodaļā 3.1.1. tika aprakstīti nepieciešamie ieguldījumi katrā no alternatīvām (kopā un uz m²), t.sk. norādot kāda veida darbus nepieciešams paredzēt (apkopojumu skat. 9. un 10. tabulā). Salīdzinot alternatīvas, var secināt, ka otrajā alternatīvā ar divām bērnu grupām investīciju izmaksas uz vienu bērnu ir augstākas, kā arī kopējais investīciju apjoms ir vairāk nekā divas reizes lielāks. Pirmā alternatīva paredz 154,0 tūkst. EUR investīcijas bērnu aprūpei, savukārt otrā alternatīva – 347,8 tūkst. EUR. Tas skaidrojams ar lielākām izmaksām uz vienu kvadrātmetru, jo otrā alternatīva paredz jauna nekustamā īpašuma iegādi, t.sk. zemes, un jaunas ēkas būvniecību, nevis jau esošas infrastruktūras atjaunošanu, kā tas ir pirmās alternatīvas gadījumā.

INVESTĪCIJAS (1. ATLERNATĪVA)	EUR/m ²	m ²	EUR
Atjaunošanas izmaksas (jauniešu māja)	750	153	114 750
Atjaunošanas izmaksas (Kalnciema dzīvoklis)	200	80	15 920
Atjaunošanas izmaksas (Līvberzes dzīvoklis)	300	78	23 400
Kopā investīcijas		311	154 070
INVESTĪCIJAS BĒRNU APRŪPEI	bērnu	m ² /bērnu	EUR/bērnu
Investīciju izmaksas uz vienu bērnu	22	14,1	7 003

Tabula 9. Pirmās alternatīvas (trīs grupu izveide) investīciju izmaksas.

INVESTĪCIJAS (2. ATLERNĀTĪVA)	EUR/m ²	m ²	EUR
Atjaunošanas izmaksas (jauniešu	750	153	114 750
Jaunas ēkas būvniecība	1000	230	230 000
Zemes iegāde vērtība	3	1 000	3 000
Kopā investīcijas		383	347 750
INVESTĪCIJAS BĒRNU APRŪPEI	bērnu	m ² /bērnu	EUR/bērnu
Investīciju izmaksas uz vienu bērnu	18	21	19 319

Tabula 10. Otrās alternatīvas (divu grupu izveide) investīciju izmaksas

Uzturēšanas un personāla izmaksas bērnu aprūpei

Salīdzinot infrastruktūras uzturēšanas izmaksas pirms un pēc projekta īstenošanas, tiek izmantoti šādi pieņēmumi esošās situācijas raksturošanai:

- Esošās situācijas komunālo pakalpojumu izmaksas ir balstītas uz 2016. gada faktiskajiem izmaksu datiem;
- Esošās situācijas Infrastruktūras uzturēšanas un remonta izdevumi ir balstīti uz trīs pēdējo gadu vidējiem izmaksu datiem;
- Personāla izmaksas esošās situācijas raksturošanai ir balstītas uz 2016. gada datiem.

Pieņēmumi uzturēšanas izmaksu prognozēšanai esošajai infrastruktūrai pēc atjaunošanas un infrastruktūras uzlabošanas pasākumu veikšanas:

- Jauniešu mājai – apkures izmaksu samazinājums par 50%, elektroenerģijas izmaksu samazinājums par 15%, remontdarbu izmaksu samazinājums par 50%;

Pieņēmumi energoefektivitātei pašvaldības dzīvokļiem un jaunajai mājai:

- Siltumenerģijas patēriņš – 200 kWh/m² gadā (atjaunotie dzīvokļi), 40 kWh/m² gadā (jauna ēka); siltumenerģijas tarifs – 43,5 EUR/MWh;
- Elektroenerģijas patēriņš - 50 kWh/m² gadā (atjaunotie dzīvokļi), 30 kWh/m² gadā (jauna ēka); elektroenerģijas tarifs 115 EUR/MWh;
- Infrastruktūras uzturēšanas un remontdarbu izmaksas – 6 EUR/m² gadā (atjaunotie dzīvokļi); 2 EUR/m² gadā (jauna ēka).
- Ūdens un kanalizācijas izdevumu, kā arī citi komunālo pakalpojumu izdevumi nākotnē ir prognozēti proporcionāli infrastruktūru izmantojošo personu skaitam pielietojot koeficientu 0,5 (pieņem, ka tikai puse no pārējiem komunālajiem pakalpojumiem pieaugs tieši proporcionāli personu skaitam).

Pieņēmumi personāla izmaksu prognozēšanai:

- Aprūpes personāla vidējā bruto algas likme – 3,80 EUR/h (164 h mēnesī);

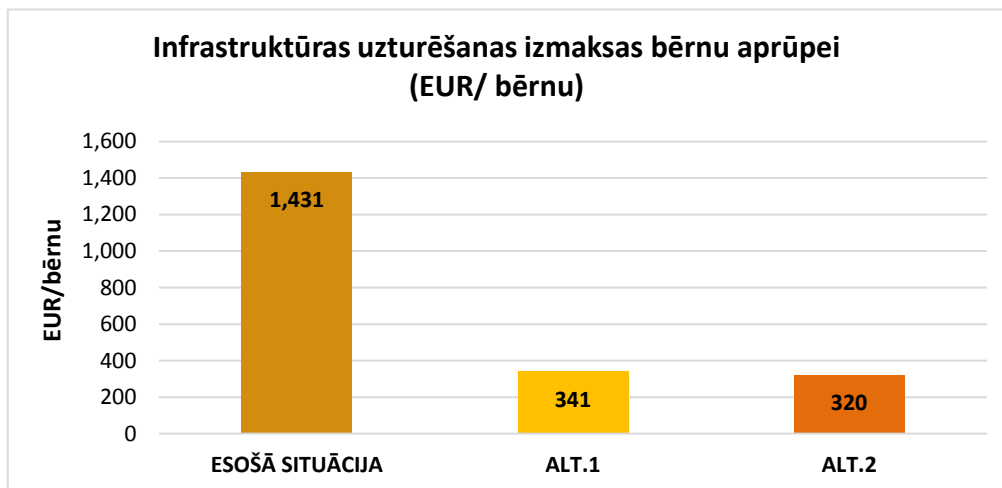
- Saimnieciski tehniskā personāla vidējā bruto algas likme – 2,75 EUR/h (164 h mēnesī).

Ņemot vērā augstākminētos pieņēmumus, 11. tabulā ir atspoguļotas uzturēšanas un personāla izmaksu salīdzinājums situācijā pirms un pēc projekta. Rezultāti uzrāda, ka gan pirmā alternatīva, gan otrā alternatīva ļaus samazināt infrastruktūras uzturēšanas un personāla izmaksas bērnu aprūpes vajadzību nodrošināšanai gada kopsummā, kā arī dalījumā uz vienu aprūpē esošo bērnu, jo, pirmkārt, samazināsies BSAC telpu platība, un, otrkārt, plānoti ieguldījumi energoefektivitātes uzlabošanā un ieguldījumi infrastruktūrā, kas attiecīgi samazinās atjaunošanas būvdarbiem nepieciešamo finansējuma apmēru uz m².

IZMAKSAS	MĒRV.	ESOŠĀ	ALT.1	ALT.2	ALT.1, %	ALT.2, %
Uzturēšanas izmaksas	EUR/gadā	27 184	7 501	5 763	-72%	-79%
Personāla izmaksas	EUR/gadā	176 212	157 861	119 042	-10%	-32%
Kopā	EUR/gadā	203 396	165 361	124 805	-19%	-39%
Uzturēšanas izmaksas	EUR/bērnu	1 431	341	320	-76%	-78%
Personāla izmaksas	EUR/bērnu	9 274	7 175	6 613	-23%	-29%
Kopā	EUR/bērnu	10 705	7 516	6 934	-30%	-35%

Tabula 11. Uzturēšanas un personāla izmaksu salīdzinājums pirms un pēc projekta realizēšanas, EUR/ gadā un EUR/bērnu.

Lai gan otrajā alternatīvā ir paredzēts mazāks bērnu skaits, arī uzturēšanas izdevumi ir zemāki, salīdzinot ar pirmo alternatīvu. Kopumā uzturēšanas izdevumi, izsakot uz vienu bērnu, otrajā alternatīvā ir nedaudz zemāki (320 EUR/bērnu), kas ir par 78% zemāki, salīdzinot ar izdevumiem esošajā situācijā uz vienu aprūpē esošo bērnu.

Attēls 8. Infrastruktūras uzturēšanas izmaksas bērnu aprūpei, EUR/bērnu.

Lai arī infrastruktūras attīstīšanas un atjaunošanas īstenošanai ir nepieciešami ieguldījumi, kas bērnu aprūpei veido 154 tūkst. EUR (pirmā alternatīva) un 348 tūkst. EUR (otrā alternatīva), jāņem vērā, ka to kalpošanas laiks ir vidēji 20 gadi.

3.2. Pakalpojumu attīstīšana esošajā ēkā un tai nepieciešamais finansējums

Tā kā bērnu aprūpes iestādes reorganizācija skar bērnu nodaļu, kas atrodas Parka ielā 11, reorganizācijas plāna izstrādes ietvaros tika identificēti pakalpojumi, ko attīstīt šajās telpās, kā arī indikatīvais finansējums un uzturēšanas izdevumu salīdzinājums pirms un pēc ieguldījumiem esošās ēkas infrastruktūrā. Tas raksturots šajā apakšnodaļā.

SARC telpās Lietuvas ielā 19b, Elejā šobrīd tiek sniegti **ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumi pilngadīgām personām**. Reorganizācijas gadījumā pakalpojumu plānots turpināt sniegt, pārceļot pilngadīgās personas no Lietuvas ielas 19b uz esošās bērnu nodaļas telpām Parka ielā 11. Ņemot vērā, ka pakalpojums netiek paplašināts, bet gan tiek mainīta šī pakalpojuma nodrošināšanas vieta, riski saistībā ar iespējamu lielāku piedāvājumu nekā pieprasījumu pēc pakalpojuma nav sagaidāmi. Ēkas Parka ielā 11 sasniedzamība ir apmierinoša – gan pa autoceļu, gan ar sabiedrisko transportu. Vienīgais šķērslis, ar ko ir jāsaskaras, ir attālums, kas jāveic līdz sabiedriskā transporta pieturai “Eleja (uz lielā ceļa)”, kura atrodas vairāk nekā kilometra attālumā un no kuras atiet daļa reisu. Otra pietura ir puskilometra attālumā. Neskatoties uz to, ka apkārtējos novados ir septiņi šāda veida pakalpojuma sniedzēji (divas iestādes Jelgavas novadā - SARC Jaunsvirlaukas filiāle un SARC Kalnciema filiāle, SAC “Tērvete”, SIA “Irlavas Sarkanā Krusta slimnīca” Pieaugušo ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļa un iestādes Olaines, Ozolnieku un Tukuma novados), ņemot vērā sabiedrības novecošanās tendenci valstī, pieprasījums pēc šāda pakalpojuma nākotnē pieaugs, tāpēc pakalpojums ir perspektīvs.

Plānots, ka telpās Parka ielā 11 iespējams izmitināt 16 klientus (pilngadīgas personas). Lai projektu sekmīgi īstenotu, ēka jāpielāgo pilngadīgo klientu vajadzībām – jāveic kosmētiskais remonts un jāizveido pacelšanas platforma, lai nodrošinātu ēkas pieejamību u.c. pielāgojumi. Kopējās plānotās investīcijas šīm aktivitātēm, pēc iestādes aplēsēm, varētu veidot 15 000 eiro, tai skaitā arī mēbeļu iegāde 2 000 eiro apmērā.

Ņemot vērā ēkas tehniskā apsekojuma rezultātus, ēkas stāvoklis vērtējams kā apmierinošs. Nozīmīgākie rekomendējamie ieguldījumi Parka ielas 11 infrastruktūrā ir jumta nomaiņa un apkures sistēmas pilnveide, kā arī ventilācijas sistēmas pilnveide. Rekomendējama pilnīga pāreja uz gaismas ķermeņiem, kas patērē vismazāk elektroenerģijas. Provizoriskie ieguldījumi ēkas infrastruktūrā, kas tiek izmantoti aprēķinā, ir 600 tūkst. EUR.

Turpinājumā apkopoti sākotnējo – provizorisko aprēķinu rezultāti par nepieciešamajām investīcijām un infrastruktūras uzturēšanas izmaksām ilgstoša sociālās aprūpes pakalpojuma pilngadīgām personām, salīdzinot tās pirms un pēc projekta. Aprēķinos ir apskatīti šādi projekta īstenošanas izmaksu rādītāji:

- Nepieciešamās investīcijas citu pakalpojumu nodrošināšanai;
- Infrastruktūras, kurā attīstīs ar bērnu aprūpi nesaistītus pakalpojumus, uzturēšanas izdevumu izmaiņas (komunālo pakalpojumu un uzturēšanas izmaksu ietaupījumi).

Pakalpojumam ir paredzēts atjaunot esošo infrastruktūru Parka ielā 11, kam jāparedz 600 tūkst. EUR. Investīciju finansēšanai ir iespējams piesaistīt finansējumu izmantojot ETS līdzfinansējuma iespējas.

INVESTĪCIJAS citiem pakalpojumiem	EUR/m ²	m ²	EUR
Atjaunošanas izmaksas (Parka iela)	600	1 000	600 000
Kopā investīcijas			600 000

Tabula 12. Investīciju izmaksas citu pakalpojumu attīstībai.

Attiecībā uz uzturēšanas izmaksām – to izmaiņām pirms un pēc projekta – tiek pieņemts, ka pēc infrastruktūras atjaunošanas un uzlabošanas pasākumu veikšanas Parka ielas 11 ēkai - apkures izmaksu samazinājums par 40%, elektroenerģijas izmaksu samazinājums par 15%, remontdarbu izmaksu samazinājums par 40%.

Apskatot uzturēšanas izmaksas esošajai infrastruktūrai, kas tiktu atjaunota un izmantota citiem pakalpojumiem, ieguldījumi tehniskā stāvokļa un energoefektivitātes uzlabošanā gadā ļaus ietaupīt 7,7 tūkst. EUR, jo samazināsies izdevumi apkurei, elektroenerģijai un atjaunošanas būvdarbiem. Gadījumā, ja nepieciešamos ieguldījumus 600 tūkst. EUR apmērā pašvaldība segs no saviem līdzekļiem, tad indikatīvie izdevumi, ņemot vērā ikgadējo ietaupījumu uz uzturēšanas izmaksām, izsakot uz 20 gadu periodu, gadā veidos 22,3 tūkst. EUR. Savukārt gadījumā, ja pašvaldībai šī pakalpojuma sociālās infrastruktūras attīstībai izdodas piesaistīt ETS finansējumu 85% apmērā, tad pašu ieguldījums infrastruktūrā gadā veidos 4,5 tūkst. EUR. Ņemot vērā, ka ietaupījums uz uzturēšanas izmaksām veids 7,7 tūkst.EUR, tad pašvaldība ik gadu iekonomēs 3,2 tūkst. EUR.

Izmaksas un ieguldījumi		ALT./ALT.2	Papildus/ (ietaupīts)
Ieguldījumi citiem pakalpojumiem	EUR	600 000	
Pašu ieguldījums (20 gadiem)	EUR/gadā	30 000	30 000
Uzturēšanas izmaksas	EUR/gadā	14 289	(7 688)
Kopā izmaksas un ieguldījumi	EUR/gadā	18 789	22 312

Tabula 13. Uzturēšanas izmaksu ietaupījums gadā citiem pakalpojumiem

Izmaksas un ieguldījumi		ALT./ALT.2	Papildus/ (ietaupīts)
Ieguldījumi citiem pakalpojumiem	EUR	600 000	
Pašu ieguldījumi citiem pakalpojumiem	EUR	90 000	
Pašu ieguldījums (20 gadiem)	EUR/gadā	4 500	4 500
Uzturēšanas izmaksas	EUR/gadā	14 289	(7 688)
Kopā izmaksas un ieguldījumi	EUR/gadā	18 789	(3 188)

Tabula 14. Uzturēšanas izmaksu ietaupījums gadā citiem pakalpojumiem – ja tiek piesaistīts ETS finansējums 85% apmērā.

3.3. Finansējuma avoti

Šajā nodaļā sniegta informācija par iepriekšējā nodaļā aplūkoto reorganizāciju ieceru iespējamajiem finansējuma avotiem. Finansējuma piesaistes iespējas analizētas bērnu aprūpes reorganizācijai (jaunas infrastruktūras attīstībai) un pakalpojuma attīstībai esošajā ēkā. Nodaļa strukturēta divās apakšnodaļās. Pirmā apakšnodaļa ietver informāciju par finansējuma piesaistes iespējām sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstībai. Otrā apakšnodaļa ietver informāciju par finansējuma avotiem sociālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai.

3.3.1. Finansējuma avoti sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstībai

Sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstībai ES investīciju fondu plānošanas periodā no 2014. līdz 2020. gadam Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” un ETS programmu ietvaros plānoti vairāki pasākumi un finansējuma avoti, kas aprakstīti turpmāk.

1.finansējuma avots – 9.3.1. specifiskā atbalsta mērķa “Attīstīt pakalpojumu infrastruktūru bērnu aprūpei ģimeniskā vidē un personu ar invaliditāti neatkarīgai dzīvei un integrācijai sabiedrībā” 9.3.1.1. pasākums “Pakalpojumu infrastruktūras attīstība deinstitucionalizācijas plānu īstenošanai” (turpmāk – pasākums)³². Šo finansējumu būs iespēja piesaistīt jaunu bērnu aprūpes formu attīstībai – infrastruktūras izveidei.

Pasākuma mērķis ir sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveide un attīstība pašvaldībās.

³² Pasākuma pirmās un otrās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanas noteikumi un detalizētāka informācija:
<http://likumi.lv/doc.php?id=287725>

Pasākuma mērķa grupas ir šādas:

- **pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem**, kuras no valsts finansētām ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām pāriet uz dzīvi sabiedrībā, kā arī pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem, kuras potenciāli var nonākt valsts ilgstošas aprūpes institūcijā un kurām ir noteikta smaga vai ļoti smaga invaliditāte (I vai II invaliditātes grupa);
- **bērni ar funkcionāliem traucējumiem**, kuriem ir noteikta invaliditāte un kuri dzīvo ģimenēs, un viņu likumiskie pārstāvji vai audžuģimenes;
- **ārpusģimenes aprūpē esoši bērni un jaunieši** līdz 17 gadu vecumam (ieskaitot), kuri saņem valsts vai pašvaldības finansētus bērnu ilgstošas aprūpes institūciju pakalpojumus.

Projektu iesniedzēji var būt pašvaldības, vai to izveidotas iestādes, kas veic pašvaldības deleģēto pārvaldes uzdevumu izpildi. Pašvaldībām jābūt:

- plānošanas reģionu sadarbības partneriem 9.2.2.1. pasākuma ietvaros;
- iekļautām plānošanas reģionu DI plānos.

Projektu iesniegumu atlase noritēs no 2018. gada 1. janvāra līdz 2018. gada 31. decembrim. Ja plānošanas reģionu Deinstitutionalizācijas plānus Labklājības ministrijas izveidotā Sociālo pakalpojumu attīstības padome apstiprina pirms 2018. gada 1. janvāra, projektu iesniegumu atlasī izsludina uzreiz pēc plānošanas reģionu Deinstitutionalizācijas plānu apstiprināšanas.

Kopējais plānotais finansējums	41 482 546 EUR
<i>tai skaitā ERAF finansējums</i>	<i>35 260 164 EUR</i>
<i>tai skaitā nacionālais publiskais līdzfinansējums (valsts budžeta finansējums un pašvaldību finansējums)</i>	<i>ne mazāk kā 6 222 382 EUR</i>
Finansējums 1.projektu atlases kārtai (nacionālās nozīmes attīstības centru pašvaldībām)	14 769 860 EUR
Finansējums 2.projektu atlases kārtai (reģionālās nozīmes attīstības centru pašvaldībām un pašvaldībām, kas nav nacionālās vai reģionālās nozīmes attīstības centru pašvaldības)	26 712 686 EUR
ERAF atbalsta intensitāte	ne vairāk kā 85%. Līdzfinansējums – no pašvaldību un valsts budžeta
Projektu īstenošanas laiks	līdz 2022. gada decembrim

Tabula 15. Informācija par 9.3.1.1. pasākuma finansējuma apjomu un projektu īstenošanu.

Infrastrukturā izveidei indikatīvi plānotās vidējās izmaksas vienam klientam sadalījumā pa mērķa grupām ir šādas³³:

- 14 000 EUR vienai personai ar garīga rakstura traucējumiem, kuras pamet VSAC;
- 12 000 EUR vienai personai ar garīga rakstura traucējumiem, kas nenonāks VSAC;
- 21 300 EUR uz vienu bērnu, izveidojot ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu;
- 10 000 EUR uz vienu bērnu, veidojot „jauniešu māju”;
- 1 603 EUR uz vienu bērnu ar funkcionāliem traucējumiem, kuram nepieciešama īpaša kopšana, sociālās rehabilitācijas infrastruktūrai.

Projektu ietvaros atbalstāmas šādas darbības:

1. projekta īstenošanu pamatojošās dokumentācijas izstrāde (izņemot projekta iesnieguma izstrādi), kas nepārsniedz 10% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām;
2. jaunu būvju būvniecība, esošo būvju pārbūve vai atjaunošana (tai skaitā būvekspertīze, būvuzraudzība, autoruzraudzība – izmaksas attiecināmas līdz 10% no būvdarbu līguma summas) un teritorijas labiekārtošana; kā arī nekustamā īpašuma un zemes iegādes izmaksas, ja nepieciešams;
3. materiāli tehniskā nodrošinājuma iegāde;
4. projekta informācijas un publicitātes pasākumi, kas nepārsniedz 2% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām;
5. projekta vadība un īstenošana.

Projekta īstenošanas pamatojošās dokumentācijas izstrādes izmaksas – attiecināmas **no 2017. gada 1.janvāra** (būvniecības jomas normatīvajos aktos noteiktās dokumentācijas izstrāde, ēkas energoefektivitātes novērtēšana, ja nepieciešams). Pārējās projekta izmaksas attiecināmas **no plānošanas reģionu DI plānu apstiprināšanas** Labklājības ministrijas izveidotajā Sociālo pakalpojumu attīstības padomē brīža.

---

³³ Labklājības ministrija. Rīcības plāns deinstitutionalizācijas īstenošanai 2015. - 2020.gadam.
http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/4/ricplans_groz_22032016.pdf

Pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem	Ārpusģimenes aprūpē esoši bērni	Bērni ar funkcionāliem traucējumiem
<ul style="list-style-type: none"> • grupu mājas; • dienas aprūpes centri; • specializētās darbnīcas; • īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojumu sniedzēji; • sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzēji. 	<ul style="list-style-type: none"> • „jauniešu mājas”; • ģimeniskai videi pietuvināts aprūpes pakalpojums (līdz 8 bērniem grupā). 	<ul style="list-style-type: none"> • dienas aprūpes centri.

Tabula 16. Pasākuma ietvaros īstenojamās aktivitātes sadalījumā pa mērķa grupām.

9.3.1.1. pasākuma nosacījumi, kas jāņem vērā:

- ERAF ieguldījumu veikšana ir iespējama tikai **pēc plānošanas reģionu DI plānu izstrādāšanas** 9.2.2.1. pasākuma "Deinstitucionalizācija" ietvaros un to apstiprināšanas.
- Atbalstāmi tikai tādi ieguldījumi pašvaldību pakalpojumu infrastruktūrā, **kuru nepieciešamība ir noteikta plānošanas reģionu DI plānos.**
- Pasākumā **netiks atbalstīti** ieguldījumi **ilgstošas aprūpes institūciju infrastruktūrā**, kā arī ieguldījumi privātajā infrastruktūrā.
- Atbalstāmi ir ieguldījumi **publiskajā infrastruktūrā** (ieguldījumi privātajā infrastruktūrā tiek pakļauti valsts atbalsta nosacījumiem). Finansējuma saņēmējs var pretendēt uz atbalsta saņemšanu, ja **infrastruktūra un nekustamais īpašums, kurā par projekta īstenošanai piešķirtajiem līdzekļiem tiks veikti ieguldījumi, ir finansējuma saņēmēja īpašumā vai citas publiskas personas īpašumā** (vai saņemtas faktiskā valdījuma tiesības vismaz uz pieciem gadiem).
- Pakalpojumu infrastruktūras izveidi un attīstību nodrošina **atbilstoši normatīvajam aktam par prasībām sociālo pakalpojumu sniedzējiem.**
- ERAF ieguldījumi **var tikt īstenoti paralēli ar ESF ieguldījumiem** pakalpojumu nodrošināšanā mērķa grupas personām.
- Projekta ietvaros **nav atbalstāma fosilo energoresursu tehnoloģiju** uzstādīšana.

2.finansējuma avots – ES strukturālo un investīciju fondu mērķis „Eiropas teritoriālā sadarbība” 2014.-2020.gadam (turpmāk – ETS): Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programma (LV-LT)³⁴

Programmas teritorija:

- Latvija: Kurzeme, Zemgale, Latgale;
- Lietuva: Klaipēdas, Telšu, Šauļu, Panevėžas, Utenas un Kauņas apriņķi.

Programmas finansējuma saņēmēji:

- Nacionālā, reģionālā un vietējā līmeņa iestādes, to izveidotās institūcijas;
- Plānošanas reģioni un to izveidotās iestādes;
- Nevalstiskās organizācijas;
- Sabiedriskajām līdzvērtīgas organizācijas.

Programmas mērķis ir sekmēt Programmas reģionu ilgtspējīgu sociālekonomisko attīstību, palīdzot tos padarīt konkurētspējīgākus un pievilcīgākus dzīvošanai, uzņēmējdarbībai un tūrismam.

Sociālo pakalpojumu un infrastruktūras attīstībai atbilstošais tematiskais mērķis: „Sociālās iekļaušanas veicināšana, cīņa pret nabadzību un jebkādu diskrimināciju” – paredzēts **uzlabot sociālo infrastruktūru un pakalpojumus** sociālās integrācijas sekmēšanai, kā arī uzlabot dzīves apstākļus mazāk attīstītajās kopienās un teritorijās. Specifiskais mērķis ir uzlabot sociālo pakalpojumu pieejamību un efektivitāti.³⁵

Kopējais plānotais finansējums	6,7 milj. EUR
Maksimālais finansējums vienam projektam	800 000 EUR ³⁶
Atbalsta intensitāte	85% apmērā no attiecināmajiem izdevumiem
Nākamais projektu uzsaukums	indikatīvi – 2017.gada marts

Tabula 17. Informācija par LV-LT programmas finansējuma apjomu un projektu īstenošanu.

Indikatīvās atbalstāmās aktivitātes (infrastruktūras attīstībai) ir infrastruktūras un aprīkojuma attīstība, kas nepieciešami sociālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai.

³⁴ Detalizētāka informācija:

http://www.varam.gov.lv/lat/fondi/ets_1420/latvijas_lietuvas_parrobezu_sadarbibas_programma/?doc=18274 un <http://latlit.eu/>

³⁵ Informācija: <http://latlit.eu/3-1-to-improve-accessibility-and-efficiency-of-social-services/>

³⁶ Ņemot vērā, ka Zemgales plānošanas reģiona pašvaldībām ir līdzīgas intereses sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveidei, tās var apvienoties un sagatavot ETS projektu pieteikumus kā partneri, piesaistot ZPR administrāciju kā projekta koordinātorus, tomēr šādā gadījumā finansējums būs jādala starp visiem partneriem. Pašvaldība var arī meklēt partneri patstāvīgi, nodrošinot lielāku finansējuma apjomu uz vienu partneri.

3.finansējuma avots - ES strukturālo un investīciju fondu mērķis „Eiropas teritoriālā sadarbība” 2014.-2020.gadam (turpmāk – ETS): Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma (LV-LT-BY)³⁷

Programmas teritorija:

- Latvija: Latgale kā pamatteritorija, Zemgale kā piekļaujošā teritorija;
- Lietuvā: Utenas apriņķis un Viļņas apriņķis, Alītas apriņķis kā pamatteritorija, Panevėžas apriņķis un Kauņas apriņķis kā piekļaujošā teritorija;
- Baltkrievija: Grodņas apgabals un Vitebskas apgabals kā pamatteritorija, Minskas apgabals, Mogiļevas apgabals un Minska kā piekļaujošā teritorija.

Programmas finansējuma saņēmēji:

- Valsts budžeta iestādes (piemēram, nozaru ministrijas, aģentūras);
- No valsts budžeta daļēji finansētas atvasinātās publiskās personas un to izveidotās iestādes (piemēram, plānošanas reģioni, izglītības iestādes, zinātniskās institūcijas);
- Pašvaldības un to izveidotās iestādes;
- Pašvaldību un valsts kapitālsabiedrības;
- Biedrības un nodibinājumi.

Programmas mērķis ir stiprināt attiecības, paaugstināt kapacitāti un dalīties pieredzē starp cilvēkiem un organizācijām no Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas, īstenojot kopīgus projektus ar mērķi paaugstināt vispārējo dzīves kvalitāti pierobežas reģionos.

Sociālo pakalpojumu un infrastruktūras attīstībai atbilstošais tematiskais virziens: Sociālās iekļaušanas veicināšana un cīņa pret nabadzību: **pieejas sabiedriskajiem pakalpojumiem uzlabošana mazaizsargātajām sociālajām grupām**; nodarbinātības stimulēšana, veicinot uzņēmējdarbību un inovācijas. Specifiskais mērķis ir **pieejas sabiedriskajiem pakalpojumiem uzlabošana mazaizsargātajām sociālajām grupām**.

---

³⁷ Detalizētāka informācija: http://varam.gov.lv/lat/fondi/ets_1420/latvijas_lietuvas_baltkrievijas_programma/?doc=20952 un <http://www.eni-cbc.eu/llb/en>

Kopējais plānotais finansējums	18,15 milj. EUR
Maksimālais finansējums vienam projektam	100 000 - 1 500 000 EUR ³⁸
Atbalsta intensitāte	90% apmērā no kopējām attiecināmajām izmaksām
Nākamais projektu uzsaukums	indikatīvi - 2018.gada sākums

Tabula 18. Informācija par LV-LT programmas finansējuma apjomu un projektu īstenošanu.

Indikatīvās atbalstāmās aktivitātes (infrastruktūras attīstībai) ir sekojošas:

- Inovatīvu risinājumu ieviešana (t.sk. tehnoloģisku), lai nodrošinātu sociālos un citus pakalpojumus mazaizsargātajām grupām;
- Nepieciešamā aprīkojuma iegāde, lai nodrošinātu sociālos un citus pakalpojumus mazaizsargātajām grupām;
- Nelielas (small-scale) infrastruktūras attīstība, lai nodrošinātu sociālos un citus pakalpojumus mazaizsargātajām grupām.

3.3.2. Finansējuma avoti sociālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai

Sociālo pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai, tai skaitā sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu īstenošanai, ES investīciju fondu plānošanas periodā no 2014. līdz 2020. gadam Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” un ETS programmu ietvaros plānoti vairāki pasākumi un finansējuma avoti, kas aprakstīti turpmāk.

1.finansējuma avots - 9.2.2. SAM "Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem" 9.2.2.2. pasākums "Sociālo pakalpojumu atbalsta sistēmas pilnveide"³⁹

Pasākuma mērķis ir pilnveidot sociālo pakalpojumu sistēmu, izstrādājot un aprobējot sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānismus un atbalsta personas pakalpojuma ieviešanas mehānismu.

³⁸ Ņemot vērā, ka Zemgales plānošanas reģiona pašvaldībām ir līdzīgas intereses sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveidei, tās var apvienoties un sagatavot ETS projektu pieteikumus kā partneri, piesaistot ZPR administrāciju kā projekta koordinatorus, tomēr šādā gadījumā finansējums būs jādala starp visiem partneriem. Pašvaldība var arī meklēt partneri patstāvīgi, nodrošinot lielāku finansējuma apjomu uz vienu partneri.

³⁹ Pasākuma īstenošanas noteikumi un detalizētāka informācija: <http://likumi.lv/ta/id/280189-darbibas-programmas-izaugsme-un-nodarbinatiba-9-2-2-specifiska-atbalsta-merka-palielinat-kvalitativu-institucionalai-aprupei>

Pasākuma mērķa grupas ir šādas:

- **pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem**, kurām Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija (turpmāk – komisija) ir noteikusi smagu vai ļoti smagu (I vai II invaliditātes grupu) invaliditāti;
- **bērni ar funkcionāliem traucējumiem**, kuriem komisija ir noteikusi invaliditāti, un viņu likumiskie pārstāvji vai audžuģimene.

Projektu iesniedzējs ir Labklājības ministrija. Finansējuma saņēmēja **sadarbības partneri ir Latvijas Republikas pašvaldības, kas kā darbības partneri piedalās** darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.2.2. SAM "Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem" **9.2.2.1. pasākuma "Deinstitucionalizācija" īstenošanā un pasākuma projekta īstenošanas laikā apstiprinātas par darbības partneriem** sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānisma individuālā budžeta modeļa izmēģinājumprojektā, iesaistot 20 mērķa grupas personas katrā plānošanas reģionā (kopumā – 100 personas), kurām 9.2.2.1. pasākuma ietvaros veikts individuālo vajadzību izvērtējums.

Kopējais plānotais finansējums	4 727 073 EUR
<i>tai skaitā Eiropas Sociālā fonda finansējums</i>	<i>4 018 012 EUR</i>
<i>tai skaitā valsts budžeta finansējums</i>	<i>709 061 EUR</i>
Projektu īstenošanas laiks	ne ilgāk kā 12 mēnešus

Tabula 19. Informācija 9.2.2.2. pasākuma finansējuma apjomu un projektu īstenošanu.

Pasākuma ietvaros ir atbalstāmas šādas darbības:

- 1) sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānismu izstrāde un ieviešana mērķa grupas personām, tai skaitā, kuras 9.2.2.1. pasākuma ietvaros ir pārgājušas no valsts finansētas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas uz dzīvi sabiedrībā, tai skaitā:
  - esošo sabiedrībā balstītu pakalpojumu sniegšanas un finansēšanas sistēmas analīze;
  - sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānismu aprakstu un ieviešanas metodiku izstrāde;
  - sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānismu izmēģinājumprojektu īstenošana, rezultātu novērtēšana un izplatīšana.
- 2) atbalsta personas pakalpojuma izstrāde un ieviešana mērķa grupai, tai skaitā:
  - atbalsta personas pakalpojuma apraksta, organizēšanas un finansēšanas kārtības izstrāde;
  - atbalsta personas pakalpojuma izmēģinājumprojekta īstenošana, rezultātu izvērtēšana un izplatīšana.

2. finansējuma avots - ETS programmas

Atbalsts sociālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai, kā arī sociālo pakalpojumu sniedzēju kapacitātes palielināšanai pieejams Latvijas-Lietuvas un Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas programmu ietvaros.

Latvijas-Lietuvas programmas indikatīvās atbalstāmās aktivitātes:

- Vajadzību un iespējamo risinājumu identificēšana, kas ietver pārrobežu sadarbību;
- Tīklošanās (networking) starp sociālo pakalpojumu sniedzējiem un iesaistītajām pusēm – pieredzes apmaiņai un labo prakšu identificēšanai;
- Sociālo pakalpojumu sniedzēju personāla kompetences paaugstināšana;
- Inovatīvu pakalpojumu / risinājumu kvalitātes un dažādības uzlabošana;
- Informatīvas kampaņas, lai palielinātu izpratni par pieejamajiem sociālajiem pakalpojumiem ievainojamam grupām;
- Cilvēku, kas pakļauti sociālās izstumšanas riskam, integrācija darba tirgū / izglītības aktivitātēs / sociālajā dzīvē.

Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas programmas indikatīvās atbalstāmās aktivitātes:

- Sociālo pakalpojumu attīstība un nodrošināšana mazaizsargātajām sociālajām grupām;
- Reģionālu / lokālu programmu attīstība, lai iedrošinātu jaunus / netradicionālus dalībniekus iesaistīties sociālo un citu pakalpojumu sniegšanā mazaizsargātām grupām;
- Veselīga dzīvesveida veicināšana;
- Kapacitātes paaugstināšana un labo prakšu apmaiņa.

3.4. Nozīmīgākie veicamie darbi un atbildīgie reorganizācijas procesā

Šajā nodaļā apkopota informācija par reorganizācijas ietvaros veicamajām galvenajām darbībām, t.sk. paredzot vietu atbildīgās iestādes vai struktūrvienības definēšanai attiecībā uz katru īstenojamo aktivitāti. Aktivitāšu plāns norādīts gan attiecībā uz bērnu aprūpes formas attīstību – esošā modeļa reorganizāciju, gan pakalpojuma attīstību esošajā BSAC infrastruktūrā. Pielikumā (MS Excel formā) sniegts indikatīvais laika grafiks aktivitāšu īstenošanai.

Bērnu aprūpes reorganizācija – nozīmīgākās aktivitātes

Nr.p.k.	RĪCĪBAS VIRZIENI UN AKTIVITĀTES	ATBILDĪGAIS
1.	MODELIS	
1.1.	Pakalpojuma definēšana (pakalpojuma vadlīnijas, izrietošās prasības telpai, prasības aprīkojumam, nepieciešamo aprūpes un atbalsta speciālistu definēšana)	
1.2.	Pieprasījuma pēc pakalpojuma apzināšana un precizēšana	
1.3.	Nepieciešamā finanšu apjoma, t.sk. finansējuma avotu, noteikšana	
1.4.	Projekta plāna izstrāde un saskaņošana (kopējā vīzija par visa reorganizācijas procesa norisi, galvenajiem atskaides punktiem un laika termiņiem, kā tiks organizēts darbs u.c.)	
1.5.	Personāla plānošana (speciālistu skaita un noslodzes aprēķins, sadarbības modelis)	
2.	PERSONĀLS	
2.1.	Personāla atlase (esošā un jauna)	
2.2.	Jaunā personāla apmācības jaunajai pakalpojuma formai	
3.	TELPAS, VIETA	
3.1.	Vietas izvēle	
3.2.	Nekustamā īpašuma iegāde (ja attiecināms)	
3.3.	Iepirkumu izstrāde, izsludināšana, līgumu slēgšana (inženiertehniskā izpētei, tehniskajam projektam, būvprojektēšanai, būvdarbiem).	
3.4.	Telpiskā plānošana un vides prasību ietveršana	
3.5.	Inženiertehniskā izpēte, būvprojektēšana	
3.6.	Būvdarbi	
3.7.	Ēkas pieņemšana ekspluatācijā	
4.	APRĪKOJUMS	
4.1.	Nepieciešamā aprīkojuma apzināšana	
4.2.	Lēmums par esošā aprīkojuma turpmāko izmantošanu, iegādājamā aprīkojuma saraksta izveidošana	
4.3.	Iepirkums aprīkojuma iegādei, līgumu slēgšana	
4.4.	Aprīkojuma piegāde	
4.5.	Aprīkojuma pieņemšana ekspluatācijā	
5.	FINANSĒŠANA	
5.1.	Projekta iesnieguma sagatavošana	
5.2.	ERAF līdzfinansējuma līguma slēgšana	
5.3.	ERAF projekta / finansējuma līguma ieviešana.	
5.4.	Pakalpojuma finansēšanas modeļa izstrāde un ieviešana pēc projekta (piemēram, darbinieku algas)	
6	Bērnu pārvietošana	
6.1.	Bērnu pārvietošana uz jaunajām telpām	

Pakalpojumu attīstība esošajā ēkā – nozīmīgākās aktivitātes

Nr.p.k.	RĪCĪBAS VIRZIENI UN AKTIVITĀTES	ATBILDĪGAIS
1.	MODELIS	
1.1.	Pakalpojuma definēšana - izrietošās prasības telpai, prasības aprīkojumam, nepieciešamo aprūpes un atbalsta speciālistu definēšana	
1.2.	Nepieciešamā finanšu apjoma noteikšana infrastruktūras un aprīkojuma pielāgojumiem	
1.3.	Projekta laika grafika izstrāde	
2.	PERSONĀLS	
2.1.	Personāla atlase (ja nepieciešams)	
2.2.	Nepieciešamo apmācību tēmu definēšana. Jaunā personāla apmācības pakalpojuma sniegšanai, esošā personāla profesionālā pilnveide	
3.	TELPAS	
3.1.	Iepirkumu izstrāde, izsludināšana, līgumu slēgšana (tehniskajam projektam, būvprojektēšanai, būvdarbiem).	
3.2.	Būvprojektēšana	
3.3.	Būvdarbi	
3.4.	Ēkas pieņemšana ekspluatācijā	
4.	APRĪKOJUMS	
4.1.	Nepieciešamā aprīkojuma apzināšana	
4.2.	Lēmums par esošā aprīkojuma turpmāko izmantošanu, iegādājumam aprīkojuma saraksta izveidošana	
4.3.	Iepirkums aprīkojuma iegādei, līgumu slēgšana	
4.4.	Aprīkojuma piegāde	
4.5.	Aprīkojuma pieņemšana ekspluatācijā	
5.	FINANSĒŠANA	
5.1.	Projekta iesnieguma sagatavošana	
5.2.	ETS līdzfinansējuma līguma slēgšana	
5.3.	ETS līdzfinansējuma līguma ieviešana	
6.	Pakalpojuma mērķa grupai sniegšana jaunajās telpās	
6.1.	Mērķgrupas pārvietošana uz jaunajām telpām	

Kopsavilkums

Šī reorganizācijas plāna mērķis ir sadarbībā un iestādi un pašvaldību izstrādāt bērnu ilgstošas aprūpes institūcijas reorganizācijas plānu – identificējot, vai bērnu aprūpes pakalpojams attīstāms arī turpmāk, kā arī noteikt rīcības attiecībā uz to, kā mainīt un uzlabot pakalpojumu, lai bērnu aprūpe atbilstu ģimeniskai videi pietuvinātam pakalpojumam. Plāna uzdevums ir rosināt diskusiju par jauna bērnu aprūpes modeļa izveidi, aicinot iestādei izstrādāt bērnu vajadzībām atbilstošāko organizācijas modeli, noteikt nepieciešamos speciālistus un viņu slodzes u.c. informāciju, apkopot nozīmīgākos jautājumus un dilemmas, kas reorganizācijas procesā ir iestādēm. Plānā veiktie indikatīvie aprēķini, kas ņem vērā darbaspēka, uzturēšanas un investīciju izmaksas vecajā un jaunajā modelī, un identificētie finansējuma piesaistes avoti kalpo kā palīgīdzeklis un pirmais solis turpmākam darbam un lēmumu pieņemšanai attiecībā uz infrastruktūras un aprūpes modeļa izvēli, tai nepieciešamajiem ieguldījumiem.

Attiecībā uz esošo BSAC ēku Parka ielā 11, kurā nākotnē bērnu aprūpes pakalpojumu vairs nav paredzēts nodrošināt – tajā plānots attīstīt citu sociālo pakalpojumu – pilngadīgu personu aprūpi, reorganizācijas plāna mērķis ir veikt detalizētu ēkas novietojuma, sasniedzamības un pakalpojuma pieejamības novērtējumu, kas turpmākā DI plāna izstrādes procesā kalpotu kā vietas potenciālu raksturojoša informācija. Attiecībā uz šo ēku veikts tās tehniskais apsekojums, kas iestādei un pašvaldībai kalpo kā informatīvs materiāls par ēkas vispārēju stāvokli un rekomendējamajiem ieguldījumiem ēkas stabilitātes, energoefektivitātes un vispārējā stāvokļa uzlabošanai. Veiktie indikatīvie aprēķini par nepieciešamo ieguldījumu infrastruktūras attīstībai un finansējuma avoti kalpo kā palīgīdzeklis turpmākam darbam un lēmumu pieņemšanai attiecībā uz šīs infrastruktūras attīstību.

Bērnu aprūpe

Esošo bērnu aprūpes modeli plānots reorganizēt daļēji. BSAC jau šobrīd ir attīstīta jauniešu māja (Lietuvas ielā 19a), kura atbilst vadlīnijām, pēc kurām veidojams jaunais bērnu aprūpes modelis. Tāpēc attiecībā uz jauniešu māju, kā secināts tehniskajā apsekojumā, nepieciešamie uzlabojumi ēkas infrastruktūrā galvenokārt saistāmi ar vides pieejamības nodrošināšanu, lietuss ūdens drenāžas sistēmas ierīkošanu, ēkas siltināšanu un jumta maiņu. Rekomendējama padziļināta tehniskā izpēte, t.sk. grunts pamatnes, lai izstrādātu kompleksu abu ēku atjaunošanas (būvdarbi, kuru rezultātā ir nomainīti nolietotojušie būves nesošie elementi vai konstrukcijas vai veikti funkcionāli vai tehniski uzlabojumi, nemainot būves apjomu vai nesošo elementu nestspēju) būvprojektu. Ieguldījumi jauniešu mājas infrastruktūrā indikatīvi varētu veidot 750 EUR/m², kopsummā veidojot investīciju izmaksas 114,8 tūkst. EUR apmērā. Taču precīzus nepieciešamos ieguldījumus infrastruktūrā, t.sk. aprīkojuma iegādē, nepieciešams noteikt, izstrādājot tāmi vai tehnisko projektu.

Bērnu aprūpes reorganizācija būtiskāk skars to BSAC daļu, kas izvietota Parka ielā 11, jo no šīm telpām bērnus plānots pārvietot. Uz šo brīdi identificēti divas alternatīvas – pirmā alternatīva paredz bērnu pārvietošanu uz diviem dzīvokļiem attiecīgi Līvberzē un Kalnciemā, otrā alternatīva paredz jaunas dzīvojamās mājas būvniecību Jelgavas novadā (konkrētu vietu nepieciešams precizēt). Salīdzinot abas alternatīvas, mainīgie, kas atšķir abus risinājumus, ir pirmreizējie ieguldījumi infrastruktūras izveidē, atšķirīgs nepieciešamo darbinieku skaits un uzturēšanas izmaksas uz vienu m². Par pamatu izmantojot šī brīža pieņēmumus (pilnu aprakstu un pieņēmumus skat. 3.1. nodaļu), iegūti šādi rezultāti:

- Pirmreizējās indikatīvās investīciju izmaksas ir augstākas 2. alternatīvas (dzīvojamā māja un jauniešu māja) gadījumā – 347,8 tūkst. EUR, salīdzinot ar 1.alternatīvu, kur indikatīvo investīciju apmērs ir 154,1 tūkst. EUR.
- Uzturēšanas izmaksas abu alternatīvu gadījumā, salīdzinot ar esošo situāciju BSAC ēkā, samazināsies, jo, pirmkārt, samazināsies BSAC telpu platība, un, otrkārt, plānoti ieguldījumi energoefektivitātes uzlabošanā un ieguldījumi infrastruktūrā, kas attiecīgi samazinās atjaunošanas būvdarbiem nepieciešamo finansējuma apmēru uz vienu m². Salīdzinot abas alternatīvas, augstākas indikatīvās uzturēšanas izmaksas ir 1. alternatīvā (divi dzīvokļi un jauniešu māja) – 165,4 tūkst. EUR gadā, salīdzinot ar 2.alternatīvu, kur uzturēšanas izmaksas veidotu 124,8 tūkst. EUR gadā. Zemākas izmaksas 2.alternatīvā saistāmas ar to, ka tiktu veikta jaunas ēkas būvniecība, kurā tiktu ievēroti rekomendējamie un noteiktie energoefektivitātes standarti, kā arī ēkas atjaunošanas būvdarbu izmaksas kā jaunā ēkā būtu būtiski zemākas.
- Darbaspēku izmaksas ir augstākas 1.alternatīvas gadījumā – 157,9 tūkst. EUR gadā, jo tiktu veidotas trīs bērnu grupas, kā rezultātā nepieciešams lielāks aprūpē un rehabilitācijā iesaistīto personu skaits. Otrajā alternatīvā darbaspēka izmaksas gadā ir zemākas – 119,0 tūkst. EUR.
- Ņemot vērā iepriekš raksturotās izmaksas, kopsummā mazākas investīcijas, izsakot tās gadā, sagaidāmas 2. Alternatīvas gadījumā (127,4 tūkst. EUR). Pirmajā alternatīvā tās veido 166,5 tūkst. EUR.

Precīzus nepieciešamos ieguldījumus infrastruktūrā, t.sk. aprīkojuma iegādē, nepieciešams noteikt iestādei sadarbībā ar pašvaldību, izstrādājot tāmi vai tehnisko projektu. Attiecībā uz bērnu aprūpei nepieciešamās infrastruktūras izveidi un pielāgošanu, kā arī aprīkojuma iegādi būs iespēja pretendēt uz ERAF finansējumu SAM 9.3.1. ietvaros.

Ņemot vērā, ka tiek attīstīts jauns bērnu aprūpes modelis, ka pieprasa esošās aprūpes organizācijas pārmaiņas, plānā ir identificēta nepieciešamība pēc dažādas veida personāla apmācībām turpmākā bērnu aprūpes pakalpojuma nodrošināšanā, kā piemēram, attiecībā uz bērna tiesību aizsardzību, normatīvo aktu izmaiņām, psiholoģijas kursiem par bērnu audzināšanu un vecumposmu īpatnībām u.c. (pilnu sarakstu skatīt 5.pielikumā). Papildus jānorāda, ka

atkarībā no izvēlēta organizācijas modeļa, speciālas apmācības darbam ar mērķa grupu varētu tikt organizētas arī saimnieciski-tehniskajam personālam gadījumā, ja darbinieks apvieno vairākas lomas un atrodas saskarē ar bērnu, piemēram, šoferis, kas nogādā bērnu uz tikšanās reizēm ar bioloģiskajiem vecākiem.

Attiecībā uz jaunā bērnu aprūpes modeļa izveidi, kā secināts plāna izstrādes gaitā, lielākās neskaidrības un neziņa iesaistītajām pusēm ir par jaunā aprūpes modeļa nosacījumiem – piemēram, kāda ir minimālā nepieciešamā platība uz vienu bērnu, vai un kādi kopumā būs kritēriji attiecībā uz aprūpes modeļa formu, kurš pildīs lomas, kuras pašreizējā modelī tiek pildītas centralizēti, piemēram, ēdināšana, kā arī attiecībā uz normatīvo aktu ietvaru kopumā, piemēram, vai plānošanas procesā nepieciešams vadīties pēc esošā sociālo pakalpojumu likuma un standartiem, vai izejot no vajadzību perspektīvas. Tāpat neskaidrības un jautājumi saistāmi ar Pārtikas un veterinārā dienesta kontrolēm – vai jaunais ģimeniskajai videi pietuvinātais modelis paredz šo kontroļu mazināšanu vai organizēšanu citā veidā.

Lielākie BSAC un pašvaldības identificētie riski saistāmi ar darbinieku gatavību ikdienā mērot lielākus attālumus uz darbavietu. Kā norāda plāna izstrādes ietvaros veiktās darbinieku aptaujas rezultāti – seši darbinieki būtu gatavi ikdienā mērot attālumu līdz 10 km, astoņi – 11-30 km, deviņi – 31-50 km un trīs – vairāk nekā 50 km. Ņemot vērā, ka Kalnciems atrodas aptuveni 50 km attālumā un Līvberze aptuveni 40 km attālumā no pašreizējā BSAC, šāds risks pastāv, jo mazs skaits darbinieku ir norādījuši gatavību veikt šādu attālumu uz darbu ikdienā. Tāpat iestādēm pastāv bažas, ka, nezinot konkrētus kritērijus plānošanas procesā, pastāv risks, ka, pēc reorganizācijas pabeigšanas pakalpojums var nekvalificēties jaunajam pakalpojumam, ja tiks izstrādāti jauni normatīvie akti un regulējums. Tāpat identificēts, ka pastāv risks, ka arī jaunais modelis – jaunas ēkas būvniecības gadījumā – iestāde varētu veidoties kā institūcija.

BSAC un pašvaldības galvenās rekomendācijas attiecībā uz bērnu aprūpes modeļa maiņu vērstas uz to, ka kompetentajai iestādei, Labklājības ministrijai, būtu nepieciešams izstrādāt metodisko materiālu bērnu aprūpes pakalpojuma plānošanai gan telpu, gan darbinieku ziņā, kā arī nepieciešams precizēt kritērijus, kas tiks noteikti normatīvajos aktos attiecībā uz to, kādam jābūt jaunajam bērnu aprūpes modelim.

No reorganizācijas plāna izstrādātāju puses jānorāda, ka nozīmīgākie jautājumi un izaicinājumi saistās ar detalizēta aprūpes modeļa un tajā iesaistīto speciālistu noslodzes plāna izstrādi. Plānojot konkrētu aprūpi iesaistīto darbinieku skaitu uz grupu, nepieciešams plānot rezervi. Jāņem vērā, cik vidēji laika viens darbinieks gada laikā pavada darbnespējā, cik vidēji laika viens darbinieks gada laikā pavada mācībās, ņemot vērā, ka darbinieks vienu kalendāro mēnesi atrodas apmaksātā atvaļinājumā, cik vidēji laika darbinieks pavada administratīvu pienākumu pildīšanai (dalība sanāksmēs, dokumentu aizpilde u.c.). Tāpat galvenie izaicinājumi saistās ar domāšanas maiņu attiecībā uz bērnu aprūpes jautājumu organizēšanu – nevis raugoties no

iestādes perspektīvas, bet no ģimenes perspektīvas, proti, primāri plānojot, kā jautājumi un problēmsituācijas tiktu organizētas ģimenē.

Pakalpojuma attīstība esošajā BSAC ēkā Parka ielā 11

Šajā ēkā plānots attīstīt pilngadīgu personu aprūpi. Ņemot vērā, ka pakalpojums netiek paplašināts, bet gan tiek mainīta šī pakalpojuma nodrošināšanas vieta, riski saistībā ar iespējamu lielāku piedāvājumu nekā pieprasījumu pēc pakalpojuma nav sagaidāmi. Ēkas Parka ielā 11 sasniedzamība ir apmierinoša – gan pa autoceļu, gan ar sabiedrisko transportu. Vienīgais šķērslis, ar ko ir jāsaskaras, ir attālums, kas jāveic līdz sabiedriskā transporta pieturai “Eleja (uz lielā ceļa)”, kura atrodas vairāk nekā kilometra attālumā un no kuras atiet daļa reisu. Otra pietura ir puskilometra attālumā. Neskatoties uz to, ka apkārtējos novados ir septiņi šāda veida pakalpojuma sniedzēji (divas iestādes Jelgavas novadā - SARC Jaunsvirlaukas filiāle un SARC Kalnciema filiāle, SAC “Tērvete”, SIA “Irlavas Sarkanā Krusta slimnīca” Pieaugušo ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļa un iestādes Olaines, Ozolnieku un Tukuma novados), ņemot vērā sabiedrības novecošanās tendenci valstī, pieprasījums pēc šāda pakalpojuma nākotnē pieaugs, tāpēc pakalpojums ir perspektīvs.

Pēc tehniskās apsekošanas rezultātiem ēkas stāvoklis vērtējams kā apmierinošs. Ēkas ārsienas ir siltumizolētas, ēkas pamati un cokols ir siltināti, deformācijas nav novērotas, arī pagraba iekšsienās plaisas nav novērotas. Attiecībā uz iekštelpu tehnisko stāvokli – iekštelpu sienu apdare un kāpņu telpas atrodas apmierinošā tehniskajā stāvoklī, tās aprīkotas ar pacelājiem personām ar pārvietošanās grūtībām. Inženierkomunikācijas ēkā funkcionē pilnībā, to tehniskais stāvoklis ir apmierinošs. Nozīmīgākie rekomendējamie ieguldījumi Parka ielas 11 infrastruktūrā ir jumta nomaiņa un apkures sistēmas pilnveide, kā arī ventilācijas sistēmas pilnveide. Rekomendējama pilnīga pāreja uz gaismas ķermeņiem, kas patērē vismazāk elektroenerģijas.

Provizorisks ieguldījums ēkas infrastruktūrā ir 600 tūkst. EUR. Precīzus nepieciešamos ieguldījumus infrastruktūrā, nepieciešams noteikt, izstrādājot tāmi vai tehnisko projektu. Ņemot vērā, ka SAM 9.3.1. paredzētās darbības neatbalsta ieguldījumus ilgstošās aprūpes pakalpojumu infrastruktūrā un ņemot vērā, ka attīstāmā pakalpojuma klienti nebūs DI mērķa grupa, finansējumu sociālās infrastruktūras pilnveidei ir iespējams piesaistīt no Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas un Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programmas.

Salīdzinot situāciju pirms un situāciju pēc infrastruktūras uzlabojumiem (pilnu aprakstu un pieņēmumus skat. 3.1. nodaļu), ieguldījumi tehniskā stāvokļa un energoefektivitātes uzlabošanā gadā attiecībā uz uzturēšanas izmaksām ļautu ietaupīt 7,7 tūkst. EUR, jo samazināsies izdevumi apkurei, elektroenerģijai un atjaunošanas būvdarbiem. Gadījumā, ja nepieciešamos ieguldījumus 600 tūkst. EUR apmērā pašvaldība segs no saviem līdzekļiem, tad indikatīvie izdevumi, ņemot

vērā ikgadējo ietaupījumu uz uzturēšanas izmaksām un sākotnējos ieguldījumus infrastruktūrā, izsakot uz 20 gadu periodu, gadā veidos 22,3 tūkst. EUR papildu izdevumus. Savukārt gadījumā, ja pašvaldībai šī pakalpojuma sociālās infrastruktūras attīstībai izdodas piesaistīt ETS finansējumu 85% apmērā, tad pašu ieguldījums infrastruktūrā gadā veidos vien 4,5 tūkst.EUR. Ņemot vērā, ka ietaupījums uz uzturēšanas izmaksām veidos 7,7 tūkst. EUR, tad pašvaldība ik gadu ietaupīs 3,2 tūkst. EUR.

No reorganizācijas plāna izstrādātāju puses jānorāda, ka nozīmīgākie jautājumi un izaicinājumi attiecībā uz pakalpojuma attīstību esošajā ēkā saistās ar bērnu aprūpes reorganizācijas un esošās ēkas būvdarbu plānošanu – bērnu pārvietošanu organizēt līdz brīdim, kad esošajā ēkā tiek uzsākti būvdarbi. Ņemot vērā, ka abu rīcības virzienu nodrošināšanai tiktu piesaistīti atšķirīgi finansējuma avoti – izaicinājums ir laika plāna izstrāde, ņemot vērā atšķirīgos projekta uzsaukuma laikus.

Citi sociālie pakalpojumi

Reorganizācijas plāna izstrādes ietvaros ir identificētas arī citas sociālo pakalpojumu attīstības ieceres, par kuru attīstību, t.sk. pakalpojuma sniegšanas vietu un tai nepieciešamo infrastruktūru, nepieciešams diskutēt nākotnē. Šie pakalpojumi ietver:

- Krīzes centra un “atelpas brīža” pakalpojumu attīstību – pakalpojumi jau šobrīd tiek sniegti BSAC telpās Parka ielā 11. BSAC reorganizācijas gadījumā šie pakalpojumi tiktu pārcelti no Parka ielas 11 un Lietuvas ielu 19b;
- Dienas centra izveidi personām ar GRT;
- Dienas aprūpes centra attīstību personām ar smagiem FT;
- Grupu dzīvokļu izveidi personām ar GRT;
- Specializētu darbnīcu izveidi personām ar GRT;
- Fizioterapeita, masieru pakalpojumu attīstīšanu bērniem ar FT;
- Ģimenes asistenta pakalpojuma attīstību – šis pakalpojums šobrīd tiek sniegts ģimenēm, kuros ir bērni ar FT, tomēr pašvaldība pauž, ka nākotnē šo pakalpojumu būtu nepieciešams attīstīt vairāk.

Šie ir apzīmējami kā sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi un vairāku pakalpojumu gadījumā (dienas aprūpes centrs personām ar GRT un FT, grupu dzīvokļi un specializētas darbnīcas personām ar GRT) klienti ir DI mērķa grupas. Tāpēc attiecīgi šo sociālo pakalpojumu attīstībai – tai nepieciešamās infrastruktūras izveidē, ar nosacījumu, ka tie tiks iekļauti ZPR DI plānā, būs iespēja pretendēt uz ERAF līdzekļiem SAM 9.3.1. ietvaros. Tāpēc ir būtiski, ka DI plāna izstrādes nepieciešamība pēc pakalpojuma tiek padziļināti izvērtēta, t.sk. kontekstā ar citu reģiona pašvaldību attīstības plāniem sabiedrībā balstītu pakalpojumu jomā, un tiek apzināts pieprasījums pēc šādiem pakalpojumiem – gan Jelgavas novadā, gan citās pašvaldībās.

Pielikumi

1. pielikums. Apkārtējos novados pieejamo sociālo pakalpojumu piedāvājums

Pēc Labklājības ministrijas sociālo pakalpojumu sniedzēja reģistra datiem⁴⁰, no apkārtējiem novadiem - **Tērvetes novadā** sociālos pakalpojumus sniedz tikai Sociālās aprūpes centrs "Tērvete", kas piedāvā ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus bez vecāku gādības palikušiem bērniem un pilngadīgām personām ar FT, pensijas vecuma personām.

Dobeles novadā sociālos pakalpojumus piedāvā:

- Dobeles novada Sociālā dienesta Sociālo pakalpojumu centra
  - *Atbalsta centrs ģimenēm* (Krīzes centrs visu vecumu un dzimumu personām, kas cietušas no prettiesiskām darbībām un krīzes situācijā nonākušām personām);
  - *Dienas centrs personām ar GRT „Solis”;*
  - *Dienas centrs pensijas vecuma cilvēkiem „Stariņš”;*
- Dobeles novada Sociālais dienests
  - *Struktūrvienība Aprūpes mājās birojs* (Mājas aprūpe visu vecumu personām ar GRT, invalīdiem ar fiziska rakstura traucējumiem un pensijas vecuma personām);
  - *Ģimenes atbalsta centrs “Lejasstrazdi”* (Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija, paredzēta bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, īslaicīgas sociālās aprūpes pakalpojums “atelpas brīdis” bērniem ar FT);
  - *Grupu dzīvokli* (paredzēts pilngadīgām personām ar GRT);
- VSAC “Zemgale” filiāle “Lielbērze” (Ilgstošā aprūpe pilngadīgām personām ar GRT);

Tukuma novadā sociālos pakalpojumus sniedz:

- Irlavas bērnnunams – patversme (Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem);
- VSAC “Zemgale” filiāle “Kīši” (paredzēts pilngadīgām personām ar GRT);
- Tukuma novada pašvaldības aģentūras “Tukuma novada sociālais dienests”;

---

⁴⁰ Labklājības ministrija (2016). Sociālā apdrošināšana. Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrs. <https://www.lm.gov.lv/text/1047> (skatīts 28.12.2016)

- *Sociālo pakalpojumu nodaļas Aprūpes mājās dienests* (paredzēts personām ar FT un pensijas vecuma personām);
- *Sociālo pakalpojumu nodaļas Jauniešu sociālais centrs* (Sociālās rehabilitācijas institūcija bērniem no riska grupas ģimenēm, vecumā no septiņiem līdz 18 gadiem);
- *Sociālo pakalpojumu nodaļas Sociālo pakalpojumu centrs "Mežrozītes"* (Grupu dzīvoklis pilngadīgām personām ar GRT);
- *Sociālo pakalpojumu nodaļas Slampes un Džūkstes pagastu kopienas centrs "Rīti"* (Patversme visu vecumu krīzes situācijā nonākušām personām, Dienas aprūpes centrs pilngadīgām personām ar GRT, personām, kas atkarīgas no psihoaktīvām vielām, personām ar FT un pensijas vecuma personām un Sociālās rehabilitācijas institūcija bērniem no trūcīgām un riska ģimenēm, vecumā no 7 līdz 18 gadiem);
- *Invalīdu dienas centrs "Saime"* (Dienas aprūpes centrs pilngadīgām personām ar GRT un FT);
- *Dienas centrs "Saimīte"* (Dienas aprūpes centrs bērniem ar invaliditāti un no riska grupas ģimenēm);
- *Tukuma novada patversme* (Patversme bezpajumtniekiem);
- SIA "Irlavas Sarkanā Krusta slimnīca" Pieaugušo ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļa (Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija personām ar FT un pensijas vecuma personām);

Babītes novadā sociālos pakalpojumus sniedz:

- Babītes novada pašvaldības Sociālais dienests:
  - Daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs (Dienas centrs pensijas vecuma personām, skolas vecuma bērniem, māmiņām ar bērniem un bezdarbniekiem);
- "Biedrība "Integrācija sabiedrībai" (Sociālās rehabilitācijas institūcija pilngadīgām personām (vīriešiem), kas atgriezušās no ieslodzījuma vietas un personām bez noteiktas dzīvesvietas);
- Biedrība "Onkoloģisko pacientu atbalsta biedrība "Dzīvības koks"" (Psihosociālā rehabilitācija krīzes situācijā nonākušām personām, onkoloģijas pacientiem un viņu tuviniekiem);

Olaines novadā sociālos pakalpojumus sniedz Olaines novada pašvaldības aģentūra „Olaines sociālais dienests”, piedāvājot ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu personām ar FT un pensijas vecuma personām, mājas aprūpi pensijas vecuma personām un personām ar FT un dienas aprūpes centru pilngadīgām personām ar GRT.

Ozolnieku novadā sociālās aprūpes centrs “Zemgale” sniedz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu pilngadīgām personām ar GRT, personām ar FT un pensijas vecuma personām. **Rundāles novadā** sociālais dienests sniedz krīzes centra pakalpojumu krīzes situācijā nonākušām personām.

Jelgavas pilsētā pieejams plašākais sociālo pakalpojumu klāsts Zemgales reģionā. Pēc 2013. gada pētījuma par sociālajiem pakalpojumiem ģimenēm ar bērniem un jauniešiem ar garīgiem un fiziskiem traucējumiem⁴¹ datiem Jelgavas pilsētas pašvaldība ģimenēm nodrošina psihologa, specializētā autotransporta, higiēnas centra, sociālā darba, ergoterapeita, reitterapijas un citus pakalpojumus. Jelgavā darbojas divi dienas centri – “Atbalsts” un “Integra”. 2007. gadā Jelgavā tika izveidoti grupu dzīvokļi personām ar garīga rakstura traucējumiem, un uz VSAC „Zemgale” filiāles „Jelgava” bāzes radīta pusceļa māja. Jelgavā darbojas arī biedrība „Bērnu un jauniešu rotaļu un attīstības centrs Oranžais Stars”, kas piedāvā dažādas aktivitātes un speciālistu atbalstu bērniem. Pilsētā darbojas arī vecāku atbalsta grupa „Saules Bērns”, kurā pulcējas bērnu ar īpašām vajadzībām ģimenes locekļi, daloties pieredzē un apmainoties ar informāciju.

Jelgavā sociālos pakalpojumus sniedz deviņas iestādes, pakalpojumu sniedzēji:

- Jelgavas bērnu sociālās aprūpes centrs:
  - Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija un krīzes centrs bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, un krīzes situācijā nonākušām personām);
  - “Atelpas brīdis” bez izmitināšanas personām ar garīga rakstura traucējumiem, kā arī invalīdiem ar fiziska rakstura traucējumiem;
  - Īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojums ar izmitināšanu visu vecumu un dzimumu personām, kas cietušas no prettiesiskām darbībām, kā arī krīzes situācijā nonākušām personām (pakalpojumu sniedz Jelgavas bērnu sociālās aprūpes centra struktūrvienība “Krīzes centrs”).
- VSAC “Zemgale” filiāle “Jelgava” (Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija pilngadīgām personām ar GRT – “Pusceļa māja”):
- Pašvaldības iestādes “Jelgavas sociālo lietu pārvalde”:
  - Dienas centrs “Integra” (Dienas aprūpes centrs personām ar GRT);

---

⁴¹ Pētījums „Par sociālajiem pakalpojumiem ģimenēm ar bērniem un jauniešiem ar garīgiem un fiziskiem traucējumiem Zemgales reģiona un Ziemeļlietuvas pašvaldībās”

- Dienas centrs “Atbalsts” (Dienas aprūpes centrs personām ar GRT, pensijas vecuma personām, trūcīgām ģimenēm ar skolas vecuma bērniem, ģimenēm ar skolas vecuma bērniem, kurās bērna attīstībai nelabvēlīgi apstākļi);
  - Grupu dzīvokli (personām ar GRT);
  - Naktspatversme (Krīzes situācijā nonākušām personām un personām bez noteiktas dzīvesvietas);
  - Sociālās un medicīniskās aprūpes centrs (Aprūpe mājās personām ar GRT, invalīdiem ar fiziska rakstura traucējumiem un pensijas vecuma personām);
  - Struktūrvienība “Dienas aprūpes centrs pilngadīgām personām ar smagiem funkcionāliem traucējumiem”
- Valsts akciju sabiedrība Slimnīca “Gintermuiža”:
    - Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļa (Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija pilngadīgām personām ar GRT);
    - No psihoaktīvām vielām atkarīgu pilngadīgu personu rehabilitācijas pakalpojumi (Sociālās rehabilitācijas institūcija personām, kas atkarīgas no psihoaktīvām vielām);
  - Biedrība “Centrs Elizabete” (Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija un krīzes centrs bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, un krīzes situācijā nonākušām personām);
  - SIA “Latvijas Neredzīgo biedrības Rehabilitācijas centrs” Jelgavas filiāle (Sociālās rehabilitācijas institūcija redzes invalīdiem);
  - Radošo domu un darbu centrs “Svētelis” (Krīzes centrs bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, personām ar GRT, krīzes situācijā nonākušām personām, invalīdiem ar fiziska rakstura traucējumiem un pensijas vecuma personām, kā arī specializētās darbnīcas personām ar GRT un redzes invalīdiem);
  - Latvijas SOS – bērnu ciematu asociācijas Jelgavas SOS jauniešu māja (Ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem);
  - Biedrības “Latvijas Samariešu apvienība” dienesta “Samariešu atbalsts mājās” Jelgavas nodaļa (Aprūpe mājās personām ar GRT, invalīdiem ar fiziska rakstura traucējumiem un pensijas vecuma personām);

2. pielikums. Darbinieku aptaujas rezultāti

BSAC uz 2016. gada 6.decembrī **kopskaitā strādā 24 darbinieki**, no kuriem aprūpē un rehabilitācijā iesaistītais personāls ir 18 (kas veido 75% no darbinieku kopskaita), saimnieciski tehniskais personāls ir trīs (kas veido 12% no darbinieku kopskaita), administratīvais personāls ir viens (kas veido 4% no darbinieku kopskaita) un vadītāji divi – viens iestādei kopumā un viens – BSAC (kas veido 8% no darbinieku kopskaita). Iestādes vadītāja ir Inese Kovaļevska, savukārt BSAC vadītāja ir Nellija Veinberga.

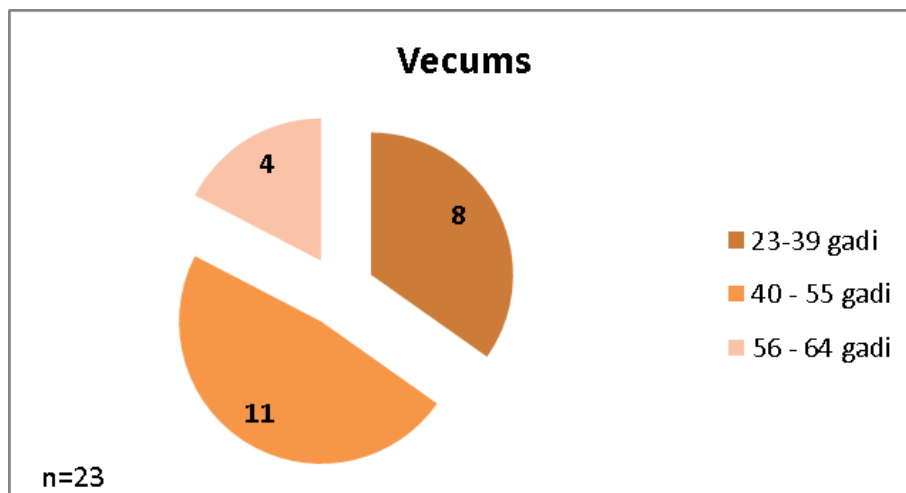
Iestādē uz izvērtējuma brīdi atrodas 19 bērni, no kuriem trīs dzīvo ASV. Uz vienu bērnu iestādē ir 1,26 darbinieki, no kuriem **aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie darbinieki uz vienu bērnu ir 0,95**.

Lai noskaidrotu, kādi ir darbinieku demogrāfiskie rādītāji (vecums, izglītība, dzīvesvieta, darba stāžs), cik darbiniekiem ir nepieciešamas apmācības ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem ģimeniskai videi pietuvināta pakalpojuma sniegšanai un kādi ir darbinieku turpmākie plāni un gatavība pārkvalificēties, tika veikta iestādes darbinieku aptauja. Aptaujā kopskaitā piedalījās 23 no 24 iestādē esošajiem darbiniekiem. Viens darbinieks, kas neaizpildīja anketu, atrodas bērnu kopšanas atvaļinājumā.

Šajā apakšnodaļā analizēta informācija par personāla dzīvesvietu, profesiju un izglītību, vecumu u.c. demogrāfiskie rādītāji. Informācija par darbinieku tālāko nodarbinātību un nepieciešamajām apmācībām analizēta šī ziņojuma 2. nodaļā.

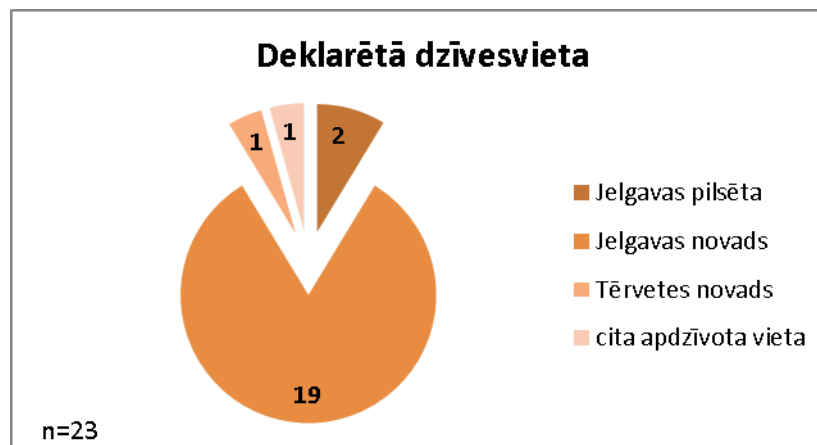
Dzimums, vecums un dzīvesvieta

No iestādē esošajiem darbiniekiem absolūts vairākums ir sievietes (22) un tikai viens ir vīrietis. Darbinieki ir vecumā no 23 līdz 64 gadiem.

Attēls 1. BSAC darbinieku sadalījums pa vecuma grupām.

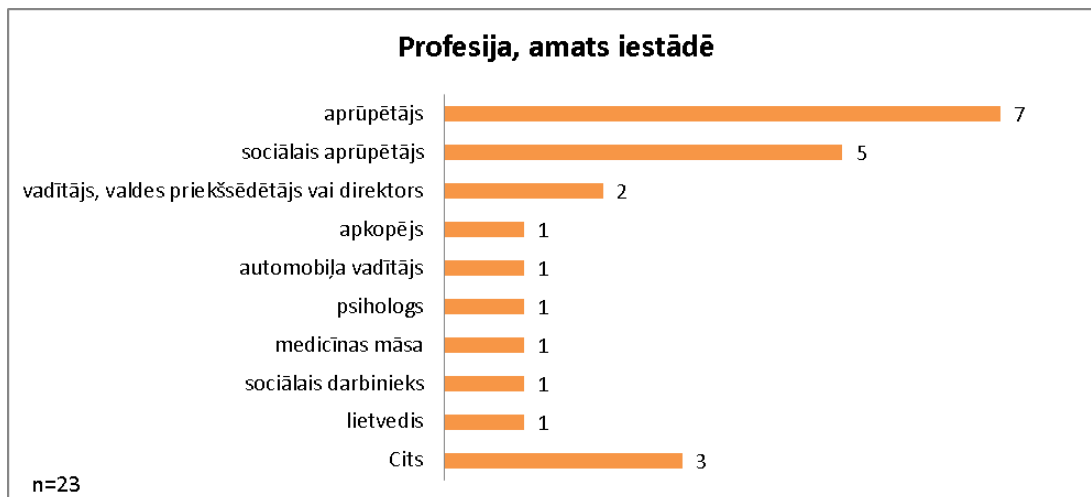
Pēc deklarētās dzīvesvietas lielākā daļa iestādes darbinieku dzīvo Jelgavas novadā (19 darb.), divi dzīvo Jelgavas pilsētā, viens Tērvetes novadā un viens Ozolnieku novadā. Lielākajā daļā gadījumu (19 darb.) darbinieku deklarētā dzīvesvieta sakrīt ar faktisko dzīvesvietu. Četros gadījumos faktiskā dzīvesvieta ir cita – trīs gadījumos Jelgavas novads un vienā gadījumā Jelgavas pilsēta. Līdz ar to secināms, ka lielai daļai darbinieku ikdienā veicamais attālums uz darbu ir salīdzinoši neliels vai vidējs – 15 darbinieku gadījumā ikdienā mērojamais attālums līdz darbavietai ir līdz 3km ieskaitot, papildus četrus darbinieku ikdienā mērojamais attālums ir līdz 15km un vēl četrus darbinieku gadījumā ikdienā mērojamais attālums uz darbavietu ir līdz 30 km.

Attēls 2. BSAC darbinieku deklarētās dzīvesvietas.

Darba stāžs un nodarbošanās

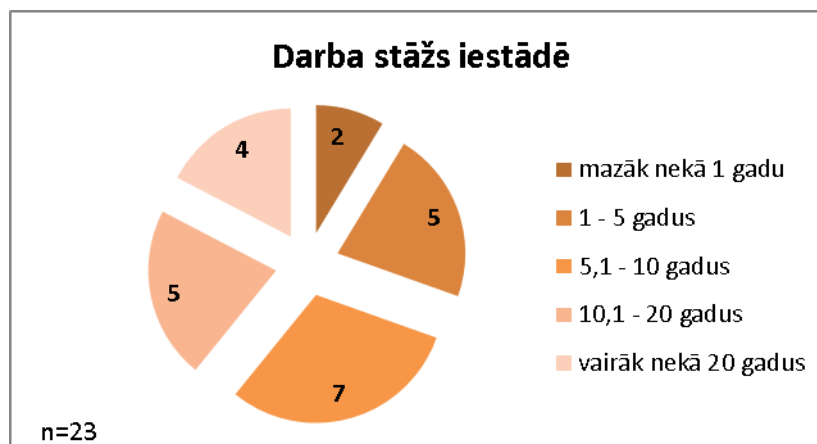
Iestādē strādā 12 profesiju pārstāvji. Visvairāk iestādē ir aprūpētāji (7) un sociālie aprūpētāji (5). No citām profesijām un amatiem iestādē ir nodarbināti šādi: psihologs, medicīnas māsa, sociālais darbinieks, sociālais rehabilitētājs, apkopējs, automobiļa vadītājs, lietvedis, interešu pulciņa audzinātājs, noliktavas pārzine un veļas mazgāšanas operatore un iestādes un struktūrvienības vadītāji.

Attēls 3. BSAC darbinieku profesijas un amati.

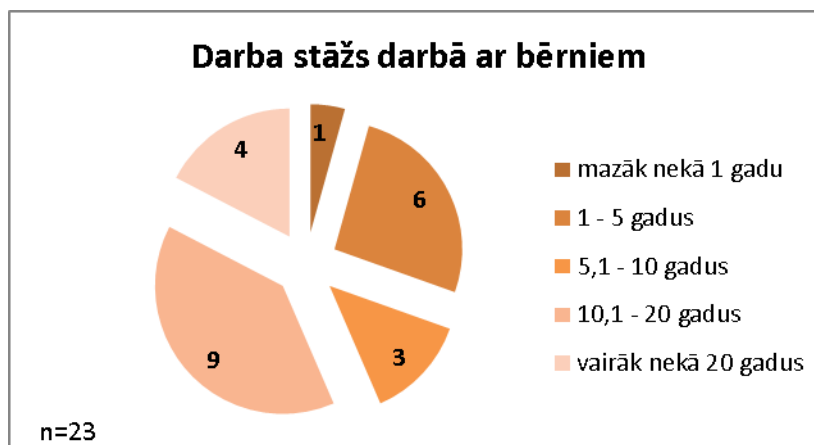
Divdesmit vienam iestādes darbiniekiem darbs iestādē ir vienīgā darbavieta – 20 darbiniekiem pilna laika slodze un vienam darbiniekam nepilna slodze. Divi darbinieki darbu iestādē apvieno ar darbu citviet, taču darbs BSAC ir viņu pamata darbavieta. Jomas, kurās šie divi darbinieki ir nodarbināti savā otrā darbavietā, ir ilgstošā sociālā aprūpe citviet, t.sk. pilngadīgām personām, un tirdzniecība (kasieris – pārdevējs).

Analizējot pēc darba stāža iestādē, divi darbinieki iestādē strādā nepilnu gadu un pieci – nepilnus piecus gadus. Iestādē ir vairāki ilglaicīgi darbinieki – deviņi darbinieki iestādē strādā vismaz 10 gadus. Tie ir darbinieki, kas ir aprūpē un rehabilitācijā iesaistīti.

Attēls 4. BSAC darbinieku darba stāžs iestādē.

Attiecībā uz kopējo darba stāžu darbā ar bērniem darbinieku pieredze ir ilgāka nekā vidēji darbs iestādē – 13 darbinieki darbā ar bērniem strādā vismaz 10 gadus.

Attēls 5. BSAC darbinieku darba stāžs darbā ar bērniem.

Izglītība

1. tabulā attēlots, kādas izglītības BSAC darbinieki ir ieguvuši (tabulā apkopota informācija par augstāko iegūtās izglītības līmeni):

Izglītības līmenis	Darbinieku skaits, kam tā ir augstākā iegūtā izglītība	Darbinieku izglītība un nodarbinātības joma
Maģistra grāds	2	Izglītība: Psiholoģija un sociālais darbs <i>Nodarbinātības joma: Bērnu aprūpe un rehabilitācija</i>
1. vai 2. Līmeņa augstākā izglītība	15	Izglītība: pedagogija, sociālais darbs, sociālais aprūpētājs, sociālais rehabilitētājs u.c. neprecizētas. <i>Nodarbinātības joma: Administrācija un vadība, bērnu aprūpe un rehabilitācija</i>
Profesionālā vidējā izglītība	1	Izglītība: mehāniķis – tehniķis, automobiļu tehniskā apkope un remonts <i>Nodarbinātības joma: Saimnieciski-tehniskie jautājumi</i>
Vispārējā vidējā izglītība	4	<i>Nodarbinātības joma: Bērnu aprūpe un rehabilitācija, saimnieciski-tehniskie jautājumi</i>
Pamatizglītība vai zemāka	1	<i>Nodarbinātības joma: Bērnu aprūpe un rehabilitācija,</i>
Kopā	23	

Tabula 1. BSAC darbinieku augstākie iegūtie izglītības līmeņi.

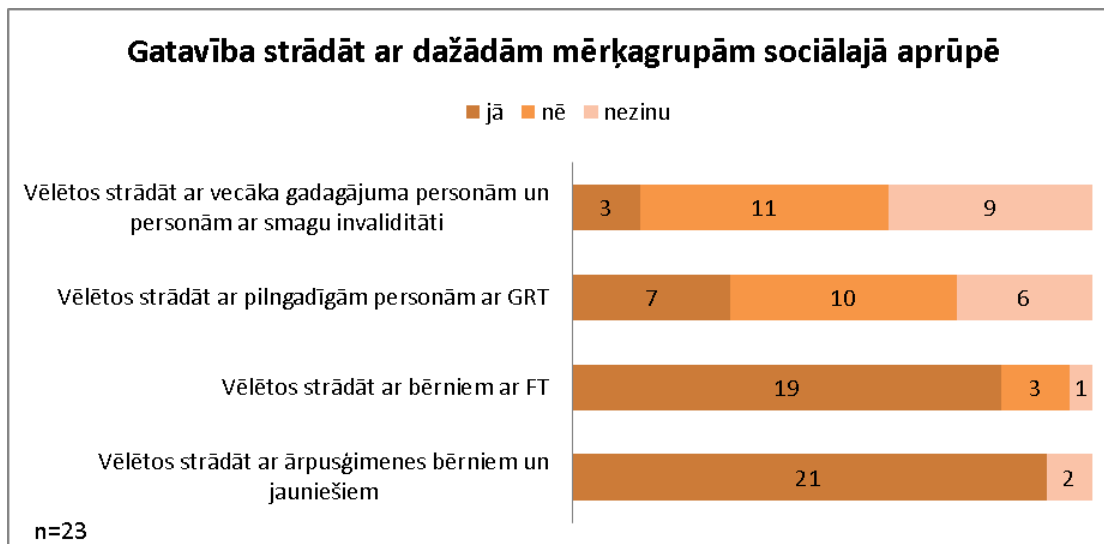
Lielākā daļa darbinieku (18 no 23 aptaujātajiem) ir izgājuši kvalifikāciju paaugstinošus kursus un apmācības šādās tēmās: diabēta pacienta aprūpe māsas praksē, supervīziju cikls sociālajiem darbiniekiem, smilšu spēles terapija, *Seni* produktu lietošana inkontinences slimnieku ikdienas

aprūpē, garīgā rakstura traucējumu ārstēšana, sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija, bērnu tiesību aizsardzība, svētdienas skolas skolotājs, seksuālās vardarbības risku izvērtēšanas apmācība ārpusģimenes aprūpes iestāžu un internātskolas speciālistiem, dalība Jaunatnes politikas Valsts programmas Jauniešu sociālās iekļaušanas veicināšanas apmācību kursā, projektu vadība, minimālās higiēnas prasības pārtikas uzņēmējdarbībā, izaicinājumi disciplinēšanā iestādēs, kurās ir pusaudži, Bībelskolas apmācību kurss, uzvedības traucējumi pusaudžu vecumā, profesionālās saskarsmes specifika darbā ar pusaudžiem, profesionālā izdegšana, menedžmenta jaunākās atziņas, motivācijas programma nestrādājošiem vecākiem, pieaugušo loma bērnu emocionālajā labklājībā, bērnu tiesību un pienākumu apraksts un bērnu aprūpes iestādes darbinieku tiesību aizsardzības mehānismi, sociālā darba speciālistu sadarbības modelis, vadības kompetenču paaugstināšana, tūrisma gids.

Lai noskaidrotu, cik darbiniekiem būtu nepieciešamas apmācības ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem ģimeniskai videi pietuvināta pakalpojuma sniegšanai, kādi ir darbinieku turpmākie plāni un gatavība pārkvalificēties, tika veikta iestādes darbinieku aptauja. Aptaujā kopskaitā piedalījās 23 no 24 iestādē esošajiem darbiniekiem. Viens darbinieks, kurš neaizpildīja anketu, atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā.

Domājot par nākotni iestādes reorganizācijas gadījumā, darbiniekiem tika uzdots jautājums par to, kādās aprūpes vai citās jomās viņi būtu gatavi turpināt darba attiecības.

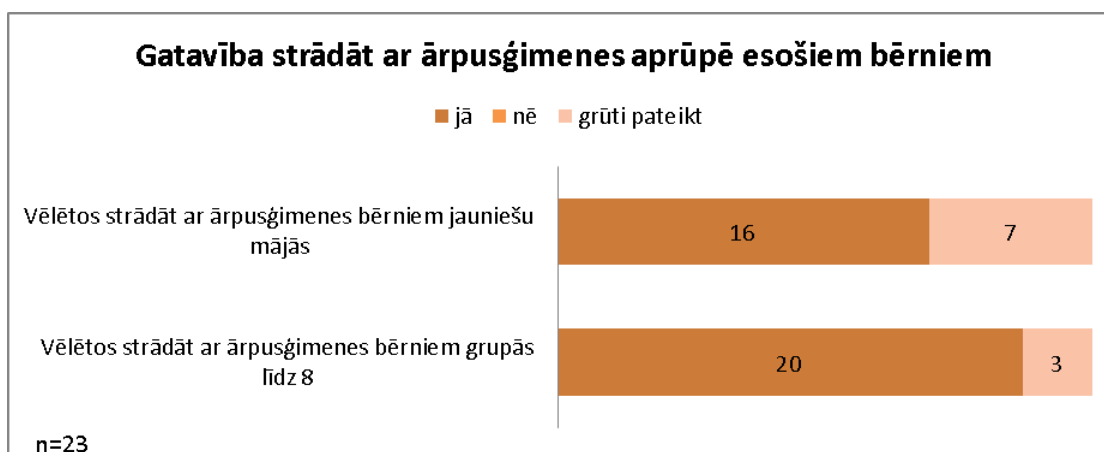
- Ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem vēlētos strādāt 21 no 23 iestādes darbiniekiem, divi nezina, vai vēlētos. Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos 14 un nezina viens, saimnieciski tehniskais personāls – vēlētos viens, nezina arī viens.
- Ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem strādāt vēlētos 19 iestādes darbinieki, trīs nevēlētos un viens darbinieks pašlaik nezina, vai vēlētos. Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos 14 un nevēlētos viens, saimnieciski tehniskais personāls – vēlētos viens, nevēlētos arī viens.
- Ar pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem vēlētos strādāt septiņi iestādes darbinieki, desmit nevēlētos strādāt un seši šobrīd vēl nezina, vai vēlētos strādāt. Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos četri, nevēlētos septiņi un nezina četri; saimnieciski tehniskais personāls – nevēlētos abi.
- Ar vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti vēlētos strādāt trīs iestādes darbinieki, 11 nevēlētos un deviņi darbinieki šobrīd nezina, vai vēlētos. Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos viens, nevēlētos deviņi un nezina pieci; saimnieciski tehniskais personāls – nevēlētos viens un nezina arī viens.

Attēls 6. BSAC darbinieku gatavība strādāt ar dažādām mērķa grupām sociālajā aprūpē.

Tādējādi secināms, ka ar citu mērķa grupu – t.i., pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem un vecāka gadagājuma personām, un personām ar smagu invaliditāti - iestādes darbinieki būtu gatavi un ieinteresēti strādāt būtiski retāk nekā ar bērniem ārpusģimenes aprūpē vai bērniem ar funkcionāliem traucējumiem.

Darbs ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem. Attiecībā uz darbu ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem – jaunajā aprūpes formā, t.i., grupās līdz 8 bērniem un vienā ēkā ne vairāk kā 3 grupas, ir gatavi strādāt 20 iestādes darbinieki (no 23, kas atbildēja uz šo jautājumu). Strādāt jauniešu mājās, t.i., kur dzīvo jaunieši no 15 gadu vecuma, kopskaitā ne vairāk kā 12, būtu gatavi strādāt 16 darbinieki.

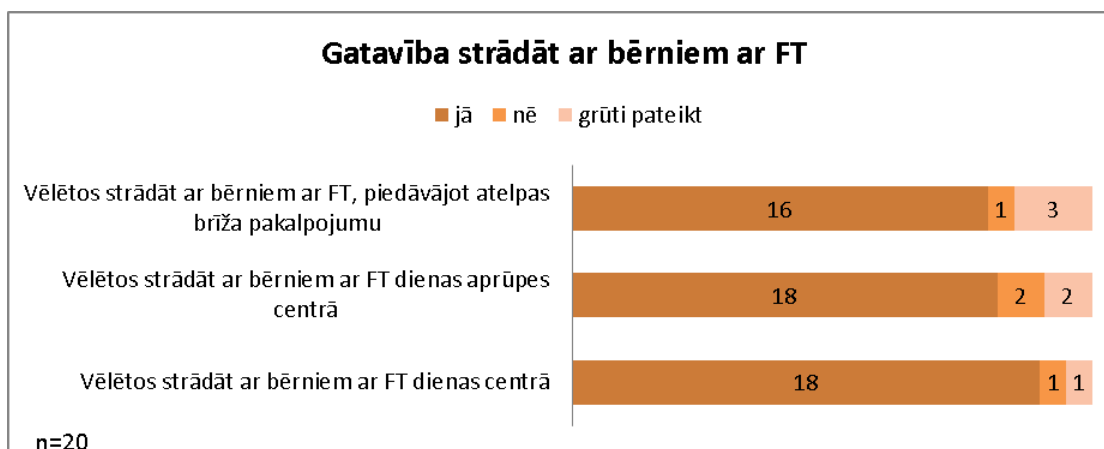

Attēls 5BSAC darbinieku gatavība strādāt ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem.

Astoņi iestādes darbinieki ir norādījuši, ka viņiem būtu nepieciešamas papildu apmācības šādu pakalpojumu sniegšanā. Kā nepieciešamo apmācību tēmas tiek minētas šādas: bērnu sagatavošana patstāvīgai dzīvei, izmaiņas normatīvajos aktos attiecībā uz sociālās politikas jautājumiem, klientu motivēšana, rotācijas principi, darbinieku izvērtēšana, aprūpētāju kursi, citi kvalifikācijas pilnveides kursi. Pilnu nepieciešamo apmācību sarakstu skatīti 4. pielikumā.

Septiņi iestādes darbinieki norāda, ka viņiem nebūtu nepieciešamas apmācības šāda pakalpojuma sniegšanā un astoņi darbinieki nav pārliecināti / nezina, vai viņiem būtu nepieciešamas specifiskas apmācības.

Darbs ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem. Attiecībā uz darbu ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem – dienas centrā un dienas aprūpes centrā darbā ar šo mērķa grupu vēlētos strādāt 18 personas (no 20, kas atbildēja uz šo jautājumu), atelpas brīža pakalpojumu būtu gatavi sniegt 16 darbinieki.

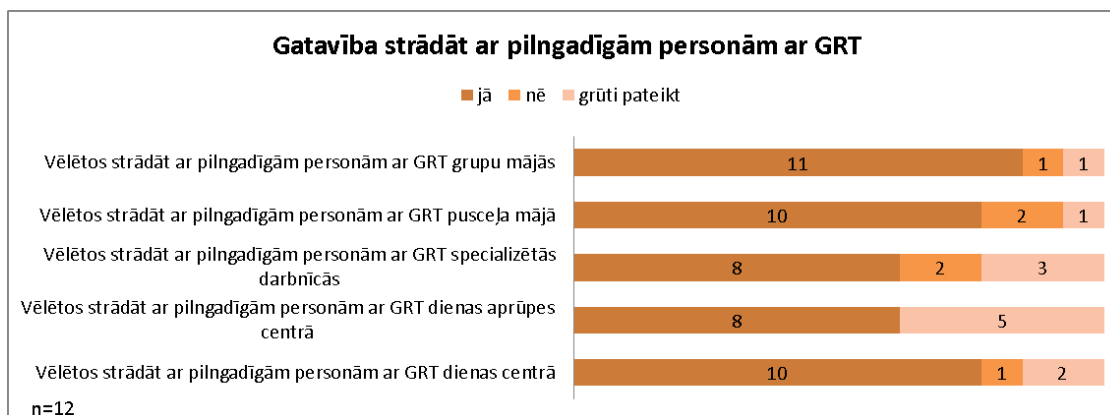

Attēls 6. BSAC darbinieku gatavība strādāt ar bērniem ar FT.

Darbam ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem apmācības būtu nepieciešamas 13 iestādes darbiniekiem (no 20). Norādītās apmācību tēmas ir šādas: brīvā laika pavadīšanas veidi, cilvēku ar īpašām vajadzībām aprūpe, kursi par bērnu funkcionālajiem traucējumiem, kā rīkoties sarežģītās un krīzes situācijās (piemēram, ja klientam ir epilepsijas vai astmas lēkmes, citu lēkmju pazīmes), vispārējas zināšanas par šo mērķagrupu, specifiskas zināšanas par šo mērķagrupu, darbs ar šo bērnu vecākiem, plānu veidošana dienas centrā, prasības un noteikumi konkrētā pakalpojuma sniegšanā, citi aprūpētāju kursi kvalifikācijas celšanai. Pilnu nepieciešamo apmācību sarakstu skatīti 4. pielikumā.

Trīs darbinieki norādījuši, ka viņiem speciālas apmācības darbam ar mērķa grupu nebūtu nepieciešamas un četri darbinieki nezina / nav pārliecināti, vai viņiem būtu nepieciešamas specifiskas apmācības.

Darbs ar pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem. Attiecībā uz pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem grupu mājās strādāt vēlētos 11 iestādes darbinieki (no 13, kas ir atbildējuši uz šo jautājumu), pusceļa mājā būtu gatavi strādāt 10 darbinieki, specializētajās darbnīcās un dienas aprūpes centrā – 8 darbinieki, dienas centrā – 10 darbinieki.

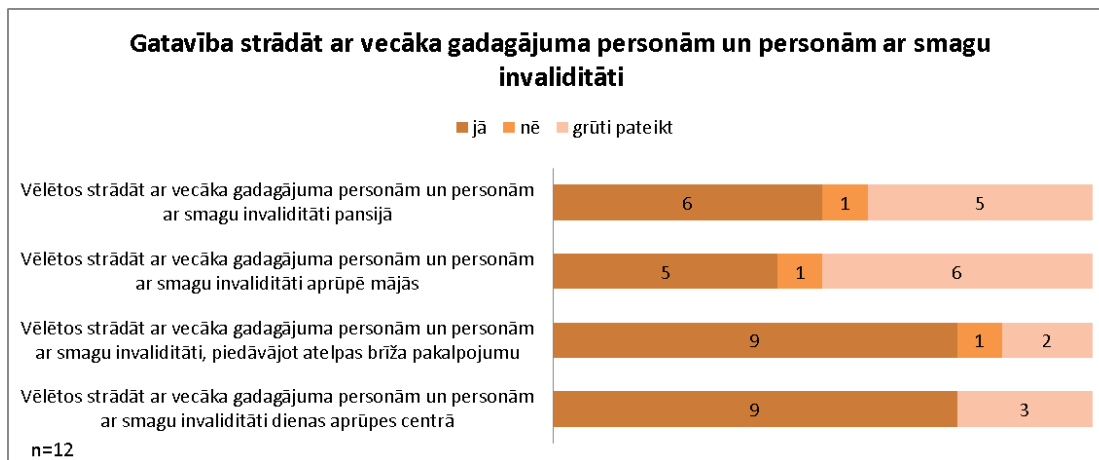

Attēls 7. BSAC darbinieku gatavība strādāt ar pilngadīgām personām ar GRT.

Darbam ar pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem speciālas apmācības būtu nepieciešama 4 no 13 darbiniekiem. Norādītās apmācību tēmas ir šādas: darbs ar cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem un citi kvalifikācijas pilnveides kursi. Pilnu nepieciešamo apmācību sarakstu skatīti 4. pielikumā.

Četri darbinieki norādījuši, ka apmācības darbam ar mērķa grupu nebūtu nepieciešamas un seši darbinieki nezina / nav pārliecināti, vai viņiem būtu nepieciešamas specifiskas apmācības.

Darbs ar vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti. Attiecībā uz vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti dienas aprūpes centrā vēlētos strādāt deviņi iestādes darbinieki (no 12, kuri atbildējuši uz šo jautājumu), atelpas brīža pakalpojumu būtu gatavi sniegt astoņi darbinieki, aprūpi mājās būtu gatavi sniegt pieci darbinieki un aprūpi pansijā būtu gatavi sniegt seši darbinieki.

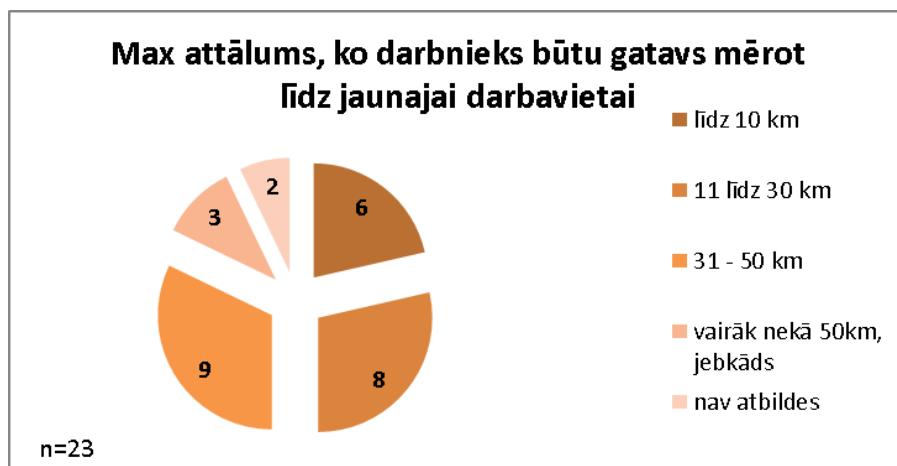
Attēls 8. BSAC darbinieku gatavība strādāt ar vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti.

Darbam ar vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti speciālas apmācības būtu nepieciešama 6 no 12 darbiniekiem. Norādītās apmācību tēmas ir šādas: aprūpētāju kursi, atbalsts patstāvīgas dzīves nodrošināšanā, lai novērstu nonākšanu institūcijā, kursi par invaliditātes grupām, saskarsmi ar personām, kam ir smaga invaliditāte, mērķgrupas vispārējās zināšanas, darbs ar šiem klientiem, specifiskas zināšanas un citi kvalifikācijas pilnveides kursi. Pilnu nepieciešamo apmācību sarakstu skatīti 4. pielikumā.

Seši darbinieki norādījuši, ka nezina / nav pārliecināti, vai viņiem būtu nepieciešamas specifiskas apmācības.

Attiecībā uz iespējamo nodarbinātību citā tematiskajā jomā un profesijā, papildus iepriekš minētajām – no iestādē strādājošajiem 23 darbiniekiem citā jomā būtu gatavi un vēlētos strādāt trīs iestādes darbinieki, deviņi nevēlētos un desmit darbiniekiem šobrīd ir grūti pateikt. Tie trīs darbinieki, kas ir norādījuši gatavību strādāt citā jomā, kā iespējamās jomas norāda jebkuru darbu saistībā ar bērniem, neregulāros, starptautiskos pasažieru komercpārvadājumus.

Attiecībā uz maksimālo attālumu līdz citai darbavietai, ko darbinieki būtu gatavi mērot, tas ir būtiski atšķirīgs. Nedaudz vairāk nekā puse darbinieku būtu gatavi ikdienā veikt līdz 30 km līdz jaunajai darbavietai, gandrīz puse – vairāk nekā 30 km.

Attēls 9. Maksimālais attālums, ko darbinieks būtu gatavs mērot līdz jaunajai darbavietai.

3. pielikums. Plānošanas semināros identificētie BSAC un pašvaldības precizējamie un neskaidrie jautājumi, riski

Šajā pielikumā apkopotas BSAC un pašvaldības pārdomas un neskaidrības, kas radušās attiecībā uz turpmākas bērnu aprūpes plānošanu un tika identificētas plānošanas semināros 2016. gada 19. decembrī un 2017. gada 19. janvārī.

Attiecībā uz bērnu aprūpes modeļa plānošanu **neskaidrie jautājumi** ir šādi:

- 1) Vai šobrīd plānojot ir jāvadās pēc esošā sociālo pakalpojumu likuma un standartiem, vai izejot no vajadzībām?
- 2) Iestādes un pašvaldības pārstāvji izsaka bažas, ka pēc reorganizācijas pastāv iespēja nekvalificēties jaunajai pakalpojuma formai, ja tiks veiktas izmaiņas normatīvajos aktos. Nepieciešams precizēt, kādi būs kritēriji ilgstošas bērnu aprūpes pakalpojuma sniegšanai – vai būs noteikts kvadrātmetru skaits uz vienu bērnu?
- 3) Tāpat tiek izteikts aicinājums Labklājības ministrijai izstrādāt metodisko materiālu bērnu aprūpes pakalpojuma plānošanai – gan telpu, gan darbinieku ziņā.
- 4) Vai jaunajā aprūpes modelī personālam būs atļauts naktīs gulēt darba vietā?
- 5) Kurš jaunajā aprūpes modelī būs atbildīgs par ēst gatavošanu?
- 6) Kā jaunajā modelī tiks organizētas Pārtikas un veterinārā dienesta kontroles? Vai prasības pakalpojuma sniegšanai saglabāsies tādas pašas, kā ir šobrīd?
- 7) Vai un kāpēc jaunajā aprūpes modelī ir nepieciešama atsevišķa telpa aprūpes personālam? Vai tas būs viens no kritērijiem ilgstošas bērnu aprūpes pakalpojumam?

Attiecībā uz bērnu aprūpes modeļa plānošanu identificētie **iespējamie riski** ir šādi:

- 1) Darbinieki, kas pašlaik dzīvo Elejā un tuvākajā apkārtnē, var nevēlēties un nebūt gatavi mērot 40 un vairāk km attālumu uz jauno – reorganizēto aprūpes iestādi, piemēram, Kalnciemā. Tas rada bažas par to, vai darbinieki vēlēties palikt strādāt BSAC arī pēc reorganizācijas.
- 2) Jaunas ēkas būvniecības gadījumā tā arī turpmāk var veidoties kā institūcija.

4. pielikums. Nepieciešamo apmācību saraksts BSAC darbiniekiem.

Apmācību tēmas ārpusģimenes aprūpē esošu bērnu aprūpei (darbinieku norādītās):

- Bērni ar īpašām vajadzībām
- Bērni ar uzvedības traucējumiem
- Bērnu sagatavošana patstāvīgai dzīvei
- Bērnu tiesību aizsardzība
- Budžeta plānošana
- C kategorija
- Darbs ar bērniem ar destruktīvu uzvedību
- Darbs ar bērniem, kuriem ir individuāla apmācība mājā
- Darbs ar garīgi slimiem bērniem
- Informatīvs seminārs par iestāžu reorganizāciju - kā viss notiks un pēc kādiem kritērijiem bērni dzīvos atsevišķās grupās
- Izmaiņas likumdošanā sociālajā sfērā
- Izmaiņas normatīvajos aktos soc. pakalpojumu sniedzējiem;
- Jaunieša destruktīvā uzvedība
- Juridiskās apmācības
- Klientu motivēšana, rotācijas principi, darbinieku izvērtēšana utt.
- Konfliktsituāciju risināšana
- Kursi par pusaudžu vecumposmu īpatnībām
- Kursi, kā mazināt stresu gan bērniem, gan darbiniekiem, "izdegšanas sindroms"
- Metodes ar grūti audzināmiem jauniešiem, sodītiem jauniešiem, atkarīgiem jauniešiem
- Montesori pedagoģijas izmantošana matemātikas apmācībā.
- Normatīvo aktu izmaiņas, kas skar nevalstisko organizāciju darbību.
- Par bērniem, kuri cietuši no vardarbības
- Privātās supervīzijas, grupu nodarbības
- Psiholoģijas kursi
- Psiholoģijas kursi bērnu audzināšanā, tai skaitā, bērniem ar īpašām vajadzībām.
- Saskarsme ar dažādu vecuma bērnu uzvedības īpatnībām
- Sociālā aprūpētāja kursi
- Specifiskas zināšanas/supervīzijas
- Uzvedība, soda veidi
- Vardarbību pret bērniem
- Zināšanas sociālajā sfērā

Apmācību tēmas bērnu ar FT aprūpē:

- Aprūpētāju kursi kvalifikācijas celšanai
- Bērnu ķermeņa valoda
- Bērnu tiesības
- Brīvā laika pavadīšanas veidi
- Darbs ar autismu slimiem bērniem

- Dažādas aktivitātes mērķagrupā
- Kreatīvās metodes
- Lekcijas - kā rīkoties, ja klientam mēdz būt epilepsijas, astmas lēkmes vai vēl kāda veida lēkmju pazīmes
- Montesori pedagoģijas izmantošana matemātikas apmācībā
- Normatīvo aktu izmaiņas, kas skar nevalstisko organizāciju darbību.
- Par darba specifiku ar bērniem, kuriem ir funkcionāli traucējumi, un viņu vecākiem
- Par mērķagrupu - Bērni ar FT un viņu aprūpe
- Pēc nepieciešamības
- Piedāvājot dažādus atbalsta pasākumus
- Pilnveidot zināšanas par bērniem ar īpašām vajadzībām
- Plānu veidošana dienas centrā,
- Prasības un noteikumi darbam atelpas brīža pakalpojumā, dienas centrā, dienas aprūpes centram
- Psiholoģijas kursi
- Psiholoģijas kursi, t.sk. bērnu audzināšanā, t.sk. bērniem ar īpašām vajadzībām
- Radošo nodarbību kursi, lai pilnveidotos un sniegtu citiem pakalpojumu
- Saskarsmes spējas
- Sociālā aprūpe (pamatzināšanas, t.sk. no medicīniskās puses)
- Sociālā pedagoģija
- Speciālā pedagoģija - kursi
- Terapeita izglītība, klīniskās psiholoģijas pamati

Apmācību tēmas personu ar GRT aprūpē:

- Aprūpētāju kursi
- Darbs ar cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem
- Komunikācijas prasmes ar cilvēkiem ar GRT
- Kursi par specializētām darbnīcām
- Informācija par garīgi atpalikušiem bērniem
- Personu ar GRT īpatnības
- Saskarsmes prasmes ar šo mērķagrupu
- Sociālā pedagoģija - kursi
- Speciālā pedagoģija – kursi

Apmācību tēmas vecāka gadagājuma un personu ar smagu invaliditāti aprūpē:

- Aprūpētājas kursi
- Atbalsts patstāvīgas dzīves nodrošināšanā, lai novērstu nonākšanu institūcijā
- Darbs ar klientu (demence, depresija, agresija)
- Kristīgā psiholoģija

- Kursi par invaliditātes grupām, saskarsmi ar personām, kam ir smaga invaliditāte
- Mērķgrupas vispārējās zināšanas, darbs ar šiem klientiem, specifiskas zināšanas
- Personu ar invaliditāti aprūpe, īpatnības
- Saskarsmes kursi ar vecāka gada gājuma cilvēkiem un personām ar invaliditāti
- Vecu ļaužu aprūpe, psiholoģija un vecumposmu īpatnības

5. pielikums. Ar bērnu aprūpes reorganizāciju saistīto risku analīze

Šajā pielikumā apkopoti BSAC, pašvaldības un reorganizācijas plāna izstrādātāju identificētie riski attiecībā uz bērnu aprūpes reorganizāciju, t.sk. sniedzot risku izvērtējumu un pasākumu plānu risku mazināšanai.

Identificētais risks	Riska iestāšanās varbūtība	Riska ietekme uz projektu	Riska analīze un novēršanas pasākumi	Atbildīgais par riska mazināšanu
1. Politiskie riski				
1.1 Mainīga un neskaidra vide sociālo pakalpojumu sniegšanas normatīvajā ietvarā, t.sk. – prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem	augsta	augsta	Neskaidrības par normatīvo regulējumu rada laika un finanšu resursu nelietderīga patēriņa risku, plānojot pakalpojumu attīstību bez skaidri definēta normatīvā pamata. Nepieciešams informēt bērnu aprūpes iestādes, kurās tiek sniegts ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojums, par normatīvajos aktos ietvertajām prasībām turpmākai bērnu aprūpes organizēšanai.	Labklājības ministrija
			Plānojot pakalpojumu, pašvaldības un iestādes DI projekta īstenošanas komanda izvērtē izmaiņas normatīvajos aktos un nepieciešamības gadījumā meklē risinājumus finansiāli efektīvākai saimnieciskajai darbībai jaunajā bērnu aprūpes modelī.	Pašvaldība un BSAC
1.2 Pašvaldību vēlēšanas un pašvaldību kursa maiņa	zema	vidēja	Pašvaldības politika ir balstīta uz Latvijas kopējo sociālo pakalpojumu attīstības politiku, kuras ietvaros līdzšinējās pieejas un izpratnes maiņa par sociālajiem pakalpojumiem un ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu aprūpi, ir viens no stūrakmeņiem.	Pašvaldība

Identificētais risks	Riska iestāšanās varbūtība	Riska ietekme uz projektu	Riska analīze un novēršanas pasākumi	Atbildīgais par riska mazināšanu
2. Sociālie riski				
2.1 Neieklaujoša attieksme no apkārtējās sabiedrības	vidēja	vidēja	<p>Zināšanu trūkums par sociālajiem pakalpojumiem un ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem rada neieklaujošas attieksmes pret ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem rašanās risku.</p> <p>Riska mazināšanai veidot informatīvas kampaņas, izglītojošus pasākumus, sabiedriskās kampaņas vietējos medijos, informējot par DI procesu un par bērnu aprūpes modeļa izmaiņām, skaidrojot gaidāmās izmaiņas no novada iedzīvotāju perspektīvas. Izglītojot sabiedrību,icināt dažādu sociālo grupu iekļaušanos tajā.</p>	Labklājības ministrija, ZPR, pašvaldība
3. Saimnieciskie riski				
3.1 Nepilnīgi vai nepietiekami saplānots bērnu aprūpes modelis turpmākai pakalpojuma sniegšanai	vidēja	vidēja	<p>Aprūpes modelis, kurā nepietiekami vai nepilnīgi saplānots bērnu un personāla skaits grupā, ikdienas aprūpes organizācija pakalpojumā, rada risku, ka aprūpes modelī netiek iekļātas visas mērķa grupas vajadzības. Riska novēršanai izstrādāt metodisko materiālu bērnu aprūpes plānošanai, kurā sniegti ieteikumi labajai praksei telpu infrastruktūras, personāla resursu un ikdienas darba plānošanai.</p> <p>Izstrādāt vairākus scenārijus bērnu aprūpes organizēšanai. Savlaicīgi un padziļināti pārdomāt un izstrādāt rīcības plānu aprūpes nodrošināšanai.</p>	Labklājības ministrija Pašvaldība un BSAC
3.2 Aprūpējamo skaita neplānotas izmaiņas	vidēja	augsta	<p>Būtisks pieprasījuma samazinājums vai pieaugums novadā pēc ilgstošas bērnu sociālās aprūpes pakalpojuma rada risku, ka attīstītajā infrastruktūrā pakalpojuma sniegšanai:</p> <p>a) netiks efektīvi veikta saimnieciskā darbība bērnu skaita nepietiekamības dēļ,</p> <p>b) attīstītajai infrastruktūrai pietrūks kapacitātes bērnu uzņemšanai.</p> <p>Riska mazināšanai pakalpojumu un attīstāmās infrastruktūras kapacitāti plānot, ievērtējot vidējo bērnu skaitu un bērnu skaita izmaiņu tendences pēdējos gados, kā arī iekļānot rezervi. Laicīgi slēgt sadarbības līgumus ar citām pašvaldībām par aprūpes pakalpojuma nodrošināšanu.</p>	BSAC ZPR (reģionālā līmenī)

Identificētais risks	Riska iestāšanās varbūtība	Riska ietekme uz projektu	Riska analīze un novēršanas pasākumi	Atbildīgais par riska mazināšanu
4. Tehniskie riski				
4.1. Iepirkuma pārsūdzēšana	vidēja	augsta	Pastāv risks, ka būvdarbu iepirkumos var tikt pārsūdzēti rezultāti, kas var būtiski aizkavēt būvdarbu uzsākšanu. Riska novēršanai veikt normatīvo aktu prasībām atbilstošu un konkurenci veicinošu iepirkuma dokumentācijas izstrādi, skaidri definējot kritērijus. Iepirkuma dokumentāciju un procedūru uzsākt savlaicīgi.	Pašvaldība
4.2 Būvdarbu termiņa pagarinājums	vidēja	augsta	Pastāv risks, ka būvdarbi var netikt pabeigti noteiktajā termiņā. Sagatavojot projekta ieviešanas laika grafiku, ņemt vērā būvdarbu termiņa pagarinājuma risku, ievērtējot sezonālītātes ietekmi uz būvnieku darbu, plānojot un sadalot darbus atbilstoši sezonai. Būvdarbu līgumā paredzēt prasību līguma saistību izpildes garantijai (bankas garantija vai apdrošināšanas polise). Būvdarbu līgumā noteikt precīzas procedūras - no galvenā būvuzņēmēja pieprasīt detalizētu darbu veikšanas projektu, kvalitatīvu būvuzraudzību.	Pašvaldība
4.3 Radīto vērtību zaudēšana			Pastāv risks, ka veikto būvdarbu kvalitāte nav apmierinoša, nekvalitatīvu materiālu vai darba dēļ. Lai mazinātu risku, nepieciešams paredzēt attiecīgas prasības un nosacījumus būvdarbu līgumā, nodrošināt kvalitatīvu būvuzraudzību.	Pašvaldība
5. Finanšu riski				
5.1 Izmaksu, t.sk. būvizmaksu, sadārdzinājums	vidēja	augsta	Pastāv iespēja, ka pieaugs būvdarbu un būvmateriālu cenas. Lai mazinātu būvizmaksu sadārdzinājuma risku, būvdarbu un pakalpojumu izmaksas nepieciešams novērtēt šā brīža tirgus cenās, taču ievērtējot izmaksu pieauguma risku, kas var rasties gan iepirkuma procedūras rezultātā (faktiskais atšķiras no plānotā), gan palielinoties pieprasījumam pēc būvdarbiem ES fondu plānošanas periodā. Būvdarbu izmaksu novērtējumu balstīt uz sertficētu būvspeciālistu sagatavotajām tāmēm.	Pašvaldība
5.2 Izmaksu neattiecināmība	vidēja	augsta	Pastāv iespēja, ka daļa izmaksu var netikt attiecinātas. Lai mazinātu izmaksu neattiecināmības risku projekta īstenošanas fāzē un pēc ieviešanas fāzē, projektā jāparedz atbilstoša projekta ieviešanas, vadības un uzraudzības sistēma. Atbilstošas iepirkumu un līgumu vadības, projekta un iestādes	Pašvaldība

Identificētais risks	Riska iestāšanās varbūtība	Riska ietekme uz projektu	Riska analīze un novēršanas pasākumi	Atbildīgais par riska mazināšanu
			grāmatvedības nodrošināšana ir darbības, kas mazina izmaksu neattiecināmības risku, tāpēc jāpiesaista atbilstošs un kompetents personāls, kā arī jānodrošina šī personāla vadība; jānodrošina atbilstoši iekšējie normatīvie akti un procedūras, kas mazina izmaksu neattiecināmības risku.	
5.3 Nepilnīgi saplānots pakalpojuma finansēšanas modelis	vidēja	augsta	Plānojot pakalpojuma finansēšanas modeli, ievērtēt praktiskās budžeta plānošanas un organizēšanas aspektus, kas izriet no bērnu aprūpes modeļa, iespējas palielināt atalgojumu.	Pašvaldība un BSAC
6. Personāla resursu riski				
6.1 Personāla gatavība strādāt jaunajā bērnu aprūpes modelī	vidēja	augsta	Iespējamais zināšanu un pieredzes trūkums par jauno bērnu aprūpes modeli personālam rada risku, ka jaunajā pakalpojuma modelī personālam būs ierobežotas pielāgošanās spējas neparedzētās, ekstrēmās situācijās. Riska iestāšanās mazināšanai identificēt visas nākotnē nepieciešamās personāla apmācības un iespējamās ekstrēmās situācijas, t.sk. rīcību to iestāšanās gadījumā.	BSAC un pašvaldība
			DI procesa ietvaros nodrošināt darbinieku pārkvalificēšanas pasākumus.	Labklājības ministrija, ZPR
6.2. Personāla resursu trūkums un mainība	zema	augsta	Bērnu aprūpes grupu atrašanās vietas maiņas un bērnu aprūpes modeļa maiņas rezultātā pastāv risks, ka darbinieki izlemj pārtraukt darba attiecības ar iestādi, jo nav pārliecināti par gatavību strādāt jaunajā aprūpes modelī un mērot ceļu uz jauno darba vietu. Riska mazināšanai, plānojot attīstāmās infrastruktūras atrašanās vietu un darba organizēšanas modeli, izvērtēt darbinieku gatavību turpināt darbu bērnu aprūpē un ņemt vērā darbinieku iespējas mērot attālumu līdz darba vietai. Savlaicīgi apzināt un izglītēt jaunus darbiniekus, paredzēt transporta kompensācijas vai transportu nokļūšanai darbavietā.	BSAC, pašvaldība